

บทที่ 3

ต้นทุน ผลผลิต รายได้จากการทำนาบัวเพื่อตัดดอก

จากการที่บัวเป็นไม้ตัดดอกที่ให้ผลผลิตได้ตลอดทั้งปี ประกอบกับปริมาณความต้องการในตลาดมีตลอดทั้งปี เนื่องจากชาวไทยส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธและนิยมใช้ดอกบัวในวันพระวันโกนซึ่งมีทก 7 วัน ดอกบัวจึงจัดเป็นพืชที่ทำให้เกษตรกรมีรายได้อีกเข้ามาหมุนเวียนใช้ในชีวิตรประจำวัน

การศึกษาต้นทุนการทำนาบัวตัดดอก เพื่อให้ผู้ที่ลงทุนทำอาชีพนี้หรือผู้ที่คิดจะลงทุนในอนาคตทราบว่า รายได้ที่ได้รับนั้นเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายและแรงงานที่เกิดขึ้นแล้วจะมีผลกำไรหรือขาดทุนอย่างไร อันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการลงทุนต่อสำหรับข้อมูลที่น่ามาใช้วิเคราะห์หนี้ได้จากการสัมภาษณ์อย่างสัมภาษณ์เกษตรกรที่ทำนาบัวตัดดอกในแหล่งปลูกสำคัญ ๆ ของภาคกลาง ได้แก่ ตำบลศาลายา คลองโยงและมหาสวัสดิ์ เขตนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ตำบลศาลากลาง เขตบางกรวย และตำบลบางใหญ่ เขตบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มติดต่อกันทั้ง 2 จังหวัด และอาศัยน้ำจากเขตชลประทานเดียวกัน คือ โครงการรักษาน้ำพรหมผล จำนวน 40 ราย โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายและรายได้ในการทำนาบัวตัดดอกของเกษตรกรในปีการเพาะปลูก 2531 - 2532 ระหว่างเดือนธันวาคม 2531 - เดือนธันวาคม 2532

ต้นทุนการทำนาบัวตัดดอก

ตั้งที่กล่าวแล้วข้างต้นในบทที่ 2 ว่าบัวตัดดอกที่นิยมปลูกกันมีอยู่ 2 พันธุ์ ได้แก่ บัวหลวงและบัวฉัตร และจากตัวอย่างที่สัมภาษณ์มานั้นเกษตรกร 39 รายใน 40 ราย ปลูกทั้งบัวหลวงและบัวฉัตรโดยแบ่งแปลงปลูกแยกพันธุ์ ดังนั้นการศึกษาในที่นี้จะเน้นเปรียบเทียบบัว 2 พันธุ์นี้ ซึ่งแบ่งเป็นกรณีดังนี้

ก. ต้นทุนการทำนาบัวหลวงตัดดอก

ข. ต้นทุนการทำนาบัวฉัตรตัดดอก

เพื่อให้ประโยชน์ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของต้นทุนในการทำนาบัวแต่ละพันธุ์ในฤดูกาลต่าง ๆ จึงแยกกลุ่มค่าใช้จ่ายในการทำนาบัวดังนี้

ก. บัวหลวง

1. ต้นทุนการทำนาบัวหลวงตัดดอกในฤดูร้อน
2. ต้นทุนการทำนาบัวหลวงตัดดอกในฤดูฝน
3. ต้นทุนการทำนาบัวหลวงตัดดอกในฤดูหนาว

ข. บัวฉัตร

1. ต้นทุนการทำนาบัวฉัตรตัดดอกในฤดูร้อน
2. ต้นทุนการทำนาบัวฉัตรตัดดอกในฤดูฝน
3. ต้นทุนการทำนาบัวฉัตรตัดดอกในฤดูหนาว

ฤดูกาล ๆ ในที่นี้ถือตามกรมอุตุนิยมวิทยาซึ่งแบ่งแยกภูมิอากาศในประเทศไทยเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อนเริ่มนับตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงกลางเดือนมิถุนายน ฤดูฝนเริ่มจากกลางเดือนมิถุนายนไปจนถึงกลางเดือนตุลาคม และฤดูหนาวเริ่มจากกลางเดือนตุลาคมไปสิ้นสุดที่กลางเดือนกุมภาพันธ์

เมื่อพิจารณาบัวทั้งสองพันธุ์ จะพบว่าบัวหลวงและบัวฉัตรมีอายุปลูก-เก็บเกี่ยวแตกต่างกันดังนี้

ก. บัวหลวง มีระยะเวลาปลูกและเก็บเกี่ยว 1 ปีจึงทำการรื้อแปลงปลูกเพื่อปลูกใหม่ ซึ่งภายใน 1 ปีนี้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ 2 รุ่น คือ บัวปลูกและบัวทุบ

- บัวปลูก หมายถึง บัวที่ปลูกจากต้นพันธุ์ สามารถเก็บเกี่ยวดอกหลังจากปลูกแล้ว 3 เดือน และเก็บเกี่ยวต่อเนื่องกันต่อไปได้อีก 3 เดือน ในที่นี้จะเรียกว่า "บัวรุ่นแรก"

- บัวทุบ หลังจากเก็บเกี่ยวบัวรุ่นแรกครบ 3 เดือนแล้ว ต้นบัวจะเริ่มโทรมเนื่องจากต้นบัวแก่และถูกโรคแมลงรบกวนทำให้ผลผลิตตกต่ำลง ดังนั้นเกษตรกรจึงใช้รถทบ ประกอบด้วยเครื่องชนิด Rotax 20 แรง มีสีกเป็นใบมีดทรงรับ โกลกลับไปมา 2 - 3 เกี้ยวเพื่อทำลายเหง้าบัวหรือรากบัวทิ้งไปบ้าง เมื่อปล่อยน้ำเข้านาอีกครั้ง เหง้าบัวส่วนที่เหลือจะเจริญเป็นต้นขึ้นมาใหม่ เกษตรกรจะสามารถตัดดอกจำหน่ายได้อีกครั้งใน 2 - 3 เดือนถัดไป เรียกว่า "บัวรุ่นที่สอง"

ข. บัวฉัตร นับจากปลูกด้วยต้นพันธุ์จนทำการเก็บเกี่ยวสิ้นสุดลง ใช้เวลาเพียง 6 เดือน กล่าวคือ เริ่มปลูกด้วยต้นพันธุ์ 3 เดือนบัวจะให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้เต็มที่ และเก็บเกี่ยวต่อเนื่องกันไปได้ 3 เดือนต้นบัวจะโทรม การทำลายเหง้าบัวด้วยรถทบแล้วให้บัวเจริญเติบโตใหม่เป็นบัวรุ่นที่สองดัง เช่นปฏิบัติกับบัวหลวงนั้นทำไม่ได้ ทั้งนี้เพราะเหง้าบัวฉัตรหยั่งลงในดินตื้นกว่าเหง้าบัวหลวง การทุบบัวมีผลทำให้เหง้าบัวฉัตร

ที่อยู่บริเวณผิวดินตกทำลายไปเกือบหมด ต้นที่เจริญขึ้นมาใหม่จึงไม่เพียงพอ จำเป็นต้องปลุกซ่อมแซมเป็นจำนวนมาก อีกทั้งบัวทาบจะให้ผลผลิตต่ำกว่าบัวปลูก ดังนั้นเกษตรกรจึงเลือกที่จะรื้อแปลงปลูกทิ้งแล้วนำต้นพันธุ์ใหม่มาปลูกแทน ดังนั้นสำหรับบัวฉัตรใน 1 ปีสามารถเก็บเกี่ยวได้ 2 ครั้งเช่นเดียวกับบัวหลวงแต่เป็นการปลุกด้วยต้นพันธุ์ทั้ง 2 ครั้ง โดยเรียกการปลุกครั้งแรกว่า "บัวรุ่นแรก" และการปลุกต่อครั้งที่สองเป็น "บัวรุ่นที่สอง"

สมมติฐานในการทำงานบัวตัดดอก

ก. ต้นทุนการปลูกต่อไร่ของบัว คำนวณจากการถ่วงน้ำหนักพื้นที่ที่ปลูกบัวทั้งหมดของเกษตรกรที่สุ่มตัวอย่างมา

ข. การคำนวณต้นทุนของบัวรุ่นแรกและบัวรุ่นที่สองของบัวหลวงและบัวฉัตรจะประกอบด้วยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

1. ต้นทุนของบัวรุ่นแรก หมายถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตั้งแต่เตรียมดินปลูก บำรุงรักษา เก็บเกี่ยวและจำหน่าย จนกระทั่งบัวโทรมต้องทำการทบทวีรื้อหรือแปลงปลูกเพื่อลงพันธุ์ใหม่ ค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินและค่าพันธุ์ที่เกิดขึ้นจะถือเป็นค่าใช้จ่ายของบัวรุ่นแรกทั้งหมด

2. ต้นทุนบัวรุ่นที่สอง หมายถึง ค่าใช้จ่ายทำการทาบบัวสำหรับบัวหลวงและรื้อแปลงปลูกสำหรับบัวฉัตรหลังจากบัวรุ่นแรกโทรม ค่าพันธุ์ที่ปลูกใหม่หรือค่าปลุกซ่อม ค่าบำรุงรักษา เก็บเกี่ยวและจำหน่าย ที่เกิดขึ้นทั้งหมดตั้งแต่จบสิ้นการเก็บเกี่ยวบัวรุ่นแรกจนกระทั่งรื้อแปลงปลูก

ค. การคำนวณต้นทุนต่อฤดู คำนวณเฉลี่ยตามพื้นที่เก็บเกี่ยวได้ของบัวแต่ละพันธุ์แต่ละรุ่นแต่ละฤดู ดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าบัวทั้งสองพันธุ์ภายในระยะเวลา 1 ปีสามารถทำการปลุกและเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ 2 ครั้ง ครั้งละ 3 เดือนบนพื้นที่เพาะปลูกเดียวกัน จึงมีระยะเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เต็มที่ 6 เดือน กล่าวคือ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ในช่วง 3 เดือนแรกมาจากบัวรุ่นแรก และผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ช่วง 3 เดือนหลังได้จากบัวรุ่นที่สอง ดังนั้นค่าใช้จ่ายเนื่องมาจากการทำนาบัวตัดดอกจะได้รับการจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายของบัวแต่ละรุ่น แยกเป็นแต่ละฤดูตามพื้นที่เก็บเกี่ยวได้ของบัวแต่ละพันธุ์แต่ละรุ่น ซึ่งคำนวณพื้นที่เก็บเกี่ยวเฉลี่ยได้ดังนี้

$$\begin{aligned} & \text{พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยว/พันธุ์/รุ่น/ฤดู} \\ & = \frac{\text{พื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด/พันธุ์/รุ่น} \times \text{จำนวนเดือนที่เก็บเกี่ยวได้ในฤดูนั้น}}{\text{ระยะเวลาเก็บเกี่ยวได้ทั้งหมดต่อรุ่น (3 เดือน)}} \end{aligned}$$

ตัวอย่าง เกษตรกรรายที่ 1 ทำนาข้าวหลวงตัดดอก 3 แปลง แต่ละแปลงปลูกในเนื้อที่ 7 ไร่, 5 ไร่, และ 5 ไร่ตามลำดับ โดยปลูกแต่ละแปลงห่างกัน 2 เดือน เพื่อจะได้มีผลผลิตเก็บเกี่ยวได้สม่ำเสมอ ทำให้มีรายได้มาใช้จ่ายประจำวันตลอดปี โดยไม่ต้องหยุดรอช่วงข้าวเติบโต ถ้ามีค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินบนพื้นที่ 17 ไร่คิดเป็นเงิน 1,000 บาท ซึ่งค่าเตรียมดินจะถือเป็นค่าใช้จ่ายของบวรวงแรกเท่านั้น โดยจัดสรรค่าเตรียมดินเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละฤดูตามสัดส่วนพื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ของแต่ละฤดู ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

1. บวรวงแปลงแรกเริ่มปลูกกลางเดือนพฤศจิกายน ซึ่งจะให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ราวกลางเดือนกุมภาพันธ์ไปจนถึงกลางเดือนพฤษภาคมบวรวงโทรม เท่ากับเก็บเกี่ยวได้ในฤดูร้อนทั้งหมด 3 เดือน

$$\text{พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวในฤดูร้อน/รุ่นแรก} = \frac{7 \times 3}{3} = 7 \text{ ไร่}$$

2. บวรวงแปลงที่สองเริ่มปลูกกลางเดือนมกราคม ซึ่งจะให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ราวกลางเดือนเมษายนต่อเนื่องไปจนถึงกลางเดือนกรกฎาคม เท่ากับเก็บเกี่ยวได้ในฤดูร้อน 2 เดือน คือ กลางเดือนเมษายนไปจนถึงกลางเดือนมิถุนายน และถือว่าเก็บเกี่ยวได้ในฤดูฝน 1 เดือน นับแต่กลางเดือนมิถุนายนไปจนถึงกลางเดือนกรกฎาคม

$$\text{พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวในฤดูร้อน/รุ่นแรก} = \frac{5 \times 2}{3} = 3.33 \text{ ไร่}$$

$$\text{พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวในฤดูฝน/รุ่นแรก} = \frac{5 \times 1}{3} = 1.67 \text{ ไร่}$$

3. บวรวงแปลงที่สามเริ่มปลูกกลางเดือนมีนาคม ซึ่งจะให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ราวกลางเดือนมิถุนายน และเก็บเกี่ยวได้ต่อเนื่องไปจนถึงกลางเดือนกันยายน เท่ากับเก็บเกี่ยวได้ในฤดูฝนทั้ง 3 เดือน คือ เริ่มนับตั้งแต่กลางเดือนมิถุนายนไปจนถึงกลางเดือนกันยายน

$$\text{พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวในฤดูฝน/รุ่นแรก} = \frac{5 \times 3}{3} = 5 \text{ ไร่}$$

ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการเตรียมดินของบวรวงรุ่นแรกจัดสรรให้แต่ละฤดูตามพื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้/พื้นที่/รุ่น/ฤดูดังนี้

$$\text{ค่าเตรียมดิน/ฤดู} = \text{ค่าเตรียมดินทั้งหมด} \times \frac{\text{พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยว/พันธุ์/รุ่น/ฤดู}}{\text{พื้นที่ทั้งหมด}}$$

$$\text{ค่าเตรียมดินในฤดูร้อน} = \frac{1,000 \times 10.33}{17} = 607.65 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่าเตรียมดินในฤดูฝน} = \frac{1,000 \times 6.67}{17} = 392.35 \text{ บาท}$$

พื้นที่ทำนাবัวตัดคอกของตัวอย่างที่ลุ่มมา 40 ไร่ คำนวณเป็นพื้นที่เก็บเกี่ยว
ได้ในแต่ละพันธุ์แต่ละรุ่นแต่ละฤดูดังนี้

บัวหลวง

รุ่นแรก	พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ในฤดูร้อน	= 295.00 ไร่
	พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ในฤดูฝน	= 106.00 ไร่
	รวม	= 401.00 ไร่

รุ่นที่สอง	พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ในฤดูร้อน	= 24.67 ไร่
	พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ในฤดูฝน	= 162.66 ไร่
	พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ในฤดูหนาว	= 213.67 ไร่
รวม	= 401.00 ไร่	

บัวจักร

รุ่นแรก	พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ในฤดูร้อน	= 305.67 ไร่
	พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ในฤดูฝน	= 235.33 ไร่
	พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ในฤดูหนาว	= 3.00 ไร่
รวม	= 544.00 ไร่	

รุ่นที่สอง	พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ในฤดูร้อน	= 59.00 ไร่
	พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ในฤดูฝน	= 134.00 ไร่
	พื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ในฤดูหนาว	= 351.00 ไร่
รวม	= 544.00 ไร่	

$$\text{รวมพื้นที่ทำนাবัวตัดคอกทั้งหมด} = 401 + 544 = 945 \text{ ไร่}$$

ง. เกษตรกรผู้ทำนาบัวตัดดอกไม้ที่คิดเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่เป็นที่เช่า
บางรายทำการเพาะปลูกในที่ดินของทางราชการ ในการคำนวณต้นทุนให้ถือเป็นค่าเช่าที่ดิน
ทั้งหมด

จ. ผลผลิตที่ได้ในแต่ละครั้ง ถือว่าจำหน่ายได้หมดโดยไม่มีผลผลิตคงเหลือ

ลักษณะต้นทุนการทำนาบัวตัดดอกไม้

ต้นทุนการทำนาบัวหลวงตัดดอกไม้ ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทุกประเภททั้งที่จ่ายจริง
เป็นเงินสด และค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เงินสด ซึ่งจากการศึกษาต้นทุนการทำนาบัวตัดดอกไม้
ปรากฏว่าสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภทดังนี้ คือ

ก. ค่าใช้จ่ายลงทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ให้ประโยชน์เกินกว่า 1 ปีหรือก่อให้เกิดประโยชน์ในภายหน้า ค่าใช้จ่ายประเภทนี้อาจเรียกว่า เป็นสินทรัพย์ในการผลิต
เมื่อนำสินทรัพย์นี้ไปใช้งาน ต้นทุนซื้อของสินทรัพย์นี้จะถูกตัดเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวด
จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ทำนาบัวและร้านค้าที่จำหน่ายอุปกรณ์ทางการเกษตร ทำให้
สามารถจำแนกประเภทของสินทรัพย์ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำนาบัวตัดดอกไม้และมูลค่าปัจจุบัน
ของสินทรัพย์ ได้ดังนี้

1. รถไถ เกษตรกรผู้ปลูกจะมีรถไถไว้เพื่อใช้ในการเตรียมพื้นที่และ
ทวนบัว จากการสอบถามเกษตรกรผู้ทำนาบัวถึงราคาปัจจุบันของรถไถพร้อมมอเตอร์จะ
มีราคาประมาณคันละ 8,500 บาท และต้องประกอบด้วยลูกพ่วงไว้ใช้ทวนดินให้เหลว
ราคาประมาณ 3,500 บาท รวมเป็น 12,000 บาท

2. เครื่องนึ่งสารเคมี เครื่องเบนซิน 5 แรงม้า ราคาเครื่องละ 8,500
บาท

* ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายของปัจจัยการปลูกต่าง ๆ ที่
เกษตรกรซื้อหรือเข้ามาเป็นเงินสด เงินเชื่อ

* ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ปัจจัยการ
ปลูกต่าง ๆ ของเกษตรกรเอง โดยถือตามราคาของสินค้าหรืออัตราจ้างแรงงานใน
ท้องถิ่นนั้น เช่น ค่าแรงในครอบครัว ค่าใช้ที่ดิน ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน ค่าเสื่อม
ราคาสินทรัพย์ต่าง ๆ

ผู้เขียน สนิทวงศ์ ณ ออยุธยา, ศาสตราจารย์, การบัญชีต้นทุน
(กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 15.

3. เครื่องสูบน้ำและท่อสูบน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เครื่องสูบน้ำราคา ประมาณ 15,000 บาท

4. เครื่องตัดหญ้าราคาประมาณ 6,500 บาท

5. อุปกรณ์เกษตรอื่น ๆ ประกอบด้วย
- ทรายรื้อใส่คอกไม้ ราคาจำหน่ายใบละ 300 บาท
 - จอบง่าม ราคาประมาณอันละ 200 บาท
 - พลั่ว ราคาประมาณอันละ 50 บาท
 - มีดฉางหญ้า ราคาประมาณอันละ 40 บาท
 - ถังผสมปุ๋ย ราคาใบละ 65 บาท
 - มีดเล็ก ราคาประมาณเล่มละ 10 บาท

สินทรัพย์ทั้งหมดที่ใช้ในการทำนาข้าวตัดดอกนี้ จะกระจายราคาทุนเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละปี โดยคิดค่าเสื่อมราคาตามอายุการใช้งานของสินทรัพย์แต่ละประเภทจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายของข้าวแต่ละพันธุ์แต่ละรุ่นแต่ละฤดูต่อไป

เนื่องจากพื้นที่ที่ใช้ในการทำนาข้าวของเกษตรกรในจังหวัดนครปฐม และนนทบุรี เป็นที่ดินที่เคยยกคันนาไว้เพื่อปลูกข้าวมาก่อน ดังนั้นค่าใช้จ่ายยกคันนาดินจึงไม่มี เกษตรกรเพียงแต่ทำการไถดะปรับพื้นที่ให้เหมาะสมแก่การเพาะปลูก โดยไถดะไปรอบ ๆ แปลงปลูกข้าว 1 - 2 รอบ จากนั้นใช้รถไถพ่วงลากทบ ทบดินให้เหลวเป็นเทือกอีก 2 - 3 รอบ ซึ่งในขณะที่ทำการทบควรมีน้ำขังในแปลงสูง 3 - 4 นิ้วเพื่อให้ดินอ่อนตัวสะดวกในการทบ ค่าใช้จ่ายในการเตรียมแปลงปลูกนี้ไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายลงทุนแต่จะถือเป็นค่าใช้จ่ายประจำของข้าวรุ่นแรก ทั้งนี้เพราะเมื่อต้นข้าวแก่และโทรมนั้นเกษตรกรจะทำการทบข้าวเพื่อพลิกหน้าดินอีกครั้งหนึ่ง ค่าใช้จ่ายในการทบข้าวจะถือเป็นค่าใช้จ่ายประจำของข้าวรุ่นที่สองของปีการเพาะปลูกนั้น

ข. ค่าใช้จ่ายประจำ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ให้ประโยชน์หรือรายได้ในงวดบัญชีที่รายจ่ายนั้นเกิดขึ้น ค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะนำไปหักจากรายได้เพื่อหากำไรหรือขาดทุนจากผลการดำเนินงานในงวดบัญชีนั้นทั้งจำนวน² สำหรับค่าใช้จ่ายประจำในการทำนาข้าวหลวงตัดดอกทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ต้นทุนผันแปร หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับปริมาณการผลิต และต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

จะคงที่ไม่ว่าปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง ค่าใช้จ่ายผันแปรในการทำนาบัวตัดดอก แบ่งเป็นประเภทดังนี้

ก) ค่าใช้จ่ายในการใช้ปัจจัยการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้วัสดุการเกษตรไปเพื่อเพาะปลูกบัว ได้แก่ ค่าพันธุ์ ค่าวัสดุในการเตรียมดินก่อนปลูก เช่น ปุ๋ยขาว มูลสัตว์ เป็นต้น ค่าปุ๋ยเคมี ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือต่าง ๆ และค่าตอกมัดดอกไม้

ข) ค่าแรงงาน แยกตามลักษณะงาน ได้แก่ การไถเตรียมดิน ทบบัวหรือรื้อแปลงปลูก ขุดแยกพันธุ์ ปลูกและปลูกซ่อม ใส่ปุ๋ย พ่นสารเคมี ตัดหญ้า เก็บเกี่ยวและบรรจุหีบห่อ โดยคิดทั้งที่เป็นแรงงานจ้างและแรงงานในครัวเรือนประเมินตามอัตราค่าจ้างของเกษตรกรท้องถิ่นแต่ละประเภทของงาน

ค) ค่าใช้จ่ายในการขาย จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่ทำนาบัวตัดดอกปรากฏว่ามีพ่อค้าท้องถิ่นมารับผลผลิตจากเกษตรกรถึงแหล่งผลิต แต่ส่วนใหญ่เกษตรกรนำผลผลิตไปจำหน่ายเองที่ตลาดปากคลองและตลาดรถไฟสายใต้ ดอกบัวที่เกษตรกรนำไปจำหน่ายนั้นจะมีค่าน้ำหนัก 10 ดอก บรรจุลงตระกร้า ถ้าเป็นดอกบัวหลวงบรรจุ 400 ดอกต่อตระกร้า ส่วนดอกบัวฉัตร 250 ดอกต่อตระกร้า ค่าขนส่งคิดจากจำนวนตระกร้าที่ใส่ดอกบัวไปขาย โดยจะเสียค่าขนส่งตระกร้าละ 15 บาท เสียค่าขนย้ายตระกร้าละ 5 บาท

ง) ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน หมายถึงผลประโยชน์จากเงินลงทุนที่เจ้าของเงินลงทุนควรจะได้รับหากนำเงินจำนวนดังกล่าวไปลงทุนในกิจการอื่น ในที่นี้จะคิดค่าเสียโอกาสจากค่าใช้จ่ายผันแปรทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดโดยใช้อัตราคอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ประเภทเงินฝากประจำ 1 ปี ตามอัตราคอกเบี้ยในปี 2532 คือร้อยละ 7.25 ต่อปี และหักด้วยภาษีเงินได้จากคอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ของคอกเบี้ยรับ

2. ต้นทุนคงที่ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เป็นจำนวนคงที่สำหรับปริมาณการผลิตจนถึงระดับหนึ่ง ภายในระดับการผลิตนี้ค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะไม่เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าปริมาณการผลิตจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะลดลงเมื่อปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น และต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตจะสูงขึ้นเมื่อปริมาณการผลิตลดลง ได้แก่

ก) ค่าเสื่อมราคา เป็นค่าใช้จ่ายที่หักจ่ายจากบัญชีสินทรัพย์ตามอายุการใช้งานของสินทรัพย์นั้น ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์นี้ย่อมจะเกิดขึ้นเสมอไม่ว่าการดำเนินงานมีผลกำไรหรือขาดทุน สำหรับค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ในการทำนาบัวตัดดอกคิด

จากต้นทุนของสินทรัพย์ที่ใช้ในการทำนาบัวตัดดอกเท่านั้น ในที่นี้ได้แก่ อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ โดยกำหนดอายุการใช้งานตามสภาพการใช้งานจริงตามที่ได้สอบถามจาก ผู้ใช้ วิธีคำนวณค่าเสื่อมราคาจะใช้วิธีเส้นตรง และค่าเสื่อมราคานั้นจะเฉลี่ยเป็นต้นทุนของ บัวหลวงและบัวฉัตรตัดดอกตามพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกของบัวแต่ละพันธุ์ในแต่ละรุ่นแต่ละฤดู

$$\begin{aligned} \text{ค่าเสื่อมราคารุ่นต่อฤดูต่อไร่} &= \frac{\text{ค่าเสื่อมราคาต่อไร่ต่อปี}}{2 \text{ รุ่น} \times 3 \text{ ฤดู}} \\ &= \frac{298.17/6}{6} = 49.695 \sim 49.70 \text{ บาท} \end{aligned}$$

ข) ค่าขนส่ง ในการขนส่งดอกบัวไปขายแต่ละครั้งไม่ว่าจำนวนของ ดอกบัวที่นำไปจะมากหรือน้อยเพียงใดจะต้องมีคนไปส่งด้วยอย่างน้อยหนึ่งคนเสมอ ซึ่งจะต้องเสียค่าพาหนะไปกลับ 15 บาท และเสียค่าเช่าแผงขายของครึ่งละ 5 บาท

ค) ค่าใช้ที่ดิน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีที่เป็นของตนเอง ทำการ เพาะปลูกโดยการเช่าที่ดินเสียค่าเช่าเป็นรายปีโดยเฉลี่ยจ่ายเป็นเดือน ๆ ไป จากข้อมูล ที่เก็บมาได้ มีเกษตรกร 4 รายใน 40 รายทำการเพาะปลูกในที่ดินของส่วนราชการโดย ไม่ต้องเสียค่าเช่า แต่เนื่องจากการคำนวณต้นทุนการปลูกควรนำค่าใช้ที่ดินในการปลูกมา คำนวณด้วย จึงนำอัตราค่าเช่าโดยเฉลี่ยของเกษตรกรที่ต้องเสียค่าเช่าทั้งหมดมาใช้ประเมิน เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการใช้ที่ดินของเกษตรกรที่ไม่ต้องเสียค่าเช่าเป็นเงินสด

$$\begin{aligned} \text{อัตราค่าเช่าที่ดินเฉลี่ยต่อไร่} &= \frac{\text{ผลรวมค่าเช่าทั้งหมดของเกษตรกรที่เสียค่าเช่า}}{\text{พื้นที่เช่าทั้งหมดของเกษตรกรที่เสียค่าเช่า}} \\ &= \frac{232,180}{893} = 260.00 \text{ บาท/ไร่} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ค่าใช้ที่ดินไม่เป็นเงินสด} &= \text{พื้นที่เพาะปลูกที่ไม่เสียค่าเช่า} \times \text{อัตราค่าเช่า/ไร่} \\ &= 52 \text{ ไร่} \times 260 = 13,520 \text{ บาท} \end{aligned}$$

ดังนั้นค่าใช้ที่ดินทั้งหมดต่อปีเท่ากับ 245,700 บาทต่อพื้นที่ เพาะปลูก 945 ไร่ เฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 260 บาท คิดเป็นเงินสด 232,180 บาทหรือ ร้อยละ 94.50 และไม่เป็นเงินสด 13,520 บาทหรือร้อยละ 5.50

ตารางที่ 3.1 การคำนวณค่าเสื่อมราคา

ลำดับที่	สินทรัพย์	จำนวนหน่วย	ราคาต่อหน่วย	รวมราคา	มูลค่าซาก	อายุใช้งาน	ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ย/ปี/ไร่
1	เครื่องโถและตุ๋นหุ้งหุบ	1	12,000.00	12,000.00	2,000.00	15	33.33
2	เครื่องปั้มน้ำและท่อสูบ	1	15,000.00	15,000.00	2,000.00	15	43.33
3	เครื่องพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	3	8,500.00	25,500.00	1,500.00	10	120.00
4	เครื่องตัดหญ้า	1	6,500.00	6,500.00	500.00	10	30.00
5	อุปกรณ์การเกษตรอื่น ๆ						
	- ตระกร้าใส่ดอกไม้	20	300.00	6,000.00	0.00	5	60.00
	- จอบ	2	200.00	400.00	0.00	5	4.00
	- พลั่ว	2	50.00	100.00	0.00	3	1.67
	- มีดกลางหญ้า	2	40.00	80.00	0.00	3	1.33
	- ถังผสมปุ๋ย	2	65.00	130.00	0.00	2	3.25
	- มีดเล็ก	5	10.00	50.00	0.00	2	1.25
รวม				65,760.00	6,000.00		298.17

หมายเหตุ 1,2,5,6 จากการสอบถามเกษตรกรถึงสินทรัพย์ที่จำเป็นต้องใช้งานการพ่นสารกำจัดศัตรูพืชที่ปลูกอย่างน้อย 20 ไร่

===== 3 จากการสอบถามร้านค้าที่ทำการจำหน่ายอุปกรณ์การเกษตร

4 รวมราคา = ราคาต่อหน่วย (3) x จำนวนหน่วย (2)

7 ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยต่อปีต่อไร่ = รวมราคา (4) - มูลค่าซาก (5)

อายุใช้งาน (6) x 20 ไร่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ง) ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องมือ คิดเฉพาะค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช้ในการทำนาบัวตัดดอกเท่านั้น จากการสอบถามเกษตรกรปรากฏว่า ค่าซ่อมแซมต่าง ๆ โดยเฉลี่ยรายละ 1,215 บาทต่อปี ค่ารวมจากค่าซ่อมแซมทั้งหมด 48,600 บาทต่อเกษตรกร 40 ราย จัดสรรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าซ่อมแซมต่อรุ่นต่อฤดูต่อไร่} &= \frac{\text{ค่าซ่อมแซมทั้งหมด}}{\text{พื้นที่ปลูกของบัวทั้งหมด} \times 3 \text{ ฤดู} \times 2 \text{ รุ่น}} \\ &= 48,600/945/6 = 8.57 \text{ บาท} \end{aligned}$$

จ) ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน ค่ารวมจากค่าใช้จ่ายคงที่ทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดโดยประเมินในอัตราร้อยละ 7.25 ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ประเภทเงินฝากประจำ 1 ปี ตามอัตราดอกเบี้ยในปี 2532 และหักด้วยภาษีเงินได้จากดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ของดอกเบี้ยรับ

ต้นทุนการทำนาบัวหลวงตัดดอก

ในการศึกษาต้นทุนการทำนาบัวหลวงตัดดอก ได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูก 40 ราย ทำการปลูกบัวหลวง 39 ราย ใช้พื้นที่ปลูกบัวหลวงทั้งสิ้น 401 ไร่ในจังหวัดนครปฐมและจังหวัดนนทบุรี โดยใช้ราคาและปัจจัยการผลิตในปีการเพาะปลูก 2531/2532 เกษตรกรผู้ปลูกจะมีค่าใช้จ่ายและรายได้หมุนเวียนตลอดทั้งปี อันเป็นผลมาจากการที่เกษตรกรแบ่งปลูกบัวเป็นแปลง โดยปลูกระยะเวลาห่างกันแปลงละ 2 เดือนและบัวแต่ละแปลงสามารถทยอยบัวได้อีกปีละ 1 ครั้ง ทำให้เก็บเกี่ยวได้ผลผลิตแปลงละ 2 ครั้งในระยะเวลา 1 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่จะเริ่มปลูกบัวในช่วงกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป เพื่อให้สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในช่วงฤดูร้อนซึ่งเป็นช่วงที่บัวหลวงให้ผลผลิตสูง และอีกเหตุผลที่ทำให้เกษตรกรเริ่มปลูกในช่วงนี้ ก็คือ ฤดูหนาวเป็นฤดูที่บัวมักตัวเก็บสะสมอาหาร ดังนั้นผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้จะน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่จึงเลือกใช้ช่วงเวลาต้นฤดูหนาวทำการทาบบัวหรือรื้อแปลงปลูกพันธุ์ใหม่ การศึกษาด้านต้นทุนการทำนาบัวเปรียบเทียบกับเป็นฤดูกาล เริ่มที่ฤดูร้อน ฝน และหนาวตามลำดับ โดยแยกเป็นต้นทุนแต่ละฤดูเป็นต้นทุนของบัวแต่ละรุ่น เพื่อทราบต้นทุนที่แตกต่างกันของบัวแต่ละรุ่นด้วย และจากการคำนวณพื้นที่เฉลี่ยเก็บเกี่ยวได้ของบัวหลวงแต่ละรุ่น ตามข้อสมมติฐาน ข. บั้วรุ่นแรกให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ภายใน 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนและฤดูฝนเท่านั้น บั้วรุ่นที่สองให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ทั้ง 3 ฤดู โดยมีส่วนประกอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

ก. ต้นทุนผันแปร

1. ค่าใช้จ่ายในการใช้ปัจจัยการผลิต

ก) ค่าพันธุ์ เกษตรกรผู้ปลูกใช้ทั้งต้นพันธุ์และเหง้าพันธุ์ในการปลูก ปลูกกันห่างต้นละ 8 - 10 เมตร พื้นที่ 340 ไร่จากพื้นที่ทำนาบัวหลวงทั้งหมด ปลูกโดยใช้เหง้าพันธุ์คิดเฉลี่ยไร่ละ 46.14 เหง้า ราคาต่อเหง้า 1.50 บาท คิดเป็นค่าเหง้าพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 69.22 บาท และพื้นที่ 61 ไร่ปลูกด้วยต้นพันธุ์ ใช้ต้นพันธุ์ทั้งหมดต่อไร่ 36.72 ต้น ราคาจำหน่ายเฉลี่ยต้นละ 3.25 บาท คิดเป็นค่าต้นพันธุ์เฉลี่ยไร่ละ 119.34 บาท รวมเป็นค่าพันธุ์ต่อพื้นที่ทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 76.85 บาท ซึ่งคำนวณตามสูตรดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าพันธุ์ต่อฤดูต่อไร่} &= \frac{\text{ค่าพันธุ์บัวหลวงทั้งหมด}}{\text{พื้นที่ทำนาบัวหลวงทั้งหมด}} \\ &= 30,815/401 = 76.85 \text{ บาท} \end{aligned}$$

เนื่องจากเกษตรกรสามารถใช้ต้นพันธุ์จากแปลงปลูกของตนเอง ค่าพันธุ์เป็นเงินสดจะเกิดเฉพาะการเริ่มปลูกครั้งแรกเท่านั้น ในที่นี้ถือว่าเริ่มปลูกบัวครั้งแรกในราวกลางเดือนพฤศจิกายนเพื่อให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ในฤดูร้อน ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเป็นเงินสดเท่ากับ 33.05 บาทหรือร้อยละ 43 ของค่าพันธุ์ทั้งหมด และไม่เป็นเงินสดเท่ากับ 43.80 บาทหรือคิดเป็นร้อยละ 57 ของค่าพันธุ์ทั้งหมดเนื่องจากเกษตรกรบางรายขอพันธุ์บัวจากเพื่อนเกษตรกรที่ทำนาบัวตัดดอกอยู่ก่อน ซึ่งในการปลูกครั้งต่อไปเกษตรกรสามารถใช้ต้นพันธุ์จากแปลงบัวของตนเอง ดังนั้นค่าพันธุ์ที่เกิดขึ้นจะถือเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดทั้งจำนวน ส่วนค่าพันธุ์ที่ทำการปลูกซ่อมหลังจากที่บัวคิดเป็นต้องปลูกซ่อมร้อยละ 24 ของค่าพันธุ์บัวรุ่นแรกหรือเท่ากับ 18.44 บาทต่อไร่

ข) ค่าวัสดุในการเตรียมดิน หมายถึง ค่ามูลสัตว์และปุ๋ยขาวที่เกษตรกรหว่านในขณะที่เตรียมแปลงปลูก จากการสัมภาษณ์เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นิยมหว่านปุ๋ยคอก โดยให้เหตุผลว่าปุ๋ยคอกให้ผลช้าและไม่สะดวกในการจัดหา ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงปลาในแปลงบัวทำให้ได้น้ำควาปลาและมูลปลาเป็นปุ๋ยคอกเสริมอยู่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 29.95 ของพื้นที่ทำนาบัวทั้งหมดที่มีการหว่านปุ๋ยคอก ในอัตราเฉลี่ย 40.28 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาจำหน่ายกิโลกรัมละ 0.82 บาท คำนวณเป็นค่ามูลสัตว์เฉลี่ยไร่ละ 33.03 บาท และร้อยละ 36.72 ของพื้นที่ทำนาบัวทั้งหมดมีการใส่ปุ๋ยขาวขณะเตรียมแปลงปลูกบัว ในปริมาณเฉลี่ย 60.52 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาจำหน่ายกิโลกรัมละ 2 บาท คิดเป็นค่าปุ๋ยขาวเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 121.04 บาท ซึ่งคำนวณเป็นค่าวัสดุในการเตรียมดินต่อไร่ได้ดังนี้

$$\text{ค่าวัสดุในการเตรียมดินต่อไร่} = \frac{(\text{ค่ามูลสัตว์ทั้งหมด} + \text{ค่าปุ๋ยขาวทั้งหมด})}{\text{พื้นที่ทำนาบัวทั้งหมด}}$$

$$= \frac{(9,350 + 42,000)}{945} = 54.34 \text{ บาท}$$

ค) ค่าปุ๋ยเคมี ชนิดของปุ๋ยที่ใช้ในการทำนาบัวหลวง ส่วนใหญ่จะมีสูตร N-P-K (N = ไนโตรเจน P = ฟอสฟอรัส และ K = โพแทสเซียม) การจะเลือกใช้ปุ๋ยชนิดใดนั้นเกษตรกรจะเป็นผู้ปรับใช้เอง สำหรับการทำนาบัวรุ่นหนึ่ง ๆ เกษตรกรใส่ปุ๋ยกลกลอนครั้งแรกเมื่อต้นบัวมีอายุได้ 1 - 1.5 เดือน ส่วนใหญ่ให้ปุ๋ยที่มีไนโตรเจนสูงเพื่อเร่งใบและบำรุงต้น ได้แก่ ปุ๋ยเขียว สูตร 46-0-0 เนื่องจากบัวมีดอกออกมากับใบบัวเสมอจึงใช้ปุ๋ยเร่งใบและเร่งดอก โดยใส่ปุ๋ยครั้งแรกในอัตรา 25 - 30 กิโลกรัมต่อไร่ และเมื่อบัวให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้แล้ว เกษตรกรจะหว่านปุ๋ยอีก 2 ครั้งห่างกัน 1 - 2 เดือน ปุ๋ยที่หว่านในระยะนี้จะมีส่วนประกอบของฟอสฟอรัสเพิ่มเข้าไป ได้แก่ สูตร 20-20-0 หรือสูตร 16-20-0 โดยหว่านผสมกับปุ๋ยเขียว เพื่อเร่งการออกดอกในขณะเดียวกันก็บำรุงใบด้วย ในอัตรา 40 - 50 กิโลกรัมต่อไร่

เนื่องจากชนิดปุ๋ยที่เกษตรกรแต่ละรายใช้แตกต่างกันและปุ๋ยแต่ละชนิดมีราคาต่างกัน และเพื่อจัดสรรค่าปุ๋ยที่ใส่ทั้งหมดเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในแต่ละฤดูตามปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ในฤดูนั้น จึงคำนวณค่าปุ๋ยต่อฤดูเฉลี่ยต่อพื้นที่ที่เก็บเกี่ยวได้ของเกษตรกรแต่ละรายต่อพื้นที่ต่อรุ่นต่อฤดู ตามสูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{ค่าปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่ต่อรุ่นต่อฤดู} = \frac{\text{ผลรวมของมูลค่าปุ๋ยที่หว่านทั้งหมดทั้งฤดู}}{\text{พื้นที่ที่เก็บเกี่ยวได้ต่อรุ่นต่อฤดู}}$$

$$\text{มูลค่าปุ๋ยต่อฤดู} = \text{ผลรวมของปริมาณปุ๋ยแต่ละชนิดของเกษตรกรแต่ละราย} \times \text{ราคาปุ๋ยแต่ละชนิด}$$

$$\text{ปริมาณปุ๋ยแต่ละชนิดของเกษตรกรแต่ละรายต่อรุ่นต่อฤดู} = \frac{\text{ปริมาณปุ๋ยที่หว่านแต่ละครั้ง} \times \text{พื้นที่เก็บเกี่ยวต่อรุ่นต่อฤดู}}{\text{พื้นที่เพาะปลูกบัวหลวงของเกษตรกรแต่ละราย}}$$

คิดเป็นค่าปุ๋ยในการทำนาบัวหลวงรุ่นแรก เฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน และฤดูฝน เป็นเงิน 614.49 บาทและ 590.29 บาท และคิดเป็นค่าปุ๋ยในรุ่นที่สอง เฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว เป็นเงินเท่ากับ 567.64 บาท , 611.14 บาทและ 610.44 บาทตามลำดับ

ง) ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปริมาณสารเคมีที่เกษตรกรใช้ในแต่ละฤดูจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการระบาดของแมลงและโรคนิซในฤดูนั้น และประเภทของสารเคมีที่ใช้ก็เช่นกัน เกษตรกรปรับใช้เองตามความเหมาะสม หรือตามคำแนะนำของร้านค้าและเพื่อนเกษตรกรด้วยกัน สำหรับการทํานาข้าว ไบยัวเป็นส่วนประกอบของต้นบัวที่ต้องดูแลเอาใจใส่มากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตวันเว้นวัน ไบยัวมีส่วนทำให้บัวออกดอกสม่ำเสมอ โดยออกดอกคู่กับใบหนึ่งใบ หรือใบหนึ่งคู่เสมอ ดังนั้นจำนวนครั้งในการพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูบัวจะมีความถี่พ้องกันกับความถี่ในการเก็บเกี่ยว ซึ่งเฉลี่ยพ่นสารเคมีในฤดูร้อน ฝน หนาว เท่ากับ 55.13 40.76 และ 37.17 ครั้งตามลำดับ บัวหลวงรุ่นแรกจะพ่นสารเคมีเฉลี่ยต่อครั้งในฤดูร้อนและฤดูฝนเป็นมูลค่า 16.99 และ 16.20 บาทตามลำดับ คิดเป็นค่าพ่นสารเคมีของบัวรุ่นแรกในฤดูร้อนและฤดูฝนเฉลี่ยไร่ละ 936.53 และ 660.45 บาทตามลำดับ สำหรับบัวหลวงรุ่นที่สอง ค่าพ่นสารเคมีต่อครั้งในฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาวเท่ากับ 17.52 16.73 และ 17.03 บาทตามลำดับ ค่ารวมเป็นค่าใช้จ่ายต่อไร่ในแต่ละฤดูเท่ากับ 965.86 681.74 และ 632.84 บาทตามลำดับ

จ) ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือ ได้แก่ ค่าน้ำมันที่ใช้กับเครื่องไถในการเตรียมดิน ทบบัวและรื้อแปลงบัว เครื่องพ่นสารเคมีและเครื่องตัดหญ้า โดยใช้น้ำมันเป็นเชื้อ ราคาจำหน่ายลิตรละ 8.75 บาท สำหรับเครื่องสูบน้ำทั้งที่ใช้ไฟฟ้าและน้ำมัน คิดเป็นพื้นที่เพาะปลูกที่สูบน้ำโดยใช้เครื่องยนต์ที่ใช้ไฟฟ้าเท่ากับ 399 ไร่และพื้นที่ที่เหลือ 546 ไร่สูบน้ำโดยใช้เครื่องยนต์ที่ใช้น้ำมัน ซึ่งใช้ทั้งน้ำมันดีเซลและเบนซิน ราคาน้ำมันดีเซลลิตรละ 7.10 บาท รวมเป็นค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือเฉลี่ยต่อไร่ต่อรุ่นต่อฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ดังนี้ จากตารางที่ 3.2

ค่าเชื้อเพลิงในฤดูร้อน	รุ่นแรก	= 352.40 บาท	รุ่นที่สอง	= 312.14 บาท
ค่าเชื้อเพลิงในฤดูฝน	รุ่นแรก	= 267.50 บาท	รุ่นที่สอง	= 227.24 บาท
ค่าเชื้อเพลิงในฤดูหนาว	รุ่นแรก	= 0.00 บาท	รุ่นที่สอง	= 243.27 บาท

ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือคำนวณตามลักษณะงานต่าง ๆ ดังนี้ต่อไปนี้

- ค่าน้ำมันในการเตรียมดิน คำนวณได้ดังนี้

ค่าน้ำมันเตรียมดินต่อครั้งต่อไร่ = ปริมาณน้ำมัน/ครั้ง/ไร่ x ราคาน้ำมันเฉลี่ย/ลิตร

ตารางที่ 3.2 ค่าเรือเพลิงที่จ่ายในการหาข่าวตัดออกเฉลี่ยต่อไร่ ปีการเพาะปลูก 2531-2532

หน่วย:บาท

รายการ	ฤดูร้อน				ฤดูฝน				ฤดูหนาว			
	รวม	%	เฉลี่ยต่อไร่	%	รวม	%	เฉลี่ยต่อไร่	%	รวม	%	เฉลี่ยต่อไร่	%
ข้าวแดง												
ค่าเรือเพลิงที่จ่าย												
- เติร์ยมคั้น	77.33	21.94%			77.33	28.91%						
- พืชไร่และไร่ปลูก			37.07	11.88%			37.07	16.31%			37.07	15.24%
- พืชไร่เดิม	201.22	57.10%	201.22	64.46%	148.77	55.61%	148.77	65.47%			135.67	55.77%
- ถั่วเขียว	9.51	2.70%	9.51	3.05%	16.19	6.05%	16.19	7.12%			9.51	3.91%
- สบู่	64.34	18.26%	64.34	20.61%	25.21	9.42%	25.21	11.09%			61.02	25.08%
รวมค่าเรือเพลิง	352.40	100.00%	312.14	100.00%	267.50	100.00%	227.24	100.00%			243.27	100.00%
ข้าวขาว												
ค่าเรือเพลิงที่จ่าย												
- เติร์ยมคั้น	77.33	21.92%			77.33	28.72%					77.33	27.25%
- พืชไร่และไร่ปลูก			37.07	11.86%			37.07	16.19%			37.07	15.22%
- พืชไร่เดิม	201.66	57.15%	201.66	64.51%	150.56	55.91%	150.56	65.74%	135.96	47.90%	135.96	55.82%
- ถั่วเขียว	9.51	2.70%	9.51	3.04%	16.19	6.01%	16.19	7.07%	9.51	3.35%	9.51	3.90%
- สบู่	64.34	18.23%	64.34	20.58%	25.21	9.36%	25.21	11.01%	61.02	21.50%	61.02	25.05%
รวมค่าเรือเพลิง	352.84	100.00%	312.58	100.00%	269.29	100.00%	229.03	100.00%	283.82	100.00%	243.56	100.00%

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

$$\begin{aligned} \text{ปริมาณน้ำมันที่ใช้ต่อครั้งต่อไร่} &= \frac{\text{ปริมาณน้ำมันที่ใช้ทั้งหมดต่อครั้ง}}{\text{พื้นที่ทำการเพาะปลูกทั้งหมด}} \\ &= 8,351.30/945 = 8.837 \text{ ลิตร} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตร} &= \frac{\text{ผลรวมค่าน้ำมันใช้เตรียมดินทั้งหมด}}{\text{ปริมาณน้ำมันที่ใช้ทั้งหมด}} \\ &= 73,073.87/8,351.30 = 8.75 \text{ บาท} \end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้นค่าน้ำมันเตรียมดินต่อครั้งต่อไร่} = 8.75 \times 8.837 = 77.33 \text{ บาท}$$

ซึ่งคิดเป็นต้นทุนการปลูกข้าวรุ่นแรกสำหรับแต่ละฤดูที่มีการเก็บเกี่ยว
ผลผลิตจำหน่ายได้ เฉลี่ยต้นทุนค่าน้ำมันในการเตรียมดินต่อไร่ต่อฤดูเท่ากับ 77.33 บาท

- ค่าน้ำมันที่ใช้ในการทขบหรือรื้อแปลงปลูก ถือเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพื่อ
ให้เกิดผลผลิตในรอบที่สอง คำนวณต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่เช่นเดียวกับค่าเตรียมดิน ปริมาณ
น้ำมันต่อครั้งต่อไร่ 4.2367 ลิตร ราคาน้ำมันเฉลี่ยลิตรละ 8.75 บาท คิดเป็นค่าน้ำมัน
เฉลี่ยต่อครั้งต่อไร่ = $4.2367 \times 8.75 = 37.07$ บาท

- ค่าน้ำมันพ่นสารเคมี ปริมาณน้ำมันที่ใช้ต่อครั้งต่อไร่ 0.4176 ลิตร ราคา
น้ำมันเฉลี่ยลิตรละ 8.75 บาท คิดเป็นต้นทุนค่าน้ำมันพ่นสารเคมีเฉลี่ยต่อครั้งต่อไร่ 3.65
บาท จำนวนครั้งที่พ่นสารเคมีแตกต่างกันในแต่ละฤดูดังนี้ ฤดูร้อนเฉลี่ยพ่น 55.13 ครั้ง
ฤดูฝนเฉลี่ยพ่น 40.76 ครั้งและฤดูหนาวเฉลี่ย 37.17 ครั้ง คิดเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อไร่
ในแต่ละฤดูเท่ากับ 201.22, 148.77 และ 135.67 บาทตามลำดับ

- ค่าน้ำมันที่ใช้กับเครื่องตัดหญ้า ส่วนใหญ่ใช้น้ำมันเบนซินราคาเฉลี่ยลิตรละ
8.75 บาท ปริมาณน้ำมันต่อครั้งต่อไร่ในแต่ละรุ่น 0.578 ลิตร คิดเป็นค่าน้ำมันเฉลี่ย
ต่อไร่ 5.06 บาท ความถี่ในการตัดหญ้าในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 1.88
3.2 และ 1.88 ครั้ง ซึ่งคำนวณค่าใช้จ่ายต่อไร่ในแต่ละรุ่นแต่ละฤดูได้เท่ากับ 9.51
16.19 และ 9.51 บาทตามลำดับ ในฤดูฝนสูงที่สุดเนื่องจากฝนตก หญ้าเจริญเติบโต
เร็วต้องตัดหญ้าย่อยกว่าฤดูอื่น

- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้ในการสูบน้ำ แบ่งเป็นใช้ไฟฟ้า 14 ราย ในปริมาณพื้นที่
ทำนาข้าว 399 ไร่ และใช้น้ำมัน 26 รายในพื้นที่เพาะปลูก 546 ไร่

วิธีคำนวณค่าไฟฟ้าใช้ในการสูบน้ำ

ผลรวมค่าไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำต่อครั้งในแต่ละรุ่นของเกษตรกรทกรายเท่ากับ 304.00 บาท และผลรวมค่าไฟฟ้าจากการสูบน้ำในฤดูร้อน ฤดูแล้งและฤดูหนาวเท่ากับ 19,640.00 6,728.00 และ 17,178.80 บาทตามลำดับ โดยคำนวณค่าไฟฟ้าต่อไร่ต่อฤดู และความถี่ในการสูบน้ำโดยใช้ไฟฟ้าต่อฤดูได้ดังนี้

$$\text{ค่าไฟฟ้าต่อไร่ต่อครั้ง} = \frac{\text{ผลรวมค่าไฟฟ้าต่อครั้งของเกษตรกรทกราย}}{\text{พื้นที่ทำการสูบน้ำโดยใช้ไฟฟ้า}}$$

$$= 304/399 = 0.76 \text{ บาท}$$

$$\text{ค่าไฟฟ้าต่อไร่ต่อฤดู} = \frac{\text{ค่าไฟฟ้ารวมทั้งหมดต่อฤดู}}{\text{พื้นที่ทำการสูบน้ำโดยใช้ไฟฟ้า}}$$

$$\text{ค่าไฟฟ้าต่อไร่ในฤดูร้อน} = 19,640/399 = 49.22 \text{ บาท}$$

$$\text{ความถี่ต่อฤดู} = \frac{\text{ค่าไฟฟ้าต่อไร่ต่อฤดู}}{\text{ค่าไฟฟ้าต่อฤดูต่อครั้งต่อไร่}}$$

$$\text{ความถี่ในการสูบน้ำในฤดูร้อน} = 49.22/0.76 = 64.76 \text{ ครั้ง}$$

จากสูตรข้างต้นคำนวณได้ว่า ความถี่ในการสูบน้ำโดยใช้ไฟฟ้าในฤดูร้อน ฤดูแล้งและฤดูหนาวเท่ากับ 64.76 22.18 และ 56.65 ครั้งตามลำดับ คิดเป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 49.22 16.86 และ 43.05 บาทตามลำดับ

ส่วนค่าน้ำมันที่ใช้ในการสูบน้ำคำนวณได้ดังนี้

ตัวอย่าง คำนวณหาค่าน้ำมันเฉลี่ยต่อไร่ต่อครั้ง ค่าน้ำมันต่อฤดูต่อไร่ ความถี่ที่ใช้น้ำมันในการสูบน้ำต่อฤดู จากพื้นที่ทำนาข้าวที่ใช้น้ำมันในการสูบน้ำ 546 ไร่ มีผลรวมค่าน้ำมันที่ใช้ต่อครั้งเท่ากับ 1,864.80 บาท ผลรวมปริมาณน้ำมันที่ใช้ต่อครั้งเท่ากับ 258 ลิตร และในฤดูร้อน ฤดูแล้งและฤดูหนาว มีผลรวมค่าน้ำมันที่ใช้ในการสูบน้ำเท่ากับ 41,165.50 17,098.10 และ 40,483.90 บาทตามลำดับ

$$\text{ค่าน้ำมันที่ใช้สูบน้ำ} = \text{ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยต่อครั้งต่อไร่} \times \text{ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตรต่อครั้งต่อไร่}$$

โดยหาปริมาณน้ำมันเฉลี่ยต่อครั้งต่อไร่ และ ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยต่อครั้งต่อไร่} &= \frac{\text{ผลรวมปริมาณน้ำมันต่อครั้งทั้งหมด}}{\text{พื้นที่ทำนาบัวที่ใช้ น้ำมันสูบน้ำ}} \\ &= 258/546 = 0.473 \text{ ลิตร} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ราคาน้ำมันเฉลี่ยต่อลิตร} &= \frac{\text{ผลรวมค่าน้ำมันในการสูบน้ำต่อครั้ง}}{\text{ผลรวมปริมาณน้ำมันที่ใช้ทั้งหมดต่อครั้ง}} \\ &= 1,864.80/258 = 7.23 \text{ บาท} \end{aligned}$$

$$\text{ดังนั้นค่าน้ำมันต่อครั้งต่อไร่} = 0.473 \times 7.23 = 3.42 \text{ บาท}$$

- ค่าน้ำมันต่อไร่ต่อฤดู คำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าน้ำมันต่อไร่ต่อฤดู} &= \frac{\text{ผลรวมค่าน้ำมันที่ใช้ในการสูบน้ำทั้งสิ้น}}{\text{พื้นที่ใช้น้ำมันในการสูบน้ำ}} \\ &= 41,165.50/546 = 75.39 \text{ บาท} \end{aligned}$$

- ความถี่ในการสูบน้ำต่อฤดู คำนวณได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความถี่ต่อฤดู} &= \frac{\text{ค่าน้ำมันในการสูบน้ำต่อไร่ต่อฤดู}}{\text{ค่าน้ำมันต่อครั้งต่อไร่}} \\ &= 75.39/3.42 = 22.04 \text{ ครั้ง} \end{aligned}$$

โดยใช้สูตรคำนวณดังกล่าวข้างต้น ความถี่ในการสูบน้ำโดยใช้น้ำมันในฤดูร้อน ฤดูแล้งและฤดูหนาวเท่ากับ 22.04 9.15 และ 21.68 ครั้งตามลำดับ คิดเป็นค่าน้ำมันใช้ในการสูบน้ำเฉลี่ยต่อไร่ในแต่ละฤดูเท่ากับ 75.39 31.32 และ 74.15 บาทตามลำดับ ซึ่งคำนวณเป็นค่าเชื้อเพลิงที่ใช้ในการสูบน้ำในแต่ละฤดูได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าเชื้อเพลิง} &= \frac{(\text{ค่าไฟฟ้าทั้งหมดในแต่ละฤดู} + \text{ค่าน้ำมันทั้งหมดในแต่ละฤดู})}{\text{พื้นที่ทำนาบัวทั้งหมด}} \\ \text{ที่ใช้ในการสูบน้ำ} & \\ \text{ต่อไร่ต่อฤดู} & \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ค่าเชื้อเพลิงสูบน้ำเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน} &= (41,165.50 + 19,640) / 945 \\ &= 64.34 \text{ บาท} \end{aligned}$$

โดยใช้สูตรคำนวณดังกล่าวข้างต้น ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้ในการสูบน้ำเฉลี่ยต่อไร่
ในฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 25.21 และ 61.02 บาทตามลำดับ

ฉ) ค่าตอกมัดคอกไม้ ปริมาณตอก 1 กิโลกรัมใช้มัดคอกบัวที่กำ
แล้วประมาณ 2,000 ดอกหรือ 200 กำ ราคาจำหน่ายกิโลกรัมละ 12 บาท ค่าตอก
เฉลี่ยตามปริมาณคอกบัวที่เก็บเกี่ยวได้ต่อรุ่นต่อฤดู รุ่นแรกมีค่าตอกเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน
และฤดูฝนเป็นเงิน 174.31 และ 162.64 บาท และในรุ่นที่สองคิดเป็นค่าตอกเฉลี่ยต่อไร่
ในฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาวเท่ากับ 134.95 126.44 และ 20.33 บาทตามลำดับ

2. ค่าแรงงาน ในพื้นที่เกษตรกรทำการปลูกบัวทั้ง 2 พันธุ์ ดังนั้นค่า
แรงงานบางประเภทจะเป็นแรงงานที่เหมาะสมที่เพาะปลูกทั้งหมด ได้แก่ ค่าแรงงาน
เตรียมดิน ใส่ปุ๋ย พ่นสารเคมี ตัดหญ้า เป็นต้น ค่าจ้างแรงงานที่ใช้ในการทำนาบัว
ส่วนใหญ่จะเป็นการจ้างเหมาตามลัดส่วนพื้นที่แปลงปลูก ยกเว้นค่าแรงขุดแยกพันธุ์และปลูก
ซึ่งใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ โดยประเมินค่าแรงงานลักษณะนี้ตามอัตราค่าจ้าง
แรงงานในท้องถิ่นนั้นเป็นเกณฑ์ คิดอัตราค่าจ้างแรงงานวันละ 50 บาทต่อคนต่อชั่วโมง
ทำงาน 8 ชั่วโมง ค่าแรงงานในการทำนาบัวหลวงตัดคอกประกอบด้วย

ก) ค่าแรงในการเตรียมดิน คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการทำนาบัวใน
รุ่นแรกทั้งหมด เนื่องจากเกษตรกรจะต้องทำการไถและทบทหลังบัวไตรมาส ซึ่งค่าใช้จ่ายใน
การทบทบัวจะถือเป็นค่าปรับปรุงพื้นที่นาบัวซึ่งถือเป็นค่าใช้จ่ายของบัวรุ่นที่สอง ปกติจะจ้าง
เหมาทำเป็นแปลง คำนวณค่าแรงเตรียมดินเฉลี่ยต่อไร่ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าแรงต่อคนต่อวัน} &= \frac{\text{ผลรวมค่าแรงเตรียมดินทั้งหมด}}{\text{ผลรวมของแรงงานที่ทำทั้งหมด}} \\ &= 63,403.33 / 634.03 = 100 \text{ บาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{พื้นที่ 1 ไร่ใช้แรงงาน} &= \frac{\text{ผลรวมของแรงงานที่ทำทั้งหมด}}{\text{พื้นที่ทำการเตรียมดินทั้งหมด}} \\ &= 634.03 / 945 = 0.6709 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{ค่าแรงเตรียมดินต่อไร่} &= \text{แรงงานต่อไร่} \times \text{ค่าแรงเฉลี่ยต่อครั้งต่อคน} \\
 &= 0.6709 \times 100 = 67.09 \text{ บาท} \\
 \text{เป็นเงินสตร้อยละ 47.15} &= 67.09 \times 0.4715 = 31.63 \text{ บาท} \\
 \text{และไม่เป็นเงินสตร้อยละ 52.85} &= 67.09 \times 0.5285 = 35.46 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

สรุปได้ว่า พื้นที่ 1 ไร่ใช้แรงงาน 0.6709 คิดเป็นค่าจ้างเฉลี่ยวันละ 100 บาทต่อคน คำนวณเป็นค่าแรงเตรียมดินเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 67.09 บาท เป็นค่าแรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนเท่ากับ 31.63 และ 35.46 บาทของค่าแรงเตรียมดินทั้งสิ้นตามลำดับ

ข) ค่าแรงในการทขบั่ว เป็นค่าจ้างเหมาทำเป็นแปลงเช่นกัน วิธีคำนวณเช่นเดียวกับค่าแรงเตรียมดิน แต่จัดสรรให้กับพื้นที่เก็บเกี่ยวได้ในวันที่สองเท่านั้น พื้นที่ 1 ไร่ใช้แรงงาน 0.3326 คิดเป็นค่าจ้างแรงงานเฉลี่ยวันละ 100 บาทต่อคน คำนวณเป็นค่าแรงในการทขบั่วเฉลี่ยไร่ละ 33.26 บาท เป็นค่าแรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนเท่ากับ 13.03 และ 20.23 บาทตามลำดับ หรือร้อยละ 39.18 และ 60.82 ของค่าแรงในการทขบั่วทั้งสิ้นตามลำดับ

ค) ค่าแรงขุดแยกพันธุ์ ปลูกและปลูกซ่อม ปกติจะทำการตอนเหง้าขบั่วและต้นอ่อนช่วง 8.00 ถึง 10.00 นาฬิกาตอนเช้า และทำการปลูกตอนเย็นช่วงเวลา 16.00 - 18.00 นาฬิกา ซึ่งส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้แรงงานตนเอง ดังนั้นค่าแรงปลูกจะประเมินตามอัตราค่าจ้างท้องถิ่นซึ่งปกติจ้างวันละ 50 บาทต่อคน แรงงาน 1 คนทำการตอนและปลูกเหง้าขบั่วได้เป็นจำนวน 130 - 150 เหง้าต่อครั้งหรือต่อครั้งวัน คิดเป็นพื้นที่เพาะปลูก 3 - 4 ไร่ เฉลี่ยเป็นค่าแรงไร่ละ 15.92 บาท เป็นค่าแรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนเท่ากับ 1.37 และ 14.55 บาทตามลำดับ หรือร้อยละ 8.61 และ 91.39 ของค่าแรงปลูกทั้งสิ้นตามลำดับ ส่วนการทำนาขบั่ววันที่สอง เกษตรกรจะทำการปลูกซ่อมเฉลี่ยร้อยละ 24 ของจำนวนพื้นที่ปลูกขบั่ววันแรก คิดเป็นค่าแรงต้องปลูกซ่อม 3.90 บาทต่อไร่ คิดเป็นค่าแรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนเท่ากับ 0.33 และ 3.57 บาทตามลำดับ

ง) ค่าแรงในการใส่ปุ๋ย เฉลี่ยใช้แรงงานต่อไร่ 0.164 และเฉลี่ยใส่ปุ๋ย 2.75 ครั้งต่อไร่ โดยมีอัตราค่าแรงเฉลี่ยครั้งละ 50 บาทต่อคน ค่าแรงใส่ปุ๋ยต่อครั้งต่อไร่เท่ากับ 8.21 บาท คำนวณเป็นต้นทุนค่าแรงใส่ปุ๋ยต่อไร่เท่ากับ 22.58 บาท เป็นค่าแรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนเท่ากับ 4.03 บาทและ 18.55 บาทตามลำดับ หรือร้อยละ 17.85 และ 82.15 ของค่าแรงงานใส่ปุ๋ยทั้งสิ้นตามลำดับ

จ) ค่าแรงในการพ่นสารเคมี จ้างเป็นการเหมาทำเป็นแปลงเฉลี่ยจ่ายค่าจ้างพ่นสารครึ่งละ 100 บาทต่อคน โดยใช้แรงงานเฉลี่ยต่อไร่ต่อครั้ง 0.1008 ค่าแรงงานเฉลี่ยต่อไร่ต่อครั้งเท่ากับ 10.08 บาท ความถี่เฉลี่ยพ่นสารต่อฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาวเท่ากับ 55.13 40.76 และ 37.17 ครั้งตามลำดับ คิดเป็นค่าแรงเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 555.71 410.86 และ 374.67 บาทตามลำดับ คิดค่าแรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนร้อยละ 88.14 และ 11.86 ของค่าแรงพ่นสารเคมีตามลำดับ จะเห็นได้ว่าแรงงานที่ใช้ในการพ่นสารเคมี ส่วนใหญ่เป็นแรงงานจ้าง เนื่องจากความถี่ในการพ่นสารเคมีในการทำนาบัวตัดดอกสูง เกษตรกรคำนึงถึงอันตรายที่อาจเกิดแก่สุขภาพ ประกอบกับเกษตรกรจะต้องใช้แรงงานตนเองส่วนใหญ่ในการเก็บเกี่ยว บรรจุหีบและจัดจำหน่าย

ฉ) ค่าแรงในการตัดหญ้า จ้างเป็นการเหมาเฉลี่ยครึ่งละ 50 บาทต่อพื้นที่เฉลี่ย 3 ไร่ คิดเป็นแรงงานเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 0.3153 คิดเป็นค่าแรงต่อไร่ต่อครั้ง 15.77 บาท จำนวนครั้งที่ตัดหญ้าในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว 2.1 ครั้ง 3.45 ครั้ง และ 2.1 ครั้งตามลำดับ ค่าตัดหญ้าต่อไร่ต่อฤดูร้อนคิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 33.12 54.41 และ 33.12 บาทตามลำดับ เป็นค่าแรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนร้อยละ 63.76 และ 36.24 ของค่าแรงตัดหญ้าทั้งสิ้นตามลำดับ

ช) ค่าแรงเก็บเกี่ยว คำนวณตามปริมาณดอกบัวหลวงที่เก็บเกี่ยวได้ในแต่ละฤดู ในอัตราค่าจ้าง 100 ดอกต่อ 3 บาท เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวดอกบัวติดต่อกันได้ไม่เกิน 3 เดือนนับแต่บัวเริ่มให้ดอก โดยจะเก็บเกี่ยววันเว้นวัน ซึ่งคำนวณเป็นเก็บเกี่ยวได้ 45 ครั้งต่อฤดู คิดเป็นค่าแรงเก็บเกี่ยวต่อไร่ในการทำนาบัวรุ่นแรกในฤดูร้อนและฤดูฝนเท่ากับ 871.54 และ 813.20 บาทตามลำดับ และคิดเป็นค่าแรงเฉลี่ยต่อไร่ของบัวรุ่นที่สองในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 674.74 632.18 และ 101.65 บาทตามลำดับ เป็นค่าแรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนร้อยละ 58.95 และ 41.05 ของค่าแรงเก็บเกี่ยวทั้งสิ้นตามลำดับ ค่าแรงเก็บเกี่ยวในฤดูร้อนของบัวทั้งสองรุ่นเฉลี่ยต่อไร่จะสูงที่สุด เนื่องจากจากผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ต่อไร่ในฤดูร้อนสูงทำให้ค่าแรงในการเก็บเกี่ยวสูงตามไปด้วยและค่าแรงเก็บเกี่ยวในฤดูหนาวต่ำที่สุด เป็นผลมาจากปริมาณผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ในฤดูหนาวน้อยกว่าปริมาณผลผลิตในฤดูอื่น

ซ) ค่าแรงบรรจุหีบห่อ จ้างเป็นการเหมา 100 ดอกต่อค่าจ้าง 3 บาทเช่นเดียวกับค่าแรงเก็บเกี่ยว โดยใช้คนงานกลุ่มเดียวกันทำอย่างต่อเนื่องกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า ใช้แรงงานจ้างมากกว่าแรงงานในครัวเรือน ทั้งนี้เนื่องจากดอกบัวที่เก็บเกี่ยวได้ต่อครั้งมีปริมาณมาก แรงงานในครัวเรือนส่วนใหญ่มีประมาณเพียง 2 - 4 คน จึงจำเป็นต้องจ้างแรงงานเพิ่ม

3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประกอบด้วย ค่าขนส่ง และค่าเสียโอกาสเงิน

ลงทุน

ก) ค่าขนส่ง หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการนำผลผลิตไปจำหน่ายเองโดยไม่ผ่านพ่อค้าท้องถิ่นที่มารับผลผลิตจากเกษตรกรถึงแปลงปลูกไปจำหน่ายให้ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ประกอบด้วย ค่าขนส่งขั้วไปจำหน่าย คิดเป็นค่าขนส่งไปกลับต่อครั้งต่อตระกร้าเท่ากับ 15 บาทและค่าขนย้ายตระกร้าขั้วลงจากรถไปยังแผงจำหน่ายตระกร้า ละ 5 บาท จากตัวอย่างที่ลุ่มมีเกษตรกร 22 รายปลูกขั้วหลวงคิดเป็นพื้นที่เพาะปลูก 214 ไร่จากนั้นทำนาขั้วหลวงทั้งหมด 401 ไร่ นำขั้วหลวงไปจำหน่ายที่ตลาดเอง ทำการขนส่งโดยบรรจุดอกขั้วลงในตระกร้าหวายหรือตระกร้าเหล็ก แต่ละตระกร้าจุกดอกขั้วหลวงได้ 400 ดอก คิดเป็นค่าขนส่งเฉลี่ยต่อไร่ต่อฤดูร้อนและฤดูฝนของขั้วหลวงรุ่นแรกเท่ากับ 878.20 และ 790.40 บาทตามลำดับ และเป็นค่าขนส่งของขั้วรุ่นที่สองเฉลี่ยต่อไร่ต่อฤดูเท่ากับ 680.60 บาท 617.00 บาท และ 103.80 บาทสำหรับฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ

$$\text{ค่าขนส่งต่อรุ่นต่อฤดูต่อไร่} = (\text{ค่าขนส่งขั้ว} + \text{ค่าขนย้าย}) \text{ต่อตระกร้า} \times \frac{\text{ความถี่เก็บเกี่ยว/ฤดู}}{\text{จำนวนตระกร้าที่นำไปจำหน่ายต่อครั้งต่อไร่ต่อรุ่น}}$$

ข) ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน คิดจากต้นทุนผันแปรทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดทั้งหมดรวมกัน ในอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำร้อยละ 7.25 บาทต่อปีหักค่าภาษีดอกเบี้ยร้อยละ 15 บาท คิดเป็นค่าเสียโอกาสเงินลงทุนต่อไร่ขั้วรุ่นแรกในฤดูร้อน และฤดูฝนเท่ากับ 340.45 บาทและ 295.78 บาท เป็นของขั้วรุ่นที่สองในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 291.61 บาท 254.25 บาท และ 145.08 บาทตามลำดับ

2. ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วยค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตรที่ใช้ในการทำนาขั้วหลวง ค่าขนส่ง ค่าใช้ที่ดิน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ดังมีรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

ก) ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ 49.70 บาทต่อรุ่นต่อฤดู ยกเว้นในฤดูหนาวที่เก็บเกี่ยวดอกขั้วได้จากขั้วรุ่นที่สองรุ่นเดียว ดังนั้นค่าเสื่อมราคาในฤดูหนาวคิดค่าเสื่อมราคาของขั้วรุ่นที่สองทั้งจำนวนเท่ากับ 99.40 บาท

ข) ค่าขนส่ง ได้แก่ ค่าคนโดยสารไปจำหน่ายดอกขั้ว และค่าเช่าแผงจำหน่าย ซึ่งมีค่าใช้จ่ายดังนี้ ค่าโดยสารไปกลับครั้งละ 15 บาท และค่าเช่าแผงครั้งละ 5 บาท ซึ่งเกษตรกรจะนำผลผลิตไปจำหน่ายวันเว้นวัน คิดเป็นเก็บเกี่ยวได้ 45 ครั้งต่อรุ่นต่อฤดู ค่าขนส่งจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายของทั้งขั้วหลวงและขั้วฉัตร โดยคำนวณ

ตารางที่ 3.3 ค่าขนส่งดอกบัวไปจำหน่ายเฉลี่ยต่อไร่ ปีการเพาะปลูก 2531-2532

หน่วย: บาท

รายการ	ฤดูร้อน				ฤดูฝน				ฤดูหนาว			
	รุ่นแรก	%	รุ่นที่สอง	%	รุ่นแรก	%	รุ่นที่สอง	%	รุ่นแรก	%	รุ่นที่สอง	%
ค่าขนส่งบัวหลวง	886.18	100.00%	688.58	100.00%	798.38	100.00%	624.98	100.00%	119.75	100.00%		
ค่าขนส่งพืชน้ำ	878.20	99.10%	680.60	98.84%	790.40	99.00%	617.00	98.72%	103.80	86.68%		
- ค่าขนส่งดอกบัว	658.65	74.32%	510.45	74.13%	592.80	74.25%	462.75	74.04%	77.85	65.01%		
- ค่าขนส่งย้ายดอกบัว	219.55	24.77%	170.15	24.71%	197.60	24.75%	154.25	24.68%	25.95	21.67%		
ค่าขนส่งคองหี	7.98	0.90%	7.98	1.16%	7.98	1.00%	7.98	1.28%	15.95	13.32%		
- ค่าเช่าแพ	0.12	0.01%	0.12	0.02%	0.12	0.01%	0.12	0.02%	0.24	0.20%		
- ค่าจ้างสารพืชน้ำ	7.86	0.89%	7.86	1.14%	7.86	0.98%	7.86	1.26%	15.71	13.12%		
ค่าขนส่งบัวฉัตร	866.78	100.00%	866.78	100.00%	824.38	100.00%	824.38	100.00%	337.18	100.00%	337.18	100.00%
ค่าขนส่งพืชน้ำ	858.80	99.08%	858.80	99.08%	816.40	99.03%	816.40	99.03%	329.20	97.63%	329.20	97.63%
- ค่าขนส่งดอกบัว	644.10	74.31%	644.10	74.31%	612.30	74.27%	612.30	74.27%	246.90	73.23%	246.90	73.23%
- ค่าขนส่งย้ายดอกบัว	214.70	24.77%	214.70	24.77%	204.10	24.76%	204.10	24.76%	82.30	24.41%	82.30	24.41%
ค่าขนส่งคองหี	7.98	0.92%	7.98	0.92%	7.98	0.97%	7.98	0.97%	7.98	2.37%	7.98	2.37%
- ค่าเช่าแพ	0.12	0.01%	0.12	0.01%	0.12	0.01%	0.12	0.01%	0.12	0.04%	0.12	0.04%
- ค่าจ้างสารพืชน้ำ	7.86	0.91%	7.86	0.91%	7.86	0.95%	7.86	0.95%	7.86	2.33%	7.86	2.33%
ตระกร้าจำหน่ายเอง	86.85	100.00%	76.97	100.00%	80.34	100.00%	71.67	100.00%	16.46	100.00%	21.65	100.00%
ตระกร้าบัวหลวง	43.91	50.56%	34.03	44.21%	39.52	49.19%	30.85	43.04%	5.19	23.97%		
ตระกร้าบัวฉัตร	42.94	49.44%	42.94	55.79%	40.82	50.81%	40.82	56.96%	16.46	100.00%	16.46	76.03%

จากเกษตรกร 22 รายที่นำผลผลิตไปจำหน่ายเอง ตามสูตรคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าโดยสารต่อฤดูต่อไร่ต่อไร่} &= \frac{\text{ค่าโดยสาร/ครั้ง} \times \text{จำนวนครั้งที่นำ} \times \text{จำนวนคนที่นำดอกบัว}}{\text{พื้นที่ทำนาบัวทั้งหมด} \times 2 \text{ ไร่}} \\ &= \frac{15 \times 45 \times 22}{945 \times 2} = 7.857 \sim 7.86 \text{ บาท} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ค่าเช่าแผงต่อฤดูต่อไร่ต่อไร่} &= \frac{\text{ค่าเช่าแผง/ครั้ง} \times \text{จำนวนครั้งที่นำไปจำหน่าย/ฤดู}}{\text{พื้นที่ทำนาบัวทั้งหมด} \times 2 \text{ ไร่}} \\ &= \frac{5 \times 45}{945 \times 2} = 0.119 \sim 0.12 \text{ บาท} \end{aligned}$$

รวมเป็นค่าขนส่งต่อไร่ต่อฤดูเท่ากับ 7.98 บาทต่อไร่ แต่ในฤดูหนาวบัววันที่สองเก็บเกี่ยวได้รุ่นเดียวดังนั้นค่าขนส่งที่เกิดขึ้นในฤดูหนาวถือเป็นค่าใช้จ่ายของบัววันที่สองทั้งสิ้น 15.96 บาท

ค) ค่าใช้ที่ดิน เฉลี่ยต่อไร่ต่อฤดูเท่ากับ 43.33 บาทเป็นเงินสด ร้อยละ 94.50 และไม่เป็นเงินสดร้อยละ 5.50 ของค่าใช้ที่ดินทั้งสิ้นตามเกณฑ์การคำนวณข้างต้น ในฤดูหนาวถือว่าใช้ที่ดินทำนาบัววันที่สองเพียงรุ่นเดียว ดังนั้นค่าใช้ที่ดินที่เกิดขึ้นในฤดูนี้ถือเป็นค่าใช้จ่ายของบัววันที่สองทั้งจำนวนเท่ากับ 86.66 บาท

จ) ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ เฉลี่ยเป็นค่าใช้จ่ายรุ่นต่อฤดูต่อไร่ เท่ากับ 8.57 บาท แต่ในฤดูหนาวค่าซ่อมแซมที่ได้รับการจัดสรรมา 17.14 บาทถือเป็นค่าซ่อมแซมทั้งหมดของบัววันที่สอง

ฉ) ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนคงที่ เฉลี่ยเป็นค่าใช้จ่ายต่อไร่ต่อฤดูเท่ากับทุกฤดู เป็นมูลค่า 6.75 บาท ยกเว้นในฤดูหนาวคิดเป็นมูลค่า 13.50 บาท

ตารางที่ 3.4 ต้นทุนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์กลุ่มโครงการพิเศษ
(กรณีรวมค่าเบี่ยงเบนค่าเงินบาท)

หน่วย : บาท

รายการ	รวม			หัก		
	เป็นเงินบาท	ไม่ เป็นเงินบาท	รวม	เป็นเงินบาท	ไม่ เป็นเงินบาท	รวม
ต้นทุนเบรต	4,629.56	895.06	5,524.62	4,039.36	692.66	4,732.02
01. ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน	2,175.87	33.05	2,208.92	2,034.93	18.44	2,053.37
- ค่าวัสดุ	43.80	33.05	76.85		18.44	18.44
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	54.34		54.34	54.34		54.34
- ค่าปุ๋ยเคมี	614.49		614.49	567.64		567.64
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	936.53		936.53	965.86		965.86
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องยนต์	352.40		352.40	312.14		312.14
- ค่าดอกเบี้ยคอกบัว	174.31		174.31	134.95		134.95
02. ค่าจ้างแรงงาน	1,575.49	862.01	2,437.50	1,323.83	674.22	1,998.05
- เดเรียนดิน	31.63	35.46	67.09			
- พืชพันธุ์และวัสดุปลูก				13.03	20.23	33.26
- วัสดุปลูกพันธุ์, ปลูกและปลูกพร้อม	1.37	14.55	15.92	0.33	3.57	3.90
- จ้างปุ๋ย	4.03	18.55	22.58	4.03	18.55	22.58
- จ้างสารเคมี	489.80	65.91	555.71	489.80	65.91	555.71
- คัดหญ้า	21.12	12.00	33.12	21.12	12.00	33.12
- เก็บเกี่ยว	513.77	357.77	871.54	397.76	276.98	674.74
- บรรจุพันธุ์	513.77	357.77	871.54	397.76	276.98	674.74
03. อื่น ๆ	878.20		878.20	680.60		680.60
- ค่าหนังสือ	878.20		878.20	680.60		680.60
ต้นทุนคอก	57.50	52.08	109.58	57.50	52.08	109.58
01. ค่าเช่าราคาอุปกรณ์การเกษตร		49.70	49.70		49.70	49.70
02. ค่าขนส่ง	7.98		7.98	7.98		7.98
03. ค่าจรัลดิน	40.95	2.38	43.33	40.95	2.38	43.33
04. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	8.57		8.57	8.57		8.57
ต้นทุนหักคอกไร่	4,687.06	947.13	5,634.20	4,096.86	744.74	4,841.60
ต้นทุนดำเนินงาน (คอก)	29,051.38		29,051.38	22,491.36		22,491.36
ต้นทุนดำเนินงานคอก (บาท)	0.16	0.03	0.19	0.18	0.03	0.22

ตารางที่ 3.4.1 ต้นทุนการดำเนินงานตามหมวดวัตถุประสงค์ของโครงการเริ่มจากการเพาะปลูก 2531 - 2532
(กรณีไม่รวมค่าเช่ารถภายในของชุมชน) หน่วย : บาท

รายการ	รวมรถ			ไม่รวมรถ		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนเบรค	82.17	15.89	98.06	83.42	14.31	97.73
01. ค่าใช้จ่ายในการไปรับจ้างการพรวนดิน	38.62	0.59	39.21	42.03	0.38	42.41
- ค่าจ้าง	0.78	0.59	1.36		0.38	0.38
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	0.96		0.96	1.12		1.12
- ค่าปุ๋ยเคมี	10.91		10.91	11.72		11.72
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	16.62		16.62	19.95		19.95
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือ	6.26		6.26	6.45		6.45
- ค่ารถยกดินของบ้าน	3.09		3.09	2.79		2.79
02. ค่าจ้างแรงงาน	27.96	15.30	43.26	27.33	13.93	41.26
- เตรียมดิน	0.56	0.63	1.19			
- หุบน้ำฉะร่องแปลงปลูก				0.27	0.42	0.69
- ปลูกยกพันธุ์, ปลูกฉะปลูกร่อง	0.02	0.26	0.28	0.01	0.07	0.08
- ฝังปุ๋ย	0.07	0.33	0.40	0.08	0.38	0.47
- ฝังสารเคมี	8.69	1.17	9.86	10.12	1.36	11.48
- ลบลูก้า	0.38	0.21	0.59	0.43	0.25	0.68
- เก็บเกี่ยว	9.12	6.35	15.47	8.22	5.72	13.94
- บรรจุขึ้นห้อง	9.12	6.35	15.47	8.22	5.72	13.94
03. อื่น ๆ	15.59		15.59	14.06		14.06
- ค่าขนส่ง	15.59		15.59	14.06		14.06
ต้นทุนค่าเช่า	1.02	0.92	1.94	1.19	1.08	2.27
01. ค่าเช่ารถบรรทุกเพื่อการเกษตร		0.88	0.88		1.03	1.03
02. ค่าขนส่ง	0.14		0.14	0.16		0.16
03. ค่าจ้างที่ดิน	0.73	0.04	0.77	0.85	0.05	0.90
04. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.15		0.15	0.19		0.19
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	83.19	16.81	100.00	84.61	15.39	100.00

ตารางที่ 3.5 ดัชนีการกล่าวหาว่าผิดปกติก่อนเริ่มขึ้นจากปีการเพาะปลูก 2531 - 2532
(กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน)

หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก			รุ่นที่สอง		
	เป็นเงินสด	ไม่ใช่เงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่ใช่เงินสด	รวม
ดัชนีรวมปราดี	4,629.56	1,235.51	5,865.07	4,039.36	984.27	5,023.63
01. ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงการผลัด	2,175.87	33.05	2,208.92	2,034.93	18.44	2,053.37
- ค่าขี้เถ้า	43.80	33.05	76.85		18.44	18.44
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	54.34		54.34	54.34		54.34
- ค่าปุ๋ยเคมี	614.49		614.49	567.64		567.64
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	936.53		936.53	965.86		965.86
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องใช้	352.40		352.40	312.14		312.14
- ค่าดอกเบี้ยตลอดอายุ	174.31		174.31	134.95		134.95
02. ค่าจ้างแรงงาน	1,575.49	862.01	2,437.50	1,323.83	674.22	1,998.05
- เครื่องมือ	31.63	35.46	67.09			
- หุ่นยนต์และรถแทรกเตอร์				13.03	20.23	33.26
- ชุดออกหญ้า, ชุดและชุดซ่อม	1.37	14.55	15.92	0.33	3.57	3.90
- ไร่ปุ๋ย	4.03	18.55	22.58	4.03	18.55	22.58
- ชุดสารเคมี	489.80	65.91	555.71	489.80	65.91	555.71
- คัดกล้า	21.12	12.00	33.12	21.12	12.00	33.12
- เก็บเกี่ยว	513.77	357.77	871.54	397.76	276.98	674.74
- บรรจุหีบห่อ	513.77	357.77	871.54	397.76	276.98	674.74
03. อื่น ๆ	878.20	340.45	1,218.65	680.60	291.61	972.21
- ค่าขนส่ง	878.20		878.20	680.60		680.60
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน		340.45	340.45		291.61	291.61
ดัชนีรวมค่า	57.50	58.83	116.33	57.50	58.83	116.33
01. ค่าเมื่อราคาอุปกรณ์การเกษตร		49.70	49.70		49.70	49.70
02. ค่าขนส่ง	7.98		7.98	7.98		7.98
03. ค่าจ้างที่ดิน	40.95	2.38	43.33	40.95	2.38	43.33
04. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	8.57		8.57	8.57		8.57
05. ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน		6.75	6.75		6.75	6.75
ดัชนีทั้งหมดต่อไร่	4,687.06	1,294.34	5,981.40	4,096.86	1,043.11	5,139.96
รวมผลเฉลี่ย (สด)	29,051.38		29,051.38	22,491.36		22,491.36
ดัชนีเฉลี่ยต่อสด (บาท)	0.16	0.04	0.20	0.18	0.05	0.23

ตารางที่ 3.5.1 ต้นทุนการหาข่าวทางอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มเติมจากปีการเพาะปลูก 2531 - 2532

(การรวบรวมค่าเรือลากอวนลาก)

หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก		รุ่นที่สอง			
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนเบรดี	77.40	20.65	98.05	78.59	19.15	97.74
11. ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา	36.38	0.55	36.93	39.59	0.36	39.95
- ค่าพิมพ์	0.73	0.55	1.28		0.36	0.36
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	0.91		0.91	1.06		1.06
- ค่าปุ๋ยเคมี	10.27		10.27	11.04		11.04
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	15.66		15.66	18.79		18.79
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องยนต์	5.89		5.89	6.07		6.07
- ค่ารถยกเคลื่อนย้าย	2.92		2.92	2.63		2.63
12. ค่าจ้างแรงงาน	26.34	14.41	40.75	25.76	13.12	38.87
- เดรัจฉาน	0.53	0.59	1.12			
- ทุบข้าวและรีดเมล็ดปลูก				0.26	0.39	0.65
- ปลูกขี้พริก, ปลูกตะขอกุ้ง	0.02	0.24	0.26	0.01	0.07	0.08
- จ้างปุ๋ย	0.07	0.31	0.38	0.08	0.36	0.44
- จ้างสารเคมี	8.19	1.10	9.29	9.53	1.28	10.81
- คัดเมล็ด	0.35	0.21	0.56	0.41	0.23	0.64
- เก็บเกี่ยว	8.59	5.98	14.57	7.74	5.39	13.13
- บรรจุหีบห่อ	8.59	5.98	14.57	7.74	5.39	13.13
13. อื่น ๆ	14.68	5.69	20.37	13.24	5.67	18.91
- ค่าขนส่ง	14.68		14.68	13.24		13.24
- ค่าเรือลากอวนลาก		5.69	5.69		5.67	5.67
ต้นทุนทั้งหมด	0.96	0.99	1.95	1.12	1.14	2.26
11. ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร		0.83	0.83		0.97	0.97
12. ค่าขนส่ง	0.13		0.13	0.16		0.16
13. ค่าใช้คืน	0.69	0.04	0.72	0.80	0.05	0.84
14. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.14		0.14	0.17		0.17
15. ค่าเรือลากอวนลาก		0.12	0.12		0.13	0.13
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	78.36	21.64	100.00	79.71	20.29	100.00

ตารางที่ 3.6 ต้นทุนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของทุนเพิ่มขึ้นจากการเพาะปลูก 2531 - 2532
(กรณีไม่รวมค่าเสื่อมราคาที่ดินลงทุน) หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก		รุ่นที่สอง		รวม	
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด
ต้นทุนปรกติ	3,918.24	881.49	4,799.73	3,477.45	648.26	4,125.71
01. ค่าใช้จ่ายในการเตรียมการผลิต	1,735.22	76.85	1,812.07	1,700.90	18.44	1,719.34
- ค่าพันธุ์		76.85	76.85		18.44	18.44
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	54.34		54.34	54.34		54.34
- ค่าปุ๋ยเคมี	590.29		590.29	611.14		611.14
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	660.45		660.45	681.74		681.74
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือ	267.50		267.50	227.24		227.24
- ค่าดอกเบี้ยคอกวัว	162.64		162.64	126.44		126.44
02. ค่าจ้างแรงงาน	1,392.62	804.64	2,197.26	1,159.55	629.82	1,789.37
- เครื่องยนต์	31.63	35.46	67.09			
- ขนบ้านและชิ้นปลอก				13.03	20.23	33.26
- ทุนขอกพันธุ์, ปลูกและขอกไร่	1.37	14.55	15.92	0.33	3.57	3.90
- จ้างปุ๋ย	4.03	18.55	22.58	4.03	18.55	22.58
- ขนสารเคมี	362.13	48.73	410.86	362.13	48.73	410.86
- คอกวัว	34.69	19.72	54.41	34.69	19.72	54.41
- เกือบเกี้ยว	479.38	333.82	813.20	372.67	259.51	632.18
- บรรจุหีบห่อ	479.38	333.82	813.20	372.67	259.51	632.18
03. อื่น ๆ	790.40		790.40	617.00		617.00
- ค่าขนส่ง	790.40		790.40	617.00		617.00
ต้นทุนที่ดิน	57.50	52.08	109.58	57.50	52.08	109.58
01. ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร		49.70	49.70		49.70	49.70
02. ค่าขนส่ง	7.98		7.98	7.98		7.98
03. ค่าประกันภัย	40.95	2.38	43.33	40.95	2.38	43.33
04. ค่าโอนทรัพย์สิน	8.57		8.57	8.57		8.57
ต้นทุนหักค่าง	3,975.74	933.57	4,909.31	3,534.95	700.34	4,235.29
รวมคิดเพิ่มขึ้น (ลด)	27,106.61		27,106.61	21,072.57		21,072.57
ต้นทุนเพิ่มขึ้นต่อคอก (บาท)	0.15	0.03	0.18	0.17	0.03	0.20

ตารางที่ 3.6.1 ต้นทุนการหาหน้าหวัดคอกของคอกผู้เลี้ยงสัตว์จากบริการเพาะปลูก 2531 - 2532
(กรณีใช้รวมค่าเฉลี่ยราคาประเมินของคอก)

หน่วย : บาท

รายการ	รวมรวม		รวม		รวม	
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด
ต้นทุนปรกติ	79.81	17.96	97.77	82.11	15.31	97.41
81. ค่าใช้จ่ายในการวิจัยจัดการผลิต	35.34	1.57	36.91	40.16	0.44	40.60
- ค่าพันธุ์		1.57	1.57		0.44	0.44
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	1.11		1.11	1.28		1.28
- ค่าปุ๋ยเคมี	12.02		12.02	14.43		14.43
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	13.45		13.45	16.10		16.10
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือ	5.45		5.45	5.37		5.37
- ค่าดอกเบี้ยคอกกล้วย	3.31		3.31	2.99		2.99
82. ค่าจ้างแรงงาน	28.37	16.39	44.76	27.38	14.87	42.25
- เครื่องคั้น	0.64	0.72	1.37			
- ทุนน้ำจืดจืดของปลูก				0.31	0.48	0.79
- วัสดุปลูกพันธุ์, ปลูกและปลูกซ่อม	0.03	0.30	0.33	0.01	0.08	0.09
- วัสดุอื่น	0.08	0.38	0.46	0.10	0.44	0.53
- ฟ้าสารเคมี	7.38	0.99	8.37	8.55	1.15	9.70
- คัดหญ้า	0.71	0.40	1.11	0.82	0.47	1.28
- เก็บเกี่ยว	9.76	6.80	16.56	8.80	6.13	14.93
- บรรจุหีบห่อ	9.76	6.80	16.56	8.80	6.13	14.93
83. อื่น ๆ	16.10		16.10	14.57		14.57
- ค่าขนส่ง	16.10		16.10	14.57		14.57
ต้นทุนทั้งหมด	1.17	1.06	2.23	1.36	1.23	2.59
81. ค่าเชื้อราตาอุปกรณ์การเกษตร		1.01	1.01		1.17	1.17
82. ค่าขนส่ง	0.16		0.16	0.19		0.19
83. ค่าใช้ที่ดิน	0.83	0.05	0.88	0.97	0.06	1.02
84. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.17		0.17	0.20		0.20
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	80.98	19.02	100.00	83.46	16.54	100.00

ตารางที่ 3.7 ข้อมูลการดำเนินงานหมวดผลิตภัณฑ์นมและผลิตภัณฑ์จากชีสระหว่างปีการเพาะปลูก 2531 - 2532

(กรณีสรรพสามิตเงินลงทุน)

หน่วย : บาท

รายการ	ปี 2531			ปี 2532		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนบรรดา	3,918.24	1,177.28	5,095.51	3,477.45	902.51	4,379.96
81. ค่าใช้จ่ายจากการใช้ปัจจัยการผลิต	1,735.22	76.85	1,812.07	1,700.90	18.44	1,719.34
- ค่าพันธุ์		76.85	76.85		18.44	18.44
- ค่าวัสดุจากการเลี้ยงโคนม	54.34		54.34	54.34		54.34
- ค่าปุ๋ยเคมี	590.29		590.29	611.14		611.14
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	660.45		660.45	681.74		681.74
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องสี	267.50		267.50	227.24		227.24
- ค่าดอกเบี้ยตลอดปี	162.64		162.64	126.44		126.44
82. ค่าจ้างแรงงาน	1,392.62	804.64	2,197.26	1,159.55	629.82	1,789.37
- เดือดนม	31.63	35.46	67.09			
- พืชสวนและเรือนปลูก				13.03	20.23	33.26
- วัสดุยกพันธุ์, ปุ๋ยและเชื้อรา	1.37	14.55	15.92	0.33	3.57	3.90
- จ้างผู้	4.03	18.55	22.58	4.03	18.55	22.58
- พืชสารเคมี	362.13	48.73	410.86	362.13	48.73	410.86
- ถังน้ำ	34.69	19.72	54.41	34.69	19.72	54.41
- เกษเกี่ยว	479.38	333.82	813.20	372.67	259.51	632.18
- บรรจุหีบห่อ	479.38	333.82	813.20	372.67	259.51	632.18
83. อื่น ๆ	790.40	295.78	1,086.18	617.00	254.25	871.25
- ค่าขนส่ง	790.40		790.40	617.00		617.00
- ค่าเชื้อเพลิงเงินลงทุน		295.78	295.78		254.25	254.25
ต้นทุนที่	57.50	58.83	116.33	57.50	58.83	116.33
81. ค่าเชื้อสราควบคุมการเติบโต		49.70	49.70		49.70	49.70
82. ค่าขนส่ง	7.98		7.98	7.98		7.98
83. ค่าเชื้อดิน	40.95	2.38	43.33	40.95	2.38	43.33
84. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	8.57		8.57	8.57		8.57
85. ค่าเชื้อเพลิงเงินลงทุน		6.75	6.75		6.75	6.75
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	3,975.74	1,236.11	5,211.84	3,534.95	961.34	4,496.29
ต้นทุนเฉลี่ย (ต่อ)	27,106.61		27,106.61	21,072.57		21,072.57
ต้นทุนเฉลี่ยต่อตัน (บาท)	0.15	0.04	0.19	0.17	0.04	0.21

ตารางที่ 3.7.1 ต้นทุนการดำเนินงานขาดดุลจากต้นทุนเนื่องจากการเพาะปลูก 2531 - 2532

(กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน)

หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก		รุ่นที่สอง		รวม	
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด
ต้นทุนประปราย	75.18	22.39	97.77	77.34	20.07	97.41
11. ค่าใช้จ่ายจากการใช้จัดการผลิต	33.29	1.47	34.77	37.83	0.41	38.24
- ค่าพันธุ์		1.47	1.47		0.41	0.41
- ค่าวัสดุจัดการเตรียมดิน	1.04		1.04	1.21		1.21
- ค่าปุ๋ยเคมี	11.33		11.33	13.59		13.59
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	12.67		12.67	15.16		15.16
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือ	5.13		5.13	5.06		5.06
- ค่าดอกเบี้ยคอกข้าว	3.12		3.12	2.81		2.81
12. ค่าจ้างแรงงาน	26.72	15.44	42.16	25.79	14.01	39.80
- เตรียมดิน	0.61	0.68	1.29			
- หักบ้านจะเรือนปลูก				0.29	0.45	0.74
- หักรถพ่วง, ปุ๋ยและปุ๋ยเคมี	0.03	0.28	0.31	0.01	0.08	0.09
- จ้างอื่น	0.08	0.36	0.43	0.09	0.41	0.50
- หักสารเคมี	6.95	0.93	7.88	8.05	1.08	9.14
- คัดหญ้า	0.67	0.38	1.04	0.77	0.44	1.21
- เก็บเกี่ยว	9.20	6.40	15.60	8.29	5.77	14.06
- บรรจุหีบห่อ	9.20	6.40	15.60	8.29	5.77	14.06
13. อื่น ๆ	15.17	5.68	20.85	13.72	5.65	19.37
- ค่าขนส่ง	15.17		15.17	13.72		13.72
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน		5.68	5.68		5.65	5.65
ต้นทุนคงที่	1.10	1.13	2.23	1.28	1.31	2.59
11. ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร		0.95	0.95		1.11	1.11
12. ค่าขนส่ง	0.15		0.15	0.18		0.18
13. ค่าใช้ที่ดิน	0.79	0.05	0.83	0.91	0.05	0.96
14. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.16		0.16	0.19		0.19
15. ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน		0.13	0.13		0.15	0.15
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	76.28	23.72	100.00	78.62	21.38	100.00

ตารางที่ 3.8 ต้นทุนการพยาบาลผู้ป่วยติดเตียงจากอุบัติเหตุทางจราจรที่เกิดจากการทะเลาะเบาะแว้ง 2531 - 2532
(กรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน) หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก			รุ่นที่สอง		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนปรกติ			2,153.61	200.69		2,354.29
01. ค่าใช้จ่ายในการวินิจฉัยการผิด			1,561.22	18.44		1,579.66
- ค่าแพทย์				18.44		18.44
- ค่าวัสดุทางการแพทย์			54.34			54.34
- ค่าปุ๋ยเคมี			610.44			610.44
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช			632.84			632.84
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องยนต์			243.27			243.27
- ค่ารถยกติดอกบัว			20.33			20.33
02. ค่าจ้างแรงงาน			488.59	182.25		670.83
- เครื่องดื่ม						
- ขุบบ้านและเรือนปลูก			13.03	20.23		33.26
- ขุบยกหญ้า, ขุบจะปลูกพร้อม			0.33	3.57		3.90
- วัสดุอื่น			4.03	18.55		22.58
- วัสดุสารเคมี			330.23	44.44		374.67
- คัดหญ้า			21.12	12.00		33.12
- เก็บเกี่ยว			59.92	41.73		101.65
- บรรจุหีบห่อ			59.92	41.73		101.65
03. อื่น ๆ			103.80			103.80
- ค่าขนส่ง			103.80			103.80
ต้นทุนกรณี			115.00	104.16		219.16
01. ค่าเรือรูดอกไม้การเกษตร				99.40		99.40
02. ค่าขนส่ง			15.96			15.96
03. ค่ารักษา			81.90	4.76		86.66
04. ค่าซ่อมรถบรรทุก			17.14			17.14
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่			2,268.61	304.85		2,573.45
ต้นทุนเฉลี่ย (ตกร)			3,388.25			3,388.25
ต้นทุนเฉลี่ยต่อตกร (บาท)			0.67	0.09		0.76

ตารางที่ 3.0.1 สิ้นสุดการดำเนินงานชั่วคราวเด็กด้อยคุณภาพเนื่องจากการเพาะปลูก 2531 - 2532
(กรณีไม่รวมค่าเสื่อมราคาเงินลงทุน)

หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก			รุ่นที่สอง		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนปรกติ				83.68	7.80	91.48
๑1. ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและการผลิต				60.66	0.72	61.38
- ค่าพิมพ์					0.72	0.72
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน				2.11		2.11
- ค่าปุ๋ยเคมี				23.72		23.72
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช				24.59		24.59
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องใช้				9.45		9.45
- ค่าดอกเบี้ยคอกข้าว				0.79		0.79
๑2. ค่าจ้างแรงงาน				18.99	7.08	26.07
- เตรียมดิน						
- ปลูกข้าวและร่องปลูก				0.51	0.79	1.29
- ปลูกขบักพิมพ์, ปลูกและปลูกอื่น				0.01	0.14	0.15
- ฝังปุ๋ย				0.16	0.72	0.88
- ฝังสารเคมี				12.85	1.73	14.56
- คัดกล้า				0.82	0.47	1.29
- เก็บเกี่ยว				2.33	1.62	3.95
- บรรจุหีบห่อ				2.33	1.62	3.95
๑3. อื่น ๆ				4.03		4.03
- ค่าขนส่ง				4.03		4.03
สิ้นสุดค่าง				4.47	4.05	8.52
๑1. ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร					3.86	3.86
๑2. ค่าขนส่ง				0.62		0.62
๑3. ค่าประกันภัย				3.18	0.18	3.37
๑4. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์				0.67		0.67
สิ้นสุดทั้งหมดต่อไร่				88.15	11.85	100.00

ตารางที่ 3.9 อื่นๆการพาณิชย์ทางผลิตภัณฑ์สุขภาพอื่น ๆ จากปีการเพาะปลูก 2531 - 2532
(กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน) หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก			รุ่นที่สอง		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
สินทรัพย์คงเหลือ				2,153.60	345.77	2,499.37
81. ค่าใช้จ่ายในการวิจัยการผลิต				1,561.22	18.44	1,579.66
- ค่าพันธุ์					18.44	18.44
- ค่าวัสดุในการเลี้ยงสัตว์				54.34		54.34
- ค่าปุ๋ยเคมี				610.44		610.44
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช				632.84		632.84
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องยนต์				243.27		243.27
- ค่าลดหย่อนหักดอกเบี้ย				20.33		20.33
82. ค่าจ้างแรงงาน				488.58	182.25	670.83
- เครื่องมือ						
- ทุนบ้านครัวของปลูก				13.03	20.23	33.26
- ทุนยกพันธุ์, ปลูกและปลูกใหม่				0.33	3.57	3.90
- จ้างซื้อ				4.03	18.55	22.58
- วัสดุสารเคมี				330.23	44.44	374.67
- ดอกหญ้า				21.12	12.00	33.12
- เก็บเกี่ยว				59.92	41.73	101.65
- บรรจุหีบห่อ				59.92	41.73	101.65
83. อื่น ๆ				103.80	145.08	248.88
- ค่าขนส่ง				103.80		103.80
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน					145.08	145.08
สินทรัพย์คงเหลือ				115.00	117.66	232.66
81. ค่าซื้อตราสารอนุกรมการเกษตร					99.40	99.40
82. ค่าขนส่ง				15.96		15.96
83. ค่าจัดที่ดิน				81.90	4.76	86.66
84. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์				17.14		17.14
85. ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน					13.50	13.50
สินทรัพย์ทั้งหมดต่อไร่				2,268.60	463.43	2,732.03
มูลค่าเฉลี่ยต่อไร่ (ต่อไร่)				3,388.25		3,388.25
สินทรัพย์เฉลี่ยต่อไร่ (บาท)				0.67	0.14	0.81

ตารางที่ 3.9.1 ต้นทุนการดำเนินงานตามงวดการผูกพันตามแผนการดำเนินงาน 2531 - 2532

(งบที่รวมค่าเสื่อมราคาเงินลงทุน)

หน่วย : บาท

รายการ	งบรวม			งบหัก		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนบริด				78.83	12.65	91.48
#1. ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานผลิต				57.15	0.67	57.83
- ค่าพันธุ์					0.67	0.67
- ค่าวัสดุการเตรียมดิน				2.00		2.00
- ค่าปุ๋ยเคมี				22.35		22.35
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช				23.16		23.16
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือ				8.90		8.90
- ค่าดอกเบี้ยคดดอกเบี้ย				0.74		0.74
#2. ค่าจ้างแรงงาน				17.88	6.67	24.55
- เดเรียนดิน						
- ทุบขี้เถ้าและปุ๋ยคอก				0.48	0.74	1.22
- ทุบขี้เถ้า, ปุ๋ยคอกและปุ๋ยคอก				0.01	0.13	0.14
- ปลูก				0.15	0.68	0.83
- ปลูกสารเคมี				12.09	1.63	13.71
- อดหญ้า				0.77	0.44	1.21
- เก็บเกี่ยว				2.19	1.53	3.72
- บรรจุหีบห่อ				2.19	1.53	3.72
#3. อื่น ๆ				3.80	5.31	9.11
- ค่าขนส่ง				3.80		3.80
- ค่าเสื่อมราคาเงินลงทุน					5.31	5.31
ต้นทุนคงที่				4.21	4.31	8.52
#1. ค่าเดือนจากค่าอุปกรณ์การเกษตร					3.64	3.64
#2. ค่าขนส่ง				0.58		0.58
#3. ค่าวัสดุสิ้น				3.00	0.17	3.17
#4. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์				0.63		0.63
#5. ค่าเสื่อมราคาเงินลงทุน					0.49	0.49
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่				83.04	16.96	100.00

ตารางที่ 3.10 การเปรียบเทียบข้อมูลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมของกรมชลประทาน ประจำปีงบประมาณ 2531 - 2532 หน่วย:บาท

รายการ	งบปีงบประมาณ 2531				งบปีงบประมาณ 2532			
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ต้นทุนปรกติ	5,865.07	98.06%	5,095.51	97.77%	5,524.62	98.06%	4,799.73	97.77%
1. ค่าใช้จ่ายในการวิจัยการพืชมูล	2,208.92	36.93%	1,812.07	34.77%	2,208.92	39.21%	1,812.07	36.91%
- ค่าพันธุ์	76.85	1.28%	76.85	1.47%	76.85	1.36%	76.85	1.57%
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	54.34	0.91%	54.34	1.04%	54.34	0.96%	54.34	1.11%
- ค่าปุ๋ยเคมี	614.49	10.27%	590.29	11.33%	614.49	10.91%	590.29	12.02%
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	936.53	15.66%	660.45	12.67%	936.53	16.62%	660.45	13.45%
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือ	352.40	5.89%	267.50	5.13%	352.40	6.25%	267.50	5.45%
- ค่าดอกเบี้ยคอกบัว	174.31	2.91%	162.64	3.12%	174.31	3.09%	162.64	3.31%
2. ค่าจ้างแรงงาน	2,437.50	40.75%	2,197.26	42.16%	2,437.50	43.26%	2,197.26	44.76%
- เครื่องคั้น	67.09	1.12%	67.09	1.29%	67.09	1.19%	67.09	1.37%
- ทุบขี้มูลจระเข้ปลาช่อน								
- ทุบขี้มูลพันธุ์, ปลูกและปลูกพร้อม	15.92	0.27%	15.92	0.31%	15.92	0.28%	15.92	0.32%
- จ้างปุ๋ย	22.58	0.38%	22.58	0.43%	22.58	0.40%	22.58	0.46%
- ขนส่งสารเคมี	555.71	9.29%	410.86	7.88%	555.71	9.86%	410.86	8.37%
- ถังหล้า	33.12	0.55%	54.41	1.04%	33.12	0.59%	54.41	1.11%
- เก็บเกี่ยว	871.54	14.57%	813.20	15.60%	871.54	15.47%	813.20	16.56%
- บรรจุพันธุ์	871.54	14.57%	813.20	15.60%	871.54	15.47%	813.20	16.56%
3. อื่น ๆ	1,218.65	20.37%	1,086.18	20.84%	878.20	15.59%	790.40	16.10%
- ค่าขนส่ง	878.20	14.88%	790.40	15.17%	878.20	15.59%	790.40	16.10%
- ค่าเชื้อเพลิงรถบรรทุก	340.45	5.69%	295.78	5.68%				
ต้นทุนพิเศษ	116.33	1.94%	116.33	2.23%	109.58	1.94%	109.58	2.23%
1. ค่าเรือราคาอุปกรณ์การเกษตร	49.70	0.83%	49.70	0.95%	49.70	0.88%	49.70	1.01%
2. ค่าขนส่ง	7.98	0.13%	7.98	0.15%	7.98	0.14%	7.98	0.16%
3. ค่าจ้างที่ดิน	43.33	0.72%	43.33	0.83%	43.33	0.77%	43.33	0.88%
4. ค่าซ่อมรถบรรทุก	8.57	0.14%	8.57	0.16%	8.57	0.15%	8.57	0.17%
5. ค่าเชื้อเพลิงรถบรรทุก	6.75	0.11%	6.75	0.13%				
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	5,981.40	100.00%	5,211.84	100.00%	5,634.20	100.00%	4,909.31	100.00%
ผลผลิตเฉลี่ย (ตอก)	29,051.38		27,106.61		29,051.38		27,106.61	
ต้นทุนเฉลี่ยต่อตอก (บาท)	0.20		0.19		0.19		0.18	

รายการ	กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน				กรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน							
	ถูกร้อย	%	ถูกหม	%	ถูกหาร	%	ถูกร้อย	%	ถูกหม	%	ถูกหาร	%
ต้นทุนรวม	5,023.63	97.74%	4,379.96	97.41%	2,499.37	91.48%	4,732.02	97.74%	4,125.71	97.41%	2,354.29	91.48%
1. ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานผลิต	2,053.37	39.95%	1,719.34	38.24%	1,579.66	57.82%	2,053.37	42.41%	1,719.34	40.60%	1,579.66	61.38%
- ค่าพิมพ์	18.44	0.36%	18.44	0.41%	18.44	0.67%	18.44	0.38%	18.44	0.44%	18.44	0.72%
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	54.34	1.06%	54.34	1.21%	54.34	1.99%	54.34	1.12%	54.34	1.28%	54.34	2.11%
- ค่าปุ๋ยเคมี	567.64	11.04%	611.14	13.59%	610.44	22.34%	567.64	11.72%	611.14	14.43%	610.44	23.72%
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	965.86	18.79%	681.74	15.16%	632.84	23.16%	965.86	19.95%	681.74	16.10%	632.84	24.59%
- ค่าเรือหางงูกับเครื่องมือ	312.14	6.07%	227.24	5.05%	243.27	8.90%	312.14	6.45%	227.24	5.37%	243.27	9.45%
- ค่ารถยกหนวด	134.95	2.63%	126.44	2.81%	20.33	0.74%	134.95	2.79%	126.44	2.99%	20.33	0.79%
2. ค่าจ้างแรงงาน	1,998.05	38.87%	1,789.37	39.80%	670.83	24.55%	1,998.05	41.27%	1,789.37	42.25%	670.83	26.07%
- เลี้ยงดิน												
- ทุบดินและร่องบ่อปลูก	33.26	0.65%	33.26	0.74%	33.26	1.22%	33.26	0.69%	33.26	0.79%	33.26	1.29%
- ปลูกหนวด, ปลูกหนวดพร้อม	3.90	0.08%	3.90	0.09%	3.90	0.14%	3.90	0.08%	3.90	0.09%	3.90	0.15%
- ฝังปุ๋ย	22.58	0.44%	22.58	0.50%	22.58	0.83%	22.58	0.47%	22.58	0.53%	22.58	0.88%
- หนวดเคมี	555.71	10.81%	410.86	9.14%	374.67	13.71%	555.71	11.48%	410.86	9.70%	374.67	14.56%
- ผลิตน้ำ	33.12	0.64%	54.41	1.21%	33.12	1.21%	33.12	0.68%	54.41	1.28%	33.12	1.29%
- เก็บเกี่ยว	674.74	13.13%	632.18	14.06%	101.65	3.72%	674.74	13.94%	632.18	14.93%	101.65	3.95%
- บรรจุหนวด	674.74	13.13%	632.18	14.06%	101.65	3.72%	674.74	13.94%	632.18	14.93%	101.65	3.95%
3. อื่น ๆ	972.21	18.91%	871.25	19.38%	248.88	9.11%	680.60	14.06%	617.00	14.57%	103.80	4.03%
- ค่าขนส่ง	680.60	13.24%	617.00	13.72%	103.80	3.80%	680.60	14.06%	617.00	14.57%	103.80	4.03%
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	291.61	5.67%	254.25	5.65%	145.08	5.31%						
ต้นทุนที่	116.33	2.26%	116.33	2.59%	232.66	8.52%	109.58	2.26%	109.58	2.59%	219.16	8.52%
1. ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การเกษตร	49.70	0.97%	49.70	1.11%	99.40	3.64%	49.70	1.03%	49.70	1.17%	99.40	3.86%
2. ค่าขนส่ง	7.98	0.16%	7.98	0.18%	15.96	0.58%	7.98	0.16%	7.98	0.19%	15.96	0.62%
3. ค่าจ้างที่ดิน	43.33	0.84%	43.33	0.96%	86.66	3.17%	43.33	0.90%	43.33	1.02%	86.66	3.37%
4. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	8.57	0.17%	8.57	0.19%	17.14	0.63%	8.57	0.18%	8.57	0.20%	17.14	0.67%
5. ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	6.75	0.13%	6.75	0.15%	13.50	0.49%						
ต้นทุนทั้งหมด	5,139.96	100.00%	4,496.29	100.00%	2,732.03	100.00%	4,841.60	100.00%	4,235.29	100.00%	2,573.45	100.00%
ผลกำไรสุทธิ (บาท)	22,491.36		21,072.57		3,388.25		22,491.36		21,072.57		3,388.25	
ต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย (บาท)	0.23		0.21		0.81		0.22		0.20		0.76	

ต้นทุนการทำนาข้าวฉัตรตัดดอก

เกษตรกรทุกรายที่สุ่มตัวอย่างมา 40 รายทำนาข้าวฉัตรตัดดอกในพื้นที่รวมกันเท่ากับ 544 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.57 ของพื้นที่ทำนาข้าวทั้งหมด รายละเอียดต้นทุนที่ศึกษารวม 2 รุ่น คือ รุ่นแรกและรุ่นที่สอง เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งปีเปรียบเทียบกับการทำนาข้าวหลวงตัดดอก โดยแยกศึกษาเป็นแต่ละฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ดังมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังนี้

ก. ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการใช้ปัจจัยการผลิต

ก) ค่าพันธุ์ จากพื้นที่ทำนาข้าวฉัตรทั้งหมดเฉลี่ยใช้ต้นพันธุ์ 40.93 ต้นต่อไร่ ราคาเฉลี่ยต้นละ 3.75 บาท คิดเป็นต้นทุนค่าพันธุ์ 153.49 บาทต่อไร่ เป็นค่าใช้จ่ายเงินสดร้อยละ 34.44 ของต้นทุนค่าพันธุ์ทั้งหมดหรือเท่ากับ 52.86 บาท และไม่เป็นเงินสดร้อยละ 65.56 หรือเท่ากับ 100.63 บาท เกษตรกรเริ่มลงนททำนาข้าวครั้งแรกต้องซื้อพันธุ์ข้าวมาปลูก แต่หลังจากปลูกข้าวไปแล้วเกษตรกรสามารถใช้ต้นข้าวที่มีอยู่ใช้เป็นพันธุ์ปลูกข้าวรุ่นต่อไปโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ในที่นี้ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดจึงมีเฉพาะค่าพันธุ์ของข้าวรุ่นแรกเท่านั้น

ข) ค่าวัสดุในการเตรียมดิน คิดเฉลี่ยจากค่ามูลสัตว์และค่าปุ๋ยขาวที่เกษตรกรใช้เตรียมแปลงปลูก ซึ่งปกติเกษตรกรจะเตรียมพื้นที่ปลูกทั้งข้าวหลวงและข้าวฉัตรในคราวเดียวกัน ดังนั้นคิดเป็นต้นทุนค่าวัสดุเตรียมดินเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 54.34 บาท

ค) ค่าปุ๋ยเคมี การทำนาข้าวฉัตรตัดดอกเฉลี่ยใส่ปุ๋ย 4 ครั้งต่อรุ่น ค่าปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการทำนาข้าวฉัตรต่อไร่ต่อรุ่นในแต่ละฤดูใช้สูตรคำนวณเช่นเดียวกับกับการคำนวณค่าปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการทำนาข้าวหลวง คิดเป็นค่าปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวของข้าวรุ่นแรกเท่ากับ 784.34 731.98 และ 976.68 บาทตามลำดับ และคิดเป็นค่าปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่ของข้าวรุ่นที่สองในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 771.84 บาท 798.70 บาท และ 748.89 บาทตามลำดับ

ง) ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เฉลี่ยนสารเคมีในฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว 55.25 41.25 และ 37.25 ครั้งตามลำดับ ในการทำนาข้าวฉัตรรุ่นแรก เกษตรกรนสารเคมีเฉลี่ยต่อครั้งต่อไร่ในแต่ละฤดูเท่ากับ 18.55 17.65 และ 15.81 บาทตามลำดับ คิดเป็นค่าพ่นสารเคมีต่อไร่ในการทำนาข้าวฉัตรรุ่นแรกในฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาวเท่ากับ 1,024.73 727.98 และ 588.82 บาทตามลำดับ และในการทำนาข้าวฉัตรรุ่นที่สอง ค่าพ่นสารเคมีเฉลี่ยต่อครั้งต่อไร่ในฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

เท่ากับ 17.31 18.35 และ 18.83 บาท คำนวณเป็นค่าน้ำสารเคมีเฉลี่ยต่อไร่ต่อฤดู
เท่ากับ 956.22 757.05 และ 701.43 บาทตามลำดับ ในการทำนาบัวฉัตรรุ่นที่สอง
เกษตรกรต้องทำการรื้อแปลงปลูกบัวรุ่นแรกทีไรมาก่อนที่จะเริ่มทำการปลูก จึงมีค่าใช้จ่าย
จ่ายในการใช้สารเคมีฆ่าหญ้าประเภทกรัมมีอคิซนและคาลาฟอนเพิ่มขึ้นมา เฉลี่ยเกษตรกร
พ่นกรัมมีอคิซน 0.0606 ลิตรต่อพื้นที่ 1ไร่ ราคาจำหน่ายลิตรละ 95 บาท คิดเป็น
ค่าน้ำสารกรัมมีอคิซนต่อไร่เท่ากับ 5.76 บาท และเฉลี่ยพ่นคาลาฟอนไร่ละ 0.061 กิโล-
กรัม ราคา กิโลกรัมละ 80 บาท คิดเป็นค่าน้ำสารคาลาฟอนเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 4.90 บาท
ดังนั้นเมื่อรวมค่าน้ำสารเคมีในการรื้อแปลงปลูกกับค่าน้ำสารเคมีในการดูแลรักษาบัวฉัตรรุ่นที่
สองแต่ละฤดู คิดเป็นค่าน้ำสารเคมีเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อนทั้งหมดเท่ากับ 966.88 767.71
และ 712.09 บาทตามลำดับ

จ) ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือ เนื่องจากเกษตรกรจะทำการ
ปลูกทั้งบัวหลวงและบัวฉัตรพร้อมกัน ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตบางอย่างจะเฉลี่ยใช้ร่วมกัน
และคำนวณในอัตราเดียวกัน ค่าเชื้อเพลิงเฉลี่ยต่อไร่มีส่วนประกอบของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ
เช่นเดียวกันกับการทำนาบัวหลวง ซึ่งคิดเป็นค่าเชื้อเพลิงในการทำนาบัวฉัตรตัดดอกรุ่นแรก
เฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเป็นเงิน 352.84 269.29 และ 283.82 บาท
และคิดเป็นค่าเชื้อเพลิงในการทำนาบัวฉัตรตัดดอกรุ่นที่สองเฉลี่ยต่อไร่ในแต่ละฤดูดังกล่าว
เป็นเงิน 312.58 บาท 229.03 บาท และ 243.56 บาท ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบ
ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับการทำนาบัวฉัตรทั้ง 2 รุ่นจะพบว่า ค่าใช้จ่ายแต่ละฤดูของบัวรุ่นแรกสูง
กว่าบัวรุ่นที่สอง ทั้งนี้เนื่องมาจากค่าน้ำมันในการเตรียมดินของบัวรุ่นแรกสูงกว่าค่าน้ำมันที่
ใช้ในการทึบบัวหรือรื้อแปลงปลูกของบัวรุ่นที่สอง

ฉ) ค่าตอกมัดตอกไม้ เฉลี่ยตามผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ต่อไร่ต่อไร่
ต่อฤดู คิดเป็นค่าตอกเฉลี่ยต่อไร่ในการทำนาบัวฉัตรตัดดอกแต่ละรุ่น ในฤดูร้อน ฤดูฝน และ
ฤดูหนาว เท่ากับ 167.52 บาท 160.25 บาทและ 59.28 บาท

2. ค่าแรงงาน ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

ก) ค่าแรงในการเตรียมดิน คำนวณเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับค่าแรง
เตรียมดินที่ใช้ในการทำนาบัวหลวงตัดดอก คิดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 67.09 บาท

ข) ค่าแรงทึบบัวและรื้อแปลงปลูก คำนวณเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับค่า
แรงงานที่ใช้ในการทำนาบัวหลวงตัดดอก คิดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 33.26 บาท

ค) ค่าแรงงานในการขุดแยกพันธุ์และปลูก ส่วนใหญ่เป็นค่าแรง
ในครัวเรือนคิดเฉลี่ยตามชั่วโมงทำงานจริงที่เกิดขึ้น ตามอัตราค่าจ้างแรงงานท้องถิ่นวัน
ละ 50 บาท เป็นค่าแรงในการขุดแยกพันธุ์และปลูกเฉลี่ยไร่ละ 16 บาท เป็นค่า

แรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนเท่ากับ 1.93 และ 14.87 บาทตามลำดับ หรือ ร้อยละ 12.06 และร้อยละ 87.94 ของค่าแรงปลูกทั้งสิ้นตามลำดับ

ข) ค่าแรงงานในการใส่ปุ๋ย ค่าแรงในการใส่ปุ๋ยต่อครั้งต่อไร่เท่ากับ 8.21 บาท เฉลี่ย 4 เดือนใส่ปุ๋ยในการทำนาบัวฉัตร 3.125 ครั้ง คิดเป็นค่าใส่ปุ๋ยต่อฤดูเท่ากับ 25.66 บาท เป็นค่าแรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนเท่ากับ 4.58 และ 21.08 บาทตามลำดับ หรือร้อยละ 17.85 และ 82.15 ของค่าแรงใส่ปุ๋ยทั้งสิ้นตามลำดับ

ค) ค่าแรงงานในการพ่นสารเคมี เฉลี่ยคิดเป็นค่าแรงงานพ่นสารเคมีต่อครั้งต่อไร่เท่ากับ 10.08 บาท เกษตรกรจะพ่นสารเคมีในการทำนาบัวฉัตรตัดดอก เฉลี่ยจำนวนครั้งในฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาวเท่ากับ 55.25 41.25 และ 37.25 ครั้งตามลำดับ คิดเฉลี่ยเป็นค่าแรงงานพ่นสารเคมีต่อไร่ในแต่ละฤดูเท่ากับ 556.92 415.80 และ 375.48 บาทตามลำดับ คิดเป็นค่าแรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนร้อยละ 88.14 และ 11.86 ของค่าแรงงานในการพ่นสารเคมีทั้งสิ้นตามลำดับ

ง) ค่าแรงในการตัดหญ้า เฉลี่ยเป็นค่าแรงงานตัดหญ้าต่อครั้งต่อไร่เท่ากับ 15.77 บาท โดยเฉลี่ยตัดหญ้าในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว 2.1 ครั้ง 3.45 ครั้งและ 2.1 ครั้งตามลำดับ คิดเป็นค่าตัดหญ้าต่อไร่ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 33.12 54.41 และ 33.12 บาทตามลำดับ เป็นค่าแรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนร้อยละ 63.76 และ 36.24 ของค่าแรงตัดหญ้าทั้งสิ้นตามลำดับ

จ) ค่าแรงเก็บเกี่ยวและค่าบรรจุหีบห่อ คิดตามปริมาณดอกบัวที่เก็บเกี่ยวได้ต่อไร่ต่อฤดู จ้างเป็นการเหมาต่อประเภทของงาน คือ เก็บดอก หรือกำดอก ในอัตรา 100 ดอกต่อ 3 บาท คิดเป็นค่าแรงงานในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 837.62 บาท 801.24 บาท และ 296.38 บาทตามลำดับ คิดเป็นค่าแรงงานจ้างและค่าแรงงานในครัวเรือนร้อยละ 58.95 และ 41.05 ของค่าแรงงานเก็บเกี่ยวทั้งสิ้น

3. ค่าใช้จ่ายอื่น ได้แก่

ก) ค่าขนส่ง ประกอบด้วยค่าขนส่งตระกร้าบัวฉัตรไปจำหน่ายเอง และค่าขนย้ายตระกร้าลงจากรถ ในอัตราค่าขนส่ง 15 และ 5 บาทต่อตระกร้าตามลำดับ ปริมาณดอกบัวฉัตรเฉลี่ยต่อตระกร้าเท่ากับ 350 ดอก คำนวณตามจำนวนตระกร้าที่นำไปจำหน่ายในแต่ละฤดู โดยจำหน่ายได้ 45 ครั้งต่อไร่ต่อฤดู คิดเป็นค่าขนส่งผันแปรเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 858.80 816.40 และ 329.20 บาทตามลำดับ

ข) ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน คิดเฉลี่ยจากต้นทุนผันแปรทั้งหมดทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดทั้งหมดรวมกัน ในอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำร้อยละ 7.25 บาทต่อปี หักค่าภาษีดอกเบี้ยร้อยละ 15 บาท คิดเป็นค่าเสียโอกาสเงินลงทุนต่อไร่ของบัวรุ่นแรกในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 355.58 313.99 และ 219.12 บาทตามลำดับ คิดเป็นของบัวรุ่นที่สองในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว เท่ากับ 346.68 บาท 315.98 บาท และ 208.12 บาทตามลำดับ

3. ต้นทุนคงที่ ที่เกิดขึ้นเป็นค่าใช้จ่ายต่อรุ่นต่อฤดู ในพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยต่อไร่ คิดเป็นค่าเสื่อมราคา 49.70 บาท ค่าขนส่ง 7.98 บาท ค่าใช้ที่ดิน 43.33 บาท ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ 8.57 บาท และค่าเสียโอกาสเงินลงทุนคงที่เท่ากับ 6.75 บาท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.12 สันนิษฐานการดำเนินงานที่วัดผลของบุคคลอื่นเพิ่มขึ้นจากการเพาะปลูก 2531 - 2532

(กรณีไม่รวมค่าเสื่อมราคาและเงินลงทุน)

หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก			รุ่นสอง		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนขั้นต้น	4,833.12	936.97	5,770.09	4,651.05	974.60	5,625.65
01. ค่าใช้จ่ายจากการปรับปรุงการผลิต	2,436.63	100.63	2,537.26	2,273.16	153.49	2,426.65
- ค่าพันธุ์	32.86	100.63	133.49		153.49	153.49
- ค่าวัสดุจากการเตรียมดิน	54.34		54.34	54.34		54.34
- ค่าปุ๋ยเคมี	784.34		784.34	771.84		771.84
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	1,024.73		1,024.73	966.88		966.88
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องยนต์	352.84		352.84	312.58		312.58
- ค่าดอกเบี้ยคอกับัว	167.52		167.52	167.52		167.52
02. ค่าจ้างแรงงาน	1,537.69	836.34	2,374.03	1,519.09	821.11	2,340.20
- เตรียมดิน	31.63	35.46	67.09			
- ทุนขี้นจระเข้และปลอก				13.03	20.23	33.26
- ทุนขี้นพันธุ์, ปุ๋ยและปลอกพร้อม	1.93	14.07	16.00	1.93	14.07	16.00
- ไร่ปุ๋ย	4.58	21.08	25.66	4.58	21.08	25.66
- ไร่สารเคมี	490.87	66.05	556.92	490.87	66.05	556.92
- คัดพันธุ์	21.12	12.00	33.12	21.12	12.00	33.12
- เก็บเกี่ยว	493.78	343.84	837.62	493.78	343.84	837.62
- บรรจุหีบห่อ	493.78	343.84	837.62	493.78	343.84	837.62
03. อื่น ๆ	858.80		858.80	858.80		858.80
- ค่าขนส่ง	858.80		858.80	858.80		858.80
ต้นทุนคงที่	57.50	52.08	109.58	57.50	52.08	109.58
01. ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		49.70	49.70		49.70	49.70
02. ค่าขนส่ง	7.98		7.98	7.98		7.98
03. ค่าจ้างที่ดิน	40.95	2.38	43.33	40.95	2.38	43.33
04. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	8.57		8.57	8.57		8.57
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	4,890.62	989.05	5,879.67	4,708.55	1,026.68	5,735.23
ต้นทุนคิดเฉลี่ย (ลด)	27,920.68		27,920.68	27,920.68		27,920.68
ต้นทุนเฉลี่ยต่อดอก (บาท)	0.17	0.04	0.21	0.17	0.03	0.20

ตารางที่ 3.12.1 ต้นทุนการดำเนินงานวัดผลจากรวมต้นทุนเฉลี่ยจากการเพาะปลูก 2531 - 2532
(กรณีไม่รวมค่าเสื่อมราคาที่ดิน)

หน่วย : บาท

รายการ	รวมรถ		รวมห้อง		รวม	
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด
ต้นทุนทั้งหมด	82.20	15.94	98.14	81.10	16.99	98.09
1. ค่าใช้จ่ายในการวิจัยการผลิต	41.44	1.71	43.15	39.64	2.68	42.31
- ค่าพันธุ์	0.90	1.71	2.61		2.68	2.68
- ค่าวัสดุการเตรียมดิน	0.92		0.92	0.95		0.95
- ค่าปุ๋ยเคมี	13.34		13.34	13.46		13.46
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	17.43		17.43	16.86		16.86
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องยนต์	6.00		6.00	5.45		5.45
- ค่าดอกเบี้ยคอกวัว	2.85		2.85	2.92		2.92
2. ค่าจ้างแรงงาน	26.15	14.23	40.38	26.49	14.31	40.80
- เครื่องคั้น	0.54	0.60	1.14			
- หุ่นขี้ผึ้งรีดขี้ผึ้ง				0.23	0.35	0.58
- รถยนต์พันธุ์, รถยนต์บรรทุก	0.03	0.24	0.27	0.03	0.25	0.28
- วัสดุ	0.08	0.36	0.44	0.08	0.37	0.45
- พืชสารเคมี	8.35	1.12	9.47	8.56	1.15	9.71
- คัดผ้า	0.36	0.20	0.56	0.37	0.21	0.58
- เก็บเกี่ยว	8.40	5.85	14.25	8.61	6.00	14.60
- บรรจุหีบห่อ	8.40	5.85	14.25	8.61	6.00	14.60
3. อื่น ๆ	14.61		14.61	14.97		14.97
- ค่าขนส่ง	14.61		14.61	14.97		14.97
ต้นทุนเฉลี่ย	0.98	0.89	1.86	1.00	0.91	1.91
1. ค่าเสื่อมราคาที่ดิน		0.85	0.85		0.87	0.87
2. ค่าขนส่ง	0.14		0.14	0.14		0.14
3. ค่าวัสดุ	0.70	0.04	0.74	0.71	0.04	0.76
4. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.15		0.15	0.15		0.15
ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ย	83.18	16.82	100.00	82.10	17.90	100.00

ตารางที่ 3.13 ข้อมูลการหาข่าวบัตรคัดลอกใบกุญแจรถยนต์จากบริการเฉพาะบุคคล 2531 - 2532
(กรณีรวมค่าเสียรอการโอนเงิน)

หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก			รุ่นที่สอง		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
สิ้นทุนหมุนเวียน	4,833.12	1,292.55	6,125.67	4,651.05	1,321.28	5,972.33
81. ค่าใช้จ่ายในการวิจัยราชการหลัก	2,436.63	100.63	2,537.26	2,273.16	153.49	2,426.65
- ค่าพิมพ์	52.86	100.63	153.49		153.49	153.49
- ค่าวัสดุในการเตรียมพิมพ์	54.34		54.34	54.34		54.34
- ค่าพิมพ์เคมี	784.34		784.34	771.84		771.84
- ค่าสารเคมีกำจัดครีฟ	1,024.73		1,024.73	966.88		966.88
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องตัด	352.84		352.84	312.58		312.58
- ค่าลอกขี้ตอกขาว	167.52		167.52	167.52		167.52
82. ค่าจ้างแรงงาน	1,537.69	836.34	2,374.03	1,519.09	821.11	2,340.20
- เครื่องพิมพ์	31.63	35.46	67.09			
- ทุนบำรุงเครื่องมือปลูก				13.03	20.23	33.26
- วัสดุพิมพ์, วัสดุและอุปกรณ์	1.93	14.07	16.00	1.93	14.07	16.00
- วัสดุพิมพ์	4.58	21.08	25.66	4.58	21.08	25.66
- วัสดุสารเคมี	490.87	66.05	556.92	490.87	66.05	556.92
- วัสดุกระดาษ	21.12	12.00	33.12	21.12	12.00	33.12
- ภาษีเคียว	493.78	343.84	837.62	493.78	343.84	837.62
- บรรจุภัณฑ์	493.78	343.84	837.62	493.78	343.84	837.62
83. อื่น ๆ	858.80	355.58	1,214.38	858.80	346.68	1,205.48
- ค่าขนส่ง	858.80		858.80	858.80		858.80
- ค่าเสียรอการโอนเงิน		355.58	355.58		346.68	346.68
สิ้นทุนคงที่	57.50	58.83	116.33	57.50	58.83	116.33
81. ค่าเสื่อมราคาสิ่งพิมพ์		49.70	49.70		49.70	49.70
82. ค่าขนส่ง	7.98		7.98	7.98		7.98
83. ค่าจ้างพิมพ์	40.95	2.38	43.33	40.95	2.38	43.33
84. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	8.57		8.57	8.57		8.57
85. ค่าเสียรอการโอนเงิน		6.75	6.75		6.75	6.75
สิ้นทุนทั้งหมดต่อไร่	4,890.62	1,351.38	6,242.00	4,708.55	1,380.11	6,088.66
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ (รวม)	27,920.68		27,920.68	27,920.68		27,920.68
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	0.17	0.05	0.22	0.17	0.05	0.22

ตารางที่ 3.13.1 ต้นทุนการดำเนินงานวัดผลกิจกรรมที่เพิ่มขึ้นจากการเพาะปลูก 2531 - 2532
(กรณีรวมค่าเงินรอการเก็บเกี่ยว)

หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก			รุ่นสอง		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนหน่วยปร	77.43	20.71	98.14	76.38	21.70	98.09
1. ค่าใช้จ่ายในการวิจัยจัดการผลิต	39.04	1.61	40.65	37.33	2.52	39.85
- ค่าพันธุ์	0.85	1.61	2.46		2.52	2.52
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	0.87		0.87	0.89		0.89
- ค่าปุ๋ยเคมี	12.57		12.57	12.68		12.68
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	16.42		16.42	15.88		15.88
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องยนต์	5.65		5.65	5.13		5.13
- ค่าดอกเบี้ยคอกข้าว	2.68		2.68	2.75		2.75
2. ค่าจ้างแรงงาน	24.63	13.40	38.03	24.95	13.49	38.44
- เตรียมดิน	0.51	0.57	1.07			
- ทุบขี้เถ้าและปรับแปลงปลูก				0.21	0.33	0.55
- ทุบขี้เถ้า, ปลูกและปลูกซ่อม	0.03	0.23	0.26	0.03	0.23	0.26
- ฝังปุ๋ย	0.07	0.34	0.41	0.08	0.35	0.42
- ฝังสารเคมี	7.86	1.06	8.92	8.06	1.08	9.15
- ถัดหญ้า	0.34	0.19	0.53	0.35	0.20	0.54
- เก็บเกี่ยว	7.91	5.51	13.42	8.11	5.65	13.76
- บรรจุหีบห่อ	7.91	5.51	13.42	8.11	5.65	13.76
3. อื่น ๆ	13.76	5.70	19.45	14.10	5.69	19.80
- ค่าขนส่ง	13.76		13.76	14.10		14.10
- ค่าเผื่อรอการเก็บเกี่ยว		5.70	5.70		5.69	5.69
ต้นทุนทั้งหมด	0.92	0.94	1.86	0.94	0.97	1.91
41. ค่าเสื่อมราคาสิ้นทรัพย์		0.80	0.80		0.82	0.82
42. ค่าขนส่ง	0.13		0.13	0.13		0.13
43. ค่าจ้างใช้ที่ดิน	0.66	0.04	0.69	0.67	0.04	0.71
44. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.14		0.14	0.14		0.14
45. ค่าเผื่อรอการเก็บเกี่ยว		0.11	0.11		0.11	0.11
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	78.35	21.65	100.00	77.33	22.67	100.00

ตารางที่ 3.14 ต้นทุนการดำเนินงานวัดผลลดต้นทุนเพิ่มขึ้นจากปีการเพาะปลูก 2531 - 2532

(กรณีไม่รวมค่าเรือการเดินเรือ)

หน่วย : บาท

	รุ่นแรก			รุ่นที่สอง		
	เป็นเงินบาท	ไม่เป็นเงินบาท	รวม	เป็นเงินบาท	ไม่เป็นเงินบาท	รวม
รวมการ						
ต้นทุนพิมพ์	4,144.22	950.95	5,095.17	4,191.81	935.72	5,127.53
01. ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานพิมพ์	1,943.84	153.49	2,097.33	2,010.03	153.49	2,163.52
- ค่าพิมพ์		153.49	153.49		153.49	153.49
- ค่าวัสดุการเตรียมพิมพ์	54.34		54.34	54.34		54.34
- ค่าพิมพ์เดิม	731.98		731.98	798.70		798.70
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	727.98		727.98	767.71		767.71
- ค่าเรือเพลิงที่เรือเดินเรือ	269.29		269.29	229.03		229.03
- ค่ารถยกเคลื่อนย้าย	160.25		160.25	160.25		160.25
02. ค่าจ้างแรงงาน	1,383.98	797.46	2,181.44	1,365.38	782.23	2,147.61
- เครื่องยนต์	31.63	35.46	67.09			
- หุบบันจระเรื่อแบบปลูก				13.03	20.23	33.26
- รถบรรทุก, ปุ๋ยและปุ๋ยอินทรีย์	1.93	14.07	16.00	1.93	14.07	16.00
- วัสดุพิมพ์	4.58	21.08	25.66	4.58	21.08	25.66
- วัสดุพิมพ์เดิม	366.49	49.31	415.80	366.49	49.31	415.80
- วัสดุพิมพ์	34.69	19.72	54.41	34.69	19.72	54.41
- เกือบเกือบ	472.33	328.91	801.24	472.33	328.91	801.24
- บรรจุพิมพ์	472.33	328.91	801.24	472.33	328.91	801.24
03. อื่น ๆ	816.40		816.40	816.40		816.40
- ค่าพิมพ์	816.40		816.40	816.40		816.40
ต้นทุนพิมพ์	57.50	52.08	109.58	57.50	52.08	109.58
01. ค่าเรือราคาพิมพ์		49.70	49.70		49.70	49.70
02. ค่าพิมพ์	7.98		7.98	7.98		7.98
03. ค่าพิมพ์เดิม	40.95	2.38	43.33	40.95	2.38	43.33
04. ค่าเรือพิมพ์	8.57		8.57	8.57		8.57
ต้นทุนพิมพ์ต่อไร่	4,201.72	1,003.03	5,204.75	4,249.31	987.80	5,237.11
ต้นทุนพิมพ์ (ลด)	26,707.99		26,707.99	26,707.99		26,707.99
ต้นทุนพิมพ์ต่อไร่ (บาท)	0.15	0.04	0.19	0.16	0.03	0.19

ตารางที่ 3.14.1 ต้นทุนการดำเนินงานวัดผลจรรยาบรรณเริ่มจากการเพาะปลูก 2531 - 2532

(กรณีไม่รวมค่าเสียรายการเงินลงทุน)

หน่วย : บาท

รายการ	รวม			รวม		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนขั้นต้น	79.62	18.27	97.89	80.04	17.87	97.91
81. ค่าใช้จ่ายจากการวิจัยจัดการผลิต	37.34	2.95	40.29	38.38	2.93	41.31
- ค่าพันธุ์		2.95	2.95		2.93	2.93
- ค่าวัสดุการเตรียมดิน	1.04		1.04	1.04		1.04
- ค่าปุ๋ยเคมี	14.06		14.06	15.25		15.25
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	13.99		13.99	14.66		14.66
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องใช้	5.17		5.17	4.37		4.37
- ค่าดอกเบี้ยคอกข้าว	3.08		3.08	3.06		3.06
82. ค่าจ้างแรงงาน	26.59	15.32	41.91	26.07	14.94	41.01
- เลี้ยงคอก	0.61	0.68	1.29			
- หุบน้ำรดบริเวณปลูก				0.25	0.39	0.64
- ปลูกขกพันธุ์, ปลูกและปลูกซ่อม	0.04	0.27	0.31	0.04	0.27	0.31
- ไร่ปุ๋ย	0.09	0.40	0.49	0.09	0.40	0.49
- หารสารเคมี	7.04	0.95	7.99	7.00	0.94	7.94
- คัดกล้า	0.67	0.38	1.04	0.66	0.38	1.04
- เก็บเกี่ยว	9.08	6.32	15.39	9.02	6.28	15.30
- บรรจุหีบห่อ	9.08	6.32	15.39	9.02	6.28	15.30
83. อื่น ๆ	15.69		15.69	15.59		15.59
- ค่าขนส่ง	15.69		15.69	15.59		15.59
ต้นทุนสุทธิ	1.10	1.00	2.11	1.10	0.99	2.09
81. ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		0.95	0.95		0.95	0.95
82. ค่าขนส่ง	0.15		0.15	0.15		0.15
83. ค่าจ้างหัด	0.79	0.05	0.83	0.78	0.05	0.83
84. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.16		0.16	0.16		0.16
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	80.72	19.27	100.00	81.14	18.86	100.00

ตารางที่ 3.15 ต้นทุนการทอผ้าขาววัดผลต้นทุนกลุ่มเริ่มจากการเพาะปลูก 2531 - 2532
(กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน) หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก			รุ่นที่สอง		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนขั้นต้น	4,144.22	1,264.94	5,409.16	4,191.81	1,251.70	5,443.51
01. ค่าใช้จ่ายในการเจริญกิจการผลิต	1,943.84	153.49	2,097.33	2,010.03	153.49	2,163.52
- ค่าพันธุ์		153.49	153.49		153.49	153.49
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	54.34		54.34	54.34		54.34
- ค่าปุ๋ยเคมี	731.98		731.98	798.70		798.70
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	727.98		727.98	767.71		767.71
- ค่าเรือเพื่อขนส่งสิ่งปลูกหาเครื่องมือ	269.29		269.29	229.03		229.03
- ค่ารถยกเมล็ดถั่ว	160.25		160.25	160.25		160.25
02. ค่าจ้างแรงงาน	1,383.98	797.46	2,181.44	1,365.38	782.23	2,147.61
- เครื่องคิด	31.63	35.46	67.09			
- ทุนขี้นาจะร้องปลงปลูก				13.03	20.23	33.26
- ทุนยกพันธุ์, ปลูกและปลูกพร้อม	1.93	14.07	16.00	1.93	14.07	16.00
- จ้างปุ๋ย	4.58	21.08	25.66	4.58	21.08	25.66
- ทุนสารเคมี	366.49	49.31	415.80	366.49	49.31	415.80
- คัดหญ้า	34.69	19.72	54.41	34.69	19.72	54.41
- เก็บเกี่ยว	472.33	328.91	801.24	472.33	328.91	801.24
- บรรจุหีบห่อ	472.33	328.91	801.24	472.33	328.91	801.24
03. อื่น ๆ	816.40	313.99	1,130.39	816.40	315.98	1,132.38
- ค่าขนส่ง	816.40		816.40	816.40		816.40
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน		313.99	313.99		315.98	315.98
ต้นทุนคงที่	57.50	58.83	116.33	57.50	58.83	116.33
01. ค่าเสื่อมราคามachinery		49.70	49.70		49.70	49.70
02. ค่าขนส่ง	7.98		7.98	7.98		7.98
03. ค่าจรั้ที่ดิน	40.95	2.38	43.33	40.95	2.38	43.33
04. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	8.57		8.57	8.57		8.57
05. ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน		6.75	6.75		6.75	6.75
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	4,201.72	1,323.77	5,525.49	4,249.31	1,310.53	5,559.84
ต้นทุนผลิตเฉลี่ย(ต่อ)	26,707.99		26,707.99	26,707.99		26,707.99
ต้นทุนเฉลี่ยต่อดอก (บาท)	0.16	0.05	0.21	0.16	0.05	0.21

ตารางที่ 3.15.1 ต้นทุนการดำเนินงานวัดผลตอบแทนต่อหน่วยเพิ่มขึ้นจากปีการเพาะปลูก 2531 - 2532

(กรณีรวมค่าเช่ารถกาสไชนดง)

หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก			รุ่นปรับปรุง		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนหน่วยปร	75.01	22.89	97.90	75.40	22.51	97.91
01. ค่าใช้จ่ายในการวิจัยจัดการผลิต	35.18	2.78	37.96	36.16	2.76	38.92
- ค่าพันธุ์		2.78	2.78		2.76	2.76
- ค่าวัสดุการเจริญต้น	0.98		0.98	0.98		0.98
- ค่าปุ๋ยเคมี	13.25		13.25	14.37		14.37
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	13.18		13.18	13.81		13.81
- ค่าเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์	4.87		4.87	4.12		4.12
- ค่ารถยกตลอดวัน	2.90		2.90	2.88		2.88
02. ค่าจ้างแรงงาน	25.05	14.43	39.48	24.56	14.07	38.63
- เจริญต้น	0.57	0.64	1.21			
- ขุดบ่มและจัดแปลงปลูก				0.23	0.36	0.59
- ขุดแยกพันธุ์, แปลงและปลูกพร้อม	0.04	0.25	0.29	0.03	0.25	0.28
- ฝังปุ๋ย	0.08	0.38	0.46	0.08	0.38	0.46
- ฝังสารเคมี	6.63	0.89	7.52	6.59	0.89	7.48
- คัดกล้า	0.63	0.36	0.98	0.62	0.35	0.87
- เก็บเกี่ยว	8.55	5.95	14.50	8.50	5.92	14.42
- บรรจุหีบห่อ	8.55	5.95	14.50	8.50	5.92	14.42
03. อื่น ๆ	14.78	5.68	20.46	14.68	5.68	20.36
- ค่าขนส่ง	14.78		14.78	14.68		14.68
- ค่าเช่ารถกาสไชนดง		5.68	5.68		5.68	5.68
ต้นทุนคงที่	1.04	1.06	2.10	1.03	1.06	2.09
01. ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		0.90	0.90		0.89	0.89
02. ค่าขนส่ง	0.14		0.14	0.14		0.14
03. ค่าจัดที่ดิน	0.74	0.04	0.78	0.74	0.04	0.78
04. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.16		0.16	0.15		0.15
05. ค่าเช่ารถกาสไชนดง		0.12	0.12		0.12	0.12
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	76.05	23.95	100.00	76.43	23.57	100.00

ตารางที่ 3.16 ต้นทุนการหาข่าวจัดซื้อจัดจ้างควดอกขลุ่ยขาวเริ่มจากการเพาะปลูก 2531 - 2532

(กรณีไม่รวมค่าเชื้อโรคทางเดินหายใจ)

หน่วย : บาท

	รุ่นแรก			รุ่นที่สอง		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนพันบร	3,031.79	523.95	3,555.74	2,868.41	508.72	3,377.13
01. ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานผลิต	1,962.94	153.49	2,116.43	1,818.16	153.49	1,971.65
- ค่าพันธุ์		153.49	153.49		153.49	153.49
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	54.34		54.34	54.34		54.34
- ค่าปุ๋ยเคมี	976.68		976.68	748.89		748.89
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	588.82		588.82	712.09		712.09
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือ	283.82		283.82	243.56		243.56
- ค่าดอกเบี้ยควดอกขาว	59.28		59.28	59.28		59.28
02. ค่าจ้างแรงงาน	739.65	370.46	1,110.11	721.05	355.23	1,076.28
- เครื่องดื่ม	31.63	35.46	67.09			
- ทุนข้าวละร้อนปลูก				13.03	20.23	33.26
- วัสดุอุปกรณ์, ปุ๋ยและปุ๋ยหมัก	1.93	14.07	16.00	1.93	14.07	16.00
- วัสดุอื่น	4.58	21.08	25.66	4.58	21.08	25.66
- หนี้สารเคมี	330.95	44.53	375.48	330.95	44.53	375.48
- วัสดุอื่น	21.12	12.00	33.12	21.12	12.00	33.12
- เก็บเกี่ยว	174.72	121.66	296.38	174.72	121.66	296.38
- บรรจุหีบห่อ	174.72	121.66	296.38	174.72	121.66	296.38
03. อื่น ๆ	329.20		329.20	329.20		329.20
- ค่าขนส่ง	329.20		329.20	329.20		329.20
ต้นทุนหลังค่อไร่	57.50	52.08	109.58	57.50	52.08	109.58
01. ค่าเชื้อราตามสินทรัพย์		49.70	49.70		49.70	49.70
02. ค่าขนส่ง	7.98		7.98	7.98		7.98
03. ค่าจ้างอื่น	40.95	2.38	43.33	40.95	2.38	43.33
04. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	8.57		8.57	8.57		8.57
ต้นทุนทั้งหมดค่อไร่	3,089.29	576.03	3,665.32	2,925.91	560.80	3,486.71
ต้นทุนคิดเฉลี่ย (ลด)	9,879.32		9,879.32	9,879.32		9,879.32
ต้นทุนเฉลี่ยต่อค่อ (บาท)	0.31	0.06	0.37	0.29	0.05	0.34

ตารางที่ 3.16.1 ต้นทุนการดำเนินงานวัดผลโครงการพัฒนาเด็กจากปีงบประมาณ 2531 - 2532

(กรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเป็นเงิน)

หน่วย : บาท

รายการ	รวมรวม			รวมตัด		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนขั้นต้น	82.71	14.30	97.01	82.27	14.59	96.86
1. ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานผลิต	53.55	4.19	57.74	52.15	4.40	56.55
- ค่าพิมพ์		4.19	4.19		4.40	4.40
- ค่าวัสดุในการเตรียมพิมพ์	1.48		1.48	1.56		1.56
- ค่าขุ่ยเคมี	26.65		26.65	21.48		21.48
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	16.06		16.06	20.42		20.42
- ค่าเรือเพลิงที่จับกับเครื่องมือ	7.74		7.74	6.99		6.99
- ค่าดอกเบี้ยคดออก	1.62		1.62	1.70		1.70
2. ค่าจ้างแรงงาน	20.18	10.11	30.29	20.68	10.19	30.87
- เครื่องดื่ม	0.86	0.97	1.83			
- หน่วยงานระดับรองปลัด				0.37	0.58	0.95
- วัสดุพิมพ์, วัสดุและอุปกรณ์	0.05	0.38	0.44	0.06	0.40	0.46
- จักรเย็บ	0.12	0.58	0.70	0.13	0.60	0.74
- พืชสารเคมี	9.03	1.21	10.24	9.49	1.28	10.77
- สัตว์ป่า	0.58	0.33	0.90	0.61	0.34	0.95
- เกษียณ	4.77	3.32	8.09	5.01	3.49	8.50
- บรรจุหีบห่อ	4.77	3.32	8.09	5.01	3.49	8.50
3. อื่น ๆ	8.98		8.98	9.44		9.44
- ค่าพิมพ์	8.98		8.98	9.44		9.44
ต้นทุนคงที่	1.57	1.42	2.99	1.65	1.49	3.14
1. ค่าเสื่อมราคาสิ่งพิมพ์		1.36	1.36		1.43	1.43
2. ค่าพิมพ์	0.22		0.22	0.23		0.23
3. ค่าวัสดุพิมพ์	1.12	0.07	1.18	1.17	0.07	1.24
4. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.23		0.23	0.25		0.25
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	84.28	15.72	100.00	83.92	16.08	100.00

ตารางที่ 3.17 คำนวณการทวงถามบัญชีลดดอกเบี้ยจากเงินอุดหนุนที่ได้รับจากการเพาะปลูก 2531 - 2532

(กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน)

หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก			รุ่นที่สอง		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนพันนา	3,031.79	743.07	3,774.86	2,868.41	716.84	3,585.25
01. ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานผลิต	1,962.94	153.49	2,116.43	1,818.16	153.49	1,971.65
- ค่าพันธุ์		153.49	153.49		153.49	153.49
- ค่าวัสดุการเตรียมดิน	54.34		54.34	54.34		54.34
- ค่าปุ๋ยเคมี	976.68		976.68	748.89		748.89
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	588.82		588.82	712.09		712.09
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องยนต์	283.82		283.82	243.56		243.56
- ค่าลดกษัตริย์	59.28		59.28	59.28		59.28
02. ค่าจ้างแรงงาน	739.65	370.46	1,110.11	721.05	355.23	1,076.28
- เตรียมดิน	31.63	35.46	67.09			
- หักขวนและรื้อถอนปลูก				13.03	20.23	33.26
- ทุนขุดพันธุ์, ปลูกและปลูกซ่อม	1.93	14.07	16.00	1.93	14.07	16.00
- จ้างปุ๋ย	4.58	21.08	25.66	4.58	21.08	25.66
- หารสารเคมี	330.95	44.53	375.48	330.95	44.53	375.48
- ถักหญ้า	21.12	12.00	33.12	21.12	12.00	33.12
- เก็บเกี่ยว	174.72	121.66	296.38	174.72	121.66	296.38
- บรรจุหีบห่อ	174.72	121.66	296.38	174.72	121.66	296.38
03. อื่น ๆ	329.20	219.12	548.32	329.20	208.12	537.32
- ค่าขนส่ง	329.20		329.20	329.20		329.20
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน		219.12	219.12		208.12	208.12
ต้นทุนสุทธิ	57.50	58.83	116.33	57.50	58.83	116.33
01. ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		49.70	49.70		49.70	49.70
02. ค่าขนส่ง	7.98		7.98	7.98		7.98
03. ค่าจ้างที่ดิน	40.95	2.38	43.33	40.95	2.38	43.33
04. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	8.57		8.57	8.57		8.57
05. ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน		6.75	6.75		6.75	6.75
ต้นทุนพันนาต่อไร่	3,089.29	801.90	3,891.19	2,925.91	775.67	3,701.58
ต้นทุนเฉลี่ย (ต่อไร่)	9,879.32		9,879.32	9,879.32		9,879.32
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	0.31	0.08	0.39	0.30	0.08	0.38

ตารางที่ 3.17.1 ต้นทุนการดำเนินงานวัดผลออกจกต้นทุนรวมเฉลี่ยจากปีการเพาะปลูก 2531 - 2532

(กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน)

หน่วย : บาท

รายการ	รุ่นแรก			รุ่นสอง		
	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เป็นเงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
ต้นทุนขั้นต้น	77.92	19.10	97.01	77.49	19.37	96.86
01. ค่าใช้จ่ายในการวิจัยจัดการผลิต	50.45	3.94	54.39	49.12	4.15	53.27
- ค่าพันธุ์		3.94	3.94		4.15	4.15
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	1.40		1.40	1.47		1.47
- ค่าปุ๋ยเคมี	25.10		25.10	20.23		20.23
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	15.13		15.13	19.24		19.24
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องยนต์	7.30		7.30	6.58		6.58
- ค่าลดกษัตริย์	1.52		1.52	1.60		1.60
02. ค่าจ้างแรงงาน	19.01	9.52	28.53	19.48	9.60	29.08
- เครื่องดิน	0.81	0.91	1.72			
- ทุบข้าวและเรื่องปลูก				0.35	0.55	0.90
- ทุบขี้หนุ่ย, ปลูกและปลูกซ่อม	0.05	0.36	0.41	0.05	0.38	0.43
- ไร่ปลูก	0.12	0.54	0.66	0.13	0.57	0.69
- ปลูกสารเคมี	8.51	1.14	9.65	8.94	1.20	10.14
- ผลิตน้ำ	0.54	0.31	0.85	0.57	0.32	0.89
- เก็บเกี่ยว	4.49	3.13	7.62	4.72	3.29	8.01
- บรรจุหีบห่อ	4.49	3.13	7.62	4.72	3.29	8.01
03. อื่น ๆ	8.46	5.63	14.09	8.89	5.62	14.51
- ค่าขนส่ง	8.46		8.46	8.89		8.89
- ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน		5.63	5.63		5.62	5.62
ต้นทุนต่อไร่	1.48	1.51	2.99	1.55	1.59	3.14
01. ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		1.28	1.28		1.34	1.34
02. ค่าขนส่ง	0.21		0.21	0.22		0.22
03. ค่าจ้างคน	1.05	0.06	1.11	1.11	0.06	1.17
04. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	0.22		0.22	0.23		0.23
05. ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน		0.17	0.17		0.18	0.18
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	79.39	20.61	100.00	79.04	20.96	100.00

ตารางที่ 3.18 การเปรียบเทียบต้นทุนการดำเนินงานบริษัทหลักทรัพย์มหาชนแต่ละกลุ่ม เปรียบเทียบจากปีการเพาะปลูก 2531 - 2532

หน่วย: บาท

รายการ	กรณีรวมค่าเสื่อมค่าที่ดิน						กรณีรวมค่าเสื่อมค่าที่ดินลงทุน					
	ฤดูร้อน	%	ฤดูฝน	%	ฤดูแล้ง	%	ฤดูร้อน	%	ฤดูฝน	%	ฤดูแล้ง	%
ต้นทุนขั้นต้น	6,125.67	98.14%	5,409.16	97.89%	3,774.86	97.01%	5,770.09	98.14%	5,095.17	97.89%	3,555.74	97.01%
1. ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน	2,537.26	40.65%	2,097.33	37.96%	2,116.43	54.39%	2,537.26	43.15%	2,097.33	40.30%	2,116.43	57.74%
- ค่าพิมพ์	153.49	2.46%	153.49	2.78%	153.49	3.94%	153.49	2.61%	153.49	2.95%	153.49	4.19%
- ค่าวัสดุในการเตรียมดิน	54.34	0.87%	54.34	0.98%	54.34	1.40%	54.34	0.92%	54.34	1.04%	54.34	1.48%
- ค่าปุ๋ยเคมี	784.34	12.57%	731.98	13.25%	976.68	25.10%	784.34	13.34%	731.98	14.06%	976.68	26.65%
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	1,024.73	16.42%	727.98	13.17%	588.82	15.13%	1,024.73	17.43%	727.98	13.99%	588.82	16.06%
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องจักร	352.84	5.65%	269.29	4.87%	283.82	7.29%	352.84	6.00%	269.29	5.17%	283.82	7.74%
- ค่าดอกเบี้ยคอกบัว	167.52	2.68%	160.25	2.90%	59.28	1.52%	167.52	2.85%	160.25	3.08%	59.28	1.62%
2. ค่าจ้างแรงงาน	2,374.03	38.03%	2,181.44	39.48%	1,110.11	28.53%	2,374.03	40.38%	2,181.44	41.91%	1,110.11	30.29%
- เลี้ยงดิน	67.09	1.07%	67.09	1.21%	67.09	1.72%	67.09	1.14%	67.09	1.29%	67.09	1.83%
- ทุนยืมและดอกเบี้ย												
- รถแทรกเตอร์, บดดินและปลูกข้าว	16.00	0.26%	16.00	0.29%	16.00	0.41%	16.00	0.27%	16.00	0.31%	16.00	0.44%
- จมูก	25.66	0.41%	25.66	0.46%	25.66	0.66%	25.66	0.44%	25.66	0.49%	25.66	0.70%
- วัสดุสารเคมี	556.92	8.92%	415.80	7.53%	375.48	9.65%	556.92	9.47%	415.80	7.99%	375.48	10.24%
- ถังน้ำ	33.12	0.53%	54.41	0.98%	33.12	0.85%	33.12	0.56%	54.41	1.05%	33.12	0.90%
- เก็บเกี่ยว	837.62	13.42%	801.24	14.50%	296.38	7.62%	837.62	14.25%	801.24	15.39%	296.38	8.09%
- ขนส่งพืชผล	837.62	13.42%	801.24	14.50%	296.38	7.62%	837.62	14.25%	801.24	15.39%	296.38	8.09%
3. อื่น ๆ	1,214.38	19.45%	1,130.39	20.46%	548.32	14.09%	858.80	14.61%	816.40	15.69%	329.20	8.98%
- ค่าขนส่ง	858.80	13.76%	816.40	14.78%	329.20	8.46%	858.80	14.61%	816.40	15.69%	329.20	8.98%
- ค่าเสื่อมค่าที่ดินลงทุน	355.58	5.70%	313.99	5.68%	219.12	5.63%						
ต้นทุนสุทธิ	116.33	1.86%	116.33	2.11%	116.33	2.99%	109.58	1.86%	109.58	2.11%	109.58	2.99%
1. ค่าเสื่อมราคาที่ดิน	49.70	0.80%	49.70	0.90%	49.70	1.28%	49.70	0.85%	49.70	0.95%	49.70	1.36%
2. ค่าขนส่ง	7.98	0.13%	7.98	0.14%	7.98	0.21%	7.98	0.14%	7.98	0.15%	7.98	0.22%
3. ค่าจ้างที่ดิน	43.33	0.69%	43.33	0.78%	43.33	1.11%	43.33	0.74%	43.33	0.83%	43.33	1.18%
4. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	8.57	0.14%	8.57	0.16%	8.57	0.22%	8.57	0.15%	8.57	0.16%	8.57	0.23%
5. ค่าเสื่อมค่าที่ดินลงทุน	6.75	0.11%	6.75	0.12%	6.75	0.17%						
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	6,242.00	100.00%	5,525.49	100.00%	3,891.19	100.00%	5,879.67	100.00%	5,204.75	100.00%	3,665.32	100.00%
ต้นทุนเฉลี่ย (บาท)	27,920.68		26,707.99		9,879.32		27,920.68		26,707.99		9,879.32	
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ (บาท/ไร่)	0.22		0.21		0.39		0.21		0.19		0.37	

ตารางที่ 3.19

การเปรียบเทียบต้นทุนการดำเนินงานวัดผลต่อกลุ่มที่ส่งมอบแต่ละกลุ่ม เริ่มจากการเพาะปลูก 2531 - 2532

หน่วย: บาท

รายการ	กรณีรวมค่าเช่ารถทางเดินดิน						กรณีรวมค่าเช่ารถทางเดินดิน					
	ฤดูร้อน	%	ฤดูฝน	%	ฤดูหนาว	%	ฤดูร้อน	%	ฤดูฝน	%	ฤดูหนาว	%
ต้นทุนรวม	5,972.33	98.09%	5,443.51	97.91%	3,585.25	96.86%	5,625.65	98.09%	5,127.53	97.91%	3,377.13	96.86%
1. ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน	2,426.65	39.86%	2,163.52	38.91%	1,971.65	53.27%	2,426.65	42.31%	2,163.52	41.31%	1,971.65	56.55%
- ค่าพันธุ์	153.49	2.52%	153.49	2.76%	153.49	4.15%	153.49	2.68%	153.49	2.93%	153.49	4.40%
- ค่าวัสดุในการเลี้ยงดิน	54.34	0.89%	54.34	0.98%	54.34	1.47%	54.34	0.95%	54.34	1.04%	54.34	1.56%
- ค่าปุ๋ยเคมี	771.84	12.68%	798.70	14.37%	748.89	20.23%	771.84	13.46%	798.70	15.25%	748.89	21.48%
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	966.88	15.88%	767.71	13.81%	712.09	19.24%	966.88	16.86%	767.71	14.66%	712.09	20.42%
- ค่าเชื้อเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือ	312.58	5.13%	229.03	4.12%	243.56	6.58%	312.58	5.45%	229.03	4.37%	243.56	6.99%
- ค่ารถยกตลอดปี	167.52	2.75%	160.25	2.88%	59.28	1.60%	167.52	2.92%	160.25	3.06%	59.28	1.70%
2. ค่าจ้างแรงงาน	2,340.20	38.44%	2,147.61	38.63%	1,076.28	29.08%	2,340.20	40.80%	2,147.61	41.01%	1,076.28	30.87%
- เลี้ยงดิน												
- ทุบดินและขุดดิน	33.26	0.55%	33.26	0.60%	33.26	0.90%	33.26	0.58%	33.26	0.64%	33.26	0.95%
- ทุบดินห่ม, ปลูกและปลูกใหม่	16.00	0.26%	16.00	0.29%	16.00	0.43%	16.00	0.28%	16.00	0.31%	16.00	0.46%
- ฝังปุ๋ย	25.66	0.42%	25.66	0.46%	25.66	0.69%	25.66	0.45%	25.66	0.49%	25.66	0.74%
- ฝังสารเคมี	556.92	9.15%	415.80	7.48%	375.48	10.14%	556.92	9.71%	415.80	7.94%	375.48	10.77%
- คัดหล้า	33.12	0.54%	54.41	0.98%	33.12	0.89%	33.12	0.58%	54.41	1.04%	33.12	0.95%
- เก็บเกี่ยว	837.62	13.76%	801.24	14.41%	296.38	8.01%	837.62	14.60%	801.24	15.30%	296.38	8.50%
- บรรจุหีบห่อ	837.62	13.76%	801.24	14.41%	296.38	8.01%	837.62	14.60%	801.24	15.30%	296.38	8.50%
3. อื่น ๆ	1,205.48	19.80%	1,132.38	20.37%	537.32	14.52%	858.80	14.97%	816.40	15.59%	329.20	9.44%
- ค่าขนส่ง	858.80	14.10%	816.40	14.68%	329.20	8.89%	858.80	14.97%	816.40	15.59%	329.20	9.44%
- ค่าเช่ารถทางเดินดิน	346.68	5.69%	315.98	5.68%	208.12	5.62%						
ต้นทุนต่อไร่	116.33	1.91%	116.33	2.09%	116.33	3.14%	109.58	1.91%	109.58	2.09%	109.58	3.14%
1. ค่าเช่ารถทางเดินดิน	49.70	0.82%	49.70	0.89%	49.70	1.34%	49.70	0.87%	49.70	0.95%	49.70	1.43%
2. ค่าขนส่ง	7.98	0.13%	7.98	0.14%	7.98	0.22%	7.98	0.14%	7.98	0.15%	7.98	0.23%
3. ค่าจ้างที่ดิน	43.33	0.71%	43.33	0.78%	43.33	1.17%	43.33	0.76%	43.33	0.83%	43.33	1.24%
4. ค่าจ้างรถบรรทุก	8.57	0.14%	8.57	0.15%	8.57	0.23%	8.57	0.15%	8.57	0.16%	8.57	0.25%
5. ค่าเช่ารถทางเดินดิน	6.75	0.11%	6.75	0.12%	6.75	0.18%						
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	6,088.66	100.00%	5,559.84	100.00%	3,701.58	100.00%	5,735.23	100.00%	5,237.11	100.00%	3,486.71	100.00%
ต้นทุนเฉลี่ย (บาท)	27,920.68		26,707.99		9,879.32		27,920.68		26,707.99		9,879.32	
ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ (บาท)	0.22		0.21		0.38		0.20		0.19		0.34	

รายได้ในการทำนาบัวตัดดอก

แม้บัวจะมีประโยชน์ทุกส่วน เกษตรกรที่ทำการปลูกบัวจะมีวัตถุประสงค์ปลูกเพื่อจำหน่ายดอกเป็นอาชีพ ส่วนอื่น ๆ เช่น ฝัก ใบ เกสร ฯลฯ มิได้มีการจำหน่ายเป็นประจำ การศึกษารายได้จากการทำนาบัวในที่นี้จะศึกษาเฉพาะกรณีปลูกเพื่อตัดดอกจำหน่ายเท่านั้น

ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรมีรายได้สูงหรือต่ำ คือ ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้และราคาจำหน่าย ซึ่งปริมาณดอกบัวและรายได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการทั้งที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้ ปัจจัยที่ควบคุมได้ เช่น การเอาใจใส่ดูแลรักษาของเกษตรกรแต่ละราย ได้แก่ การสับน้ำหล่อเลี้ยงกอบัวอย่างสม่ำเสมอ การใส่ปุ๋ย พ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ตัดหญ้า เป็นต้น และปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ เช่น การแพร่ระบาดของโรคและแมลงสภาพดินฟ้าอากาศ และฤดูกาล

ก. ปริมาณผลผลิต สำหรับการทำนาบัว ฤดูกาลเป็นตัวแปรที่ทำให้ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้แตกต่างกันอย่างมาก จึงทำการศึกษาเปรียบเทียบปริมาณผลผลิตและรายได้ที่เกิดขึ้นในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวของบัวหลวงและบัวฉัตร รุ่นแรกและรุ่นสองตามลำดับ โดยปกติทั้งบัวหลวงและบัวฉัตรจะให้ผลผลิตจากการปลูกหรือทาบบัวรุ่นหนึ่ง ๆ เป็นเวลาติดต่อกัน 3 เดือนนับแต่บัวเจริญให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ ดังนั้นในการเก็บเกี่ยวดอกบัว เกษตรกรนิยมเก็บเกี่ยววันเว้นวัน ในหนึ่งฤดูมี 4 เดือน แต่บัวแต่ละรุ่นจะเก็บเกี่ยวได้ไม่เกิน 3 เดือน ดังนั้นถือว่าเก็บเกี่ยวตลอดระยะเวลา 3 เดือนโดยเฉลี่ยเก็บวันเว้นวัน คิดเป็น 45 ครั้งต่อฤดู ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่เก็บเกี่ยวได้ มีรายละเอียดดังนี้

1. บัวหลวง แบ่งเก็บเกี่ยวผลผลิตเป็นฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว

ดังนี้ ตารางที่ 3.22

ก) ผลผลิตเก็บเกี่ยวเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน รุ่นแรก 29,051.38
ดอก รุ่นที่สอง 22,491.36 ดอก

ข) ผลผลิตเก็บเกี่ยวเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูฝน รุ่นแรก 27,106.61
ดอก รุ่นที่สอง 21,072.57 ดอก

ค) ผลผลิตเก็บเกี่ยวเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูหนาว รุ่นแรกไม่มีผลผลิต
รุ่นที่สองเก็บเกี่ยวได้ 3,388.25 ดอก

2. บัวฉัตร เนื่องจากบัวทั้งสองรุ่นเป็นบัวปลูกใหม่ จึงคิดเฉลี่ยผลผลิต เก็บเกี่ยวได้ในอัตราเดียวกัน แบ่งเก็บเกี่ยวผลผลิตเป็นฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวดังนี้

- ก) ผลผลิตเก็บเกี่ยวเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน 27,920.68 ดอก
- ข) ผลผลิตเก็บเกี่ยวเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูฝน 26,707.99 ดอก
- ค) ผลผลิตเก็บเกี่ยวเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูหนาว 9,879.32 ดอก

ข. ราคาจำหน่าย ราคาจำหน่ายของบัวตัดดอกขึ้นอยู่กับปริมาณของผลผลิตที่ ออกสู่ตลาด วิธีการจัดจำหน่าย และอุปสงค์ในช่วงวันทางศาสนา เช่น วันพระวันโกน ในที่ที่สามารถแบ่งประเภทของราคาจำหน่ายบัวตัดดอกได้ดังนี้

1. จำแนกตามลักษณะการจำหน่ายดอกบัว แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

ก) คนมารับ การจำหน่ายประเภทนี้ จะมีพ่อค้าท้องถิ่นมารับผลผลิตถึงแหล่งผลิตเพื่อนำไปจำหน่ายต่อให้ เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวและเข้าหอดอกบัว เป็นกำไว้ กำละ 10 ดอกรอจำหน่าย

ข) จำหน่ายเอง เกษตรกรจะนำผลผลิตไปจำหน่ายเองที่ตลาด โดยมีแหล่งตลาดจำหน่ายประจำที่ปากคลองตลาดและตลาดรถไฟสายใต้ ซึ่งจะได้ราคาดีกว่าแต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งและเสียเวลาไปจัดจำหน่ายเอง จากจำนวนเกษตรกรทั้งหมด 40 รายนำผลผลิตไปจำหน่ายเอง 22 ราย คิดเป็นพื้นที่เพาะปลูกบัวหลวง 214 ไร่ บัวฉัตร 268 ไร่ รวมเป็นพื้นที่ที่นำผลผลิตไปจำหน่ายเอง 482 ไร่

2. จำแนกตามความต้องการใช้ดอกบัวในช่วงวันทางศาสนา ทั้งนี้เนื่องมาจากวันทางศาสนาในที่นี้คือ วันโกน ซึ่งเป็นวันที่ชาวพุทธส่วนใหญ่จะจัดหาดอกบัวไว้เพื่อใช้ในวันรุ่งขึ้น คือ วันพระ ทำให้บัวมีราคาจำหน่ายสูงกว่าวันปกติอย่างเห็นได้ชัด และตามปฏิทินเฉลี่ยมีวันโกนสัปดาห์ละ 1 วัน ดังนั้นในการจำหน่ายดอกบัวต่อฤดูได้ 45 ครั้งจะถือว่าจำหน่ายได้ราคา ในวันโกน 13 ครั้ง และจำหน่ายได้ราคาปกติ 32 ครั้ง

ดังนั้นในที่นี้จะมีราคาแยกออกเป็น 2 กลุ่มคือ ราคาคนมารับ กับราคาจำหน่ายเองซึ่งในราคาทั้งสองกลุ่มนี้ยังจำแนกออกเป็น อัตราเฉลี่ยราคาจำหน่ายได้จาก ราคาขายสูงสุดและต่ำสุดในช่วงวันโกนและในช่วงปกติ ซึ่งราคาจำหน่ายสูงสุดและต่ำสุดของแต่ละประเภท ได้จากการสำรวจราคาจำหน่ายที่ตลาดปากคลองและตลาดรถไฟสายใต้ ซึ่งเป็นสถานที่เกษตรกรส่วนใหญ่นำผลผลิตของตนเองไปจำหน่าย ส่วนราคาคนมารับ ได้ข้อมูลจากเกษตรกรรายที่จำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง

การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน ผลผลิต และรายได้จากการทำนาข้าวตัดดอก

ก. การเปรียบเทียบต้นทุนบัวหลวงและบัวฉัตร

1. ต้นทุนการทำนาข้าวหลวงในแต่ละรุ่นแต่ละฤดูในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสและรวมค่าเสียโอกาส

ก) ต้นทุนการทำนาข้าวหลวงรุ่นแรกในฤดูร้อน ฤดูแล้งและฤดูหนาว ซึ่งข้าวรุ่นแรกให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ 2 ฤดูเท่านั้น จากตารางที่ 3.10 ต้นทุนในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุนของข้าวรุ่นแรก เฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อนเท่ากับ 5,634.20 บาท เฉลี่ยต่อไร่ในฤดูแล้งเท่ากับ 4,909.31 บาท ต้นทุนในฤดูร้อนสูงกว่าต้นทุนในฤดูแล้งเฉลี่ยไร่ละ 724.89 บาทหรือร้อยละ 14.77 ของต้นทุนการทำนาข้าวรุ่นแรกในฤดูแล้ง ซึ่งถือเป็นผลต่างที่เกิดขึ้นในส่วนของต้นทุนผันแปรทั้งจำนวน เพราะต้นทุนคงที่ทั้งสองฤดูเท่ากัน ผลต่างเกิดจากค่าสารเคมีและค่าแรงพ่นสารเคมีที่ใช้ในฤดูร้อนสูงกว่าในฤดูแล้ง 276.08 และ 144.85 บาทหรือเทียบเป็นร้อยละ 41.80 ของค่าสารเคมีในฤดูแล้งและร้อยละ 35.26 ของค่าแรงพ่นสารเคมีในฤดูแล้ง ทั้งนี้เพราะการระบาดของศัตรูข้าวในฤดูร้อนมีมากกว่าฤดูหนาว ค่าใช้เชื้อเพลิงในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูแล้งเท่ากับร้อยละ 31.74 ของค่าเชื้อเพลิงในฤดูแล้ง เนื่องจากมีค่าน้ำมันในการสับนาในฤดูร้อนสูงกว่าและความถี่ในการใช้น้ำมันพ่นสารเคมีในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูแล้ง ค่าแรงเก็บเกี่ยวหรือบรรจุหีบห่อในฤดูร้อนมากกว่าฤดูแล้ง ร้อยละ 7.17 ของค่าแรงเก็บเกี่ยวหรือบรรจุหีบห่อในฤดูแล้ง เนื่องจากผลผลิตในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูแล้งนั่นเอง ซึ่งเป็นผลให้ค่าขนส่งผันแปรในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูแล้งด้วย

ในกรณีที่พิจารณารวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน พบว่าค่าเสียโอกาสเงินลงทุนผันแปรในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูแล้งเฉลี่ยไร่ละ 44.67 บาทหรือร้อยละ 15.10 ของค่าเสียโอกาสเงินลงทุนผันแปรในฤดูแล้ง ส่วนค่าเสียโอกาสเงินลงทุนคงที่เท่ากันคือ 6.75 บาท ซึ่งเป็นผลให้ต้นทุนสูงขึ้นร้อยละ 6.16 ในฤดูร้อนและในฤดูแล้ง

ต้นทุนต่อดอกในฤดูร้อนจะสูงกว่าฤดูแล้ง 0.01 บาทเสมอไม่ว่าจะคิดรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุนหรือไม่ อย่างไรก็ตามค่าเสียโอกาสเงินลงทุนมีผลทำให้ต้นทุนต่อดอกในแต่ละฤดูเพิ่มขึ้น 0.01 บาท

ข) ต้นทุนการทำนาข้าวหลวงตัดดอกรุ่นที่สองในฤดูร้อน ฤดูแล้งและฤดูหนาว จากตารางที่ 3.11 ในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน ต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่

ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 4,841.60 4,235.29 และ 2,573.45 บาทตามลำดับ ซึ่งต้นทุนบัวหลวงรุ่นที่สองในฤดูร้อนมีค่าสูงสุด และฤดูหนาวมีต้นทุนต่ำที่สุด โดยต้นทุนในฤดูร้อนมากกว่าฤดูฝนร้อยละ 14.32 ของต้นทุนในฤดูฝน และมากกว่าฤดูหนาวร้อยละ 88.14 ของต้นทุนในฤดูหนาว อันเป็นผลมาจากต้นทุนผันแปร ค่าแรงเป็นค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนสูงสุดของต้นทุนผันแปรในทั้ง 3 ฤดู คิดเป็นร้อยละ 41.27 42.25 และ 26.07 ของต้นทุนการดำเนินงานบัวรุ่นที่สองในแต่ละฤดูตามลำดับ ค่าสารเคมีเป็นค่าใช้จ่ายที่มีสัดส่วนรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 19.95 16.10 และ 24.59 ของต้นทุนทั้งหมดในแต่ละฤดูตามลำดับ ปัจจัยอื่นที่ทำให้ต้นทุนแต่ละฤดูต่างกัน ได้แก่ ค่าแรงพ่นสารเคมีในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูฝนและฤดูหนาวร้อยละ 35.26 และ 48.32 ของค่าแรงพ่นสารเคมีในฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ ค่าแรงในการเก็บเกี่ยวหรือบรรจุหีบห่อคิดเป็นร้อยละ 6.73 หรือ เท่ากับ 5.6 เท่าของค่าแรงเก็บเกี่ยวหรือบรรจุหีบห่อในฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ ซึ่งค่าใช้จ่ายประเภทนี้ผันแปรตามผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้

กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน โดยมีค่าเสียโอกาสเงินลงทุนผันแปรในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 291.61 254.25 และ 145.08 บาทตามลำดับ ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนคงที่เท่ากับ 6.75 บาทในฤดูร้อนและฤดูฝน และ 13.50 ในฤดูหนาว ซึ่งเป็นผลทำให้ต้นทุนทั้งสามฤดูสูงขึ้นร้อยละ 6.16 ของต้นทุนการผลิตในแต่ละฤดูที่ไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน

2. ต้นทุนการดำเนินงานบัวจักรเปรียบเทียบกับในแต่ละฤดูในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุนและรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน

ก) ต้นทุนดำเนินงานบัวจักรตัดคอกรุ่นแรกในฤดูร้อนฤดูฝนและฤดูหนาว
จากตารางที่ 3.18 ในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 5,879.67 5,204.75 และ 3,665.32 บาทตามลำดับ โดยต้นทุนในฤดูร้อนมีค่าเฉลี่ยต่อไร่สูงสุด สูงกว่าฤดูฝนและฤดูหนาวคิดเป็นร้อยละ 12.97 และ 60.41 ของต้นทุนในฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ มีค่าแรงเป็นสัดส่วนสูงที่สุดทั้ง 3 ฤดู คิดเป็นร้อยละ 40.38, 41.19 และ 30.29 ของต้นทุนทั้งหมดในแต่ละฤดูตามลำดับ ค่าสารเคมีเป็นสัดส่วนรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 17.43 13.99 และ 16.06 ของต้นทุนทั้งหมดในแต่ละฤดู ปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนทั้งสามฤดูต่างกันคือ ค่าแรงพ่นสารเคมีในฤดูร้อนสูงกว่าในฤดูฝนและฤดูหนาวคิดเป็นร้อยละ 33.94 และ 48.32 ของค่าแรงพ่นสารเคมีในฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ ค่าปุ๋ยในฤดูหนาวมีสัดส่วนสูงสุด สูงกว่าฤดูร้อนคิดเป็นร้อยละ 24.52 ของค่าปุ๋ยในฤดูร้อน และสูงกว่าฤดูฝนเท่ากับ 33.43 ของค่าปุ๋ยในฤดูฝน เนื่องจากเกษตรกรต้องการบำรุงให้บัวจักรออกดอกในฤดูนี้มากขึ้น เพราะผลผลิตบัวจะตกต่ำในช่วงฤดูหนาว แต่บัวจักรสามารถให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้มากกว่าบัวหลวง

กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน ซึ่งมีค่าเสียโอกาสเงินลงทุนผันแปรเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 355.58 313.99 และ 219.12 บาท เป็นค่าเสียโอกาสเงินลงทุนคงที่เท่ากับ 6.75 บาทในแต่ละฤดู มีผลทำให้ต้นทุนทั้งหมดสูงขึ้นร้อยละ 6.16 ของต้นทุนการผลิตในแต่ละฤดูที่ไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน

ข) ต้นทุนทำนาบัวฉัตรตัดดอกวันสองในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว จากตารางที่ 3.19 ในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสคิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 5,735.23 5,237.11 และ 3,486.71 บาทตามลำดับ โดยต้นทุนในฤดูร้อนมีค่าเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่า ฤดูฝนและฤดูหนาวคิดเป็นร้อยละ 9.51 และ 64.49 ของต้นทุนในฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ มีค่าแรงเป็นสัดส่วนสูงที่สุดทั้ง 3 ฤดู คิดเป็นร้อยละ 40.80, 41.01 และ 30.87 ของต้นทุนทั้งหมดในแต่ละฤดูตามลำดับ ค่าสารเคมีเป็นสัดส่วนสูงรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 16.86, 14.66 และ 20.42 ของต้นทุนทั้งหมดในแต่ละฤดู ปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนทั้งสามฤดูต่างกันคือ ค่าสารเคมีในฤดูร้อนสูงกว่าในฤดูฝนและฤดูหนาวคิดเป็นร้อยละ 25.94 และ 35.78 ของค่าสารเคมีในฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ

กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน ซึ่งมีค่าเสียโอกาสเงินลงทุนผันแปรเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 346.68 315.98 และ 208.12 บาท เป็นค่าเสียโอกาสเงินลงทุนคงที่เท่ากับ 6.75 บาทในแต่ละฤดู มีผลทำให้ต้นทุนทั้งหมดสูงขึ้นร้อยละ 6.16 ของต้นทุนการผลิตในแต่ละฤดูที่ไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน

3. การเปรียบเทียบต้นทุนการทำนาบัวหลวงตัดดอกและบัวฉัตรตัดดอกในแต่ละฤดูเฉลี่ยจากปีการเพาะปลูก 2531 - 2532 จากตารางที่ 3.20 และ 3.21 เปรียบเทียบต้นทุนบัวหลวงและบัวฉัตรจากค่าเฉลี่ยต่อไร่ของบัวรุ่นแรกและบัวรุ่นที่สอง

ก) ต้นทุนบัวหลวงในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว จากตารางที่ 3.20 ในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 5,347.48 4,681.88 และ 2,573.45 บาทตามลำดับ บัวหลวงต้นทุนในฤดูร้อนสูงสุด สูงกว่า ฤดูฝนและฤดูหนาวคิดเป็นร้อยละ 14.22 และ 107.79 ของต้นทุนในฤดูฝนและฤดูหนาวคิดเป็นต้นทุนผันแปรร้อยละ 95.90 95.32 และ 91.48 ของต้นทุนทั้งหมดของแต่ละฤดูตามลำดับ ค่าแรงงานเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุดในต้นทุนผันแปรแต่ละฤดูคิดเป็นร้อยละ 41.47 42.58 และ 26.07 ของต้นทุนรวมแต่ละฤดูตามลำดับ รองลงมาได้แก่ ค่าสารเคมี คิดเป็นร้อยละ 17.79 14.33 และ 24.59 ตามลำดับ และมีต้นทุนเฉลี่ยต่อดอกในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 0.21, 0.19 และ 0.76 บาทตามลำดับ

กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน จากตารางที่ 3.20.1 ซึ่งมีค่าเสียโอกาสเงินลงทุนผันแปรเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 316.03 275.02 และ 145.08 บาทตามลำดับ เป็นค่าเสียโอกาสเงินลงทุนคงที่เท่ากับ 13.50

บาทในแต่ละฤดู มีผลทำให้ต้นทุนในแต่ละฤดูสูงขึ้นร้อยละ 6.16 ของต้นทุนการผลิตในแต่ละฤดูในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน

ข) ต้นทุนบัวฉัตรในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว จากตารางที่ 3.21 ในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 5,917.03 5,330.51 และ 3,685.60 บาทตามลำดับ คิดเป็นต้นทุนในฤดูร้อนสูงที่สุด สูงกว่า ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับร้อยละ 11.00 และ 60.54 ของต้นทุนในฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ มีต้นทุนผันแปรคิดเป็นร้อยละของต้นทุนทั้งหมดในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 96.30 95.89 และ 94.05 ตามลำดับ มีค่าแรงเป็นสัดส่วนสูงสุดของต้นทุนผันแปรคิดเป็นร้อยละ 39.84 40.61 และ 29.66 ของต้นทุนรวมในแต่ละฤดูตามลำดับ ค่าสารเคมีเป็นต้นทุนที่ส่งรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 16.83 14.03 และ 17.65 ของค่าสารเคมีในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ ต้นทุนต่อดอกในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว เท่ากับ 0.21 0.20 และ 0.37 บาทตามลำดับ

กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน จากตารางที่ 3.21.1 มีค่าเสียโอกาสเงินลงทุนผันแปรเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 351.13 314.99 และ 213.62 บาทตามลำดับ และค่าเสียโอกาสเงินลงทุนต้นทุนคงที่เท่ากับ 13.50 บาทในแต่ละฤดู ทำให้ต้นทุนสูงขึ้นร้อยละ 6.16 ของต้นทุนการผลิตในแต่ละฤดูในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน

ค) เปรียบเทียบต้นทุนบัวหลวงกับบัวฉัตรในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว จากตารางที่ 3.20 และ 3.21 ในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน บัวฉัตรมีต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าบัวหลวงในทุกฤดู คิดเป็นร้อยละ 10.65 13.85 และ 43.22 ของต้นทุนบัวหลวงในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว บัวทั้งสองพันธุ์มีต้นทุนผันแปรสูงกว่า ร้อยละ 90 ของต้นทุนรวมในแต่ละฤดูเหมือนกัน โดยมีค่าแรงเป็นสัดส่วนสูงสุดของต้นทุนทั้งหมด ค่าแรงในการทำนาบัวฉัตรโดยเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าค่าแรงในการทำนาบัวหลวงคิดเป็นร้อยละในฤดูร้อน ฤดูหนาวและฤดูฝนเท่ากับ 6.28 8.58 และ 62.87 ของค่าแรงบัวหลวงในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ เห็นได้ว่าค่าแรงในฤดูหนาวของบัวฉัตรต่างจากค่าแรงในฤดูหนาวของบัวหลวงมาก เป็นผลมาจากบัวฉัตรมีผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ จึงเกิดค่าแรงในส่วนของกรเก็บเกี่ยวและบรรจุหีบห่อสูงกว่ากันในฤดูนี้ แม้ผลผลิตจะน้อยในฤดูหนาว ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา เช่น ค่าปุ๋ยและสารเคมีในฤดูหนาวไม่แตกต่างจากฤดูอื่น ๆ เนื่องจากเกษตรกรจำเป็นต้องบำรุงรักษาค้นบัวเพื่อให้ผลผลิตบ้างในฤดูหนาว และเป็นประโยชน์ที่จะให้ผลผลิตในฤดูร้อนต่อไป ไม่เช่นนั้นต้นบัวซึ่งได้รับการกรรจากศัตรูพืชจะให้ผลผลิตตกต่ำลง ต้นทุนเฉลี่ยต่อดอกของบัวหลวงและบัวฉัตรใกล้เคียงกันในฤดูร้อนและฤดูฝน แต่ต้นทุนต่อดอกในฤดูหนาวของบัวหลวงสูงกว่าบัวฉัตรคิดเป็นร้อยละ 105.41 ของต้นทุนต่อดอกของบัวฉัตรในฤดูหนาว เป็นผลมาจากผลผลิตของบัวฉัตรในฤดูหนาวสูงกว่าผลผลิตของบัวหลวงในฤดูหนาว

งบกำไร

งบกำไร : ข : งบกำไร : ข : งบกำไร : ข :

งบกำไร : 3,128.32 : 93.90% : 4,462.72 : 93.32% : 2,354.29 : 91.48% :

1. ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 2,131.14 : 39.03% : 1,765.70 : 37.71% : 1,579.66 : 61.50% :

- ค่าใช้จ่าย : 47.63 : 0.89% : 47.63 : 1.02% : 10.44 : 0.72% :

- ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 54.34 : 1.02% : 54.34 : 1.16% : 54.34 : 2.11% :

- ค่าใช้จ่าย : 591.06 : 11.03% : 600.71 : 12.83% : 610.44 : 23.72% :

- ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 951.20 : 17.79% : 671.09 : 14.35% : 632.84 : 24.59% :

- ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 332.27 : 6.21% : 247.37 : 5.28% : 245.27 : 9.43% :

- ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 154.63 : 2.89% : 144.34 : 3.09% : 20.33 : 0.79% :

2. ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 2,217.78 : 41.47% : 1,993.32 : 42.58% : 670.83 : 26.07% :

- ค่าใช้จ่าย : 33.53 : 0.63% : 33.53 : 0.72% : : : :

- ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 16.63 : 0.31% : 16.63 : 0.36% : 33.26 : 1.29% :

- ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 9.91 : 0.19% : 9.91 : 0.21% : 3.90 : 0.15% :

- ค่าใช้จ่าย : 22.58 : 0.42% : 22.58 : 0.48% : 22.58 : 0.88% :

- ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 553.71 : 10.39% : 410.86 : 8.78% : 374.67 : 14.56% :

- ค่าใช้จ่าย : 33.12 : 0.62% : 34.41 : 0.75% : 33.12 : 1.29% :

- ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 773.14 : 14.46% : 722.69 : 15.44% : 101.63 : 3.93% :

- ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 773.14 : 14.46% : 722.69 : 15.44% : 101.63 : 3.93% :

3. งบกำไร : 779.40 : 14.58% : 703.70 : 15.03% : -103.80 : 4.03% :

- ค่าใช้จ่าย : 779.40 : 14.58% : 703.70 : 15.03% : 103.80 : 4.03% :

- ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : : : : : : :

งบกำไร : 219.16 : 4.10% : 219.16 : 4.68% : 219.16 : 8.52% :

1. ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 99.40 : 1.86% : 99.40 : 2.12% : 99.40 : 3.86% :

2. ค่าใช้จ่าย : 15.96 : 0.30% : 15.96 : 0.34% : 15.96 : 0.62% :

3. ค่าใช้จ่าย : 86.66 : 1.62% : 86.66 : 1.85% : 86.66 : 3.37% :

4. ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : 17.14 : 0.32% : 17.14 : 0.37% : 17.14 : 0.67% :

5. ค่าใช้จ่ายจูงจูงจูงจูงจูงจูง : : : : : : :

งบกำไร : 5,347.48 : 100.00% : 4,681.88 : 100.00% : 2,373.43 : 100.00% :

งบกำไร : 23,771.37 : : 24,089.39 : : 3,388.23 : :

งบกำไร : 0.21 : : 0.19 : : 0.76 : :

ตารางที่ 3.20.1 การเปรียบเทียบต้นทุนการดำเนินงานระหว่างแผนกงานแต่ละแผนก เปรียบเทียบกับราคาใบผูก 2531 - 2532
(ต้นทุนค่าใช้สอยทางอ้อม)

ค่าใช้สอยทาง

รายการ	ปี ๒๕๓๒		
	ต้นทุน	%	ต้นทุน
รวม	5,444.39	95.90%	4,737.74
1. ค่าใช้จ่ายในการใช้เงินกู้ยืม	2,131.14	37.54%	1,765.70
- ค่าเบี้ย	47.65	0.88%	47.65
- ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ยืม	54.34	0.96%	54.34
- ค่าเบี้ย	591.06	10.41%	600.71
- ค่าประกันภัยจากอัคคีภัย	951.20	16.76%	671.09
- ค่าประกันภัยภัยจากอุบัติเหตุ	332.27	5.85%	247.37
- ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ยืม	154.63	2.72%	144.54
2. ค่าจ้างแรงงาน	2,217.70	39.07%	1,993.32
- เงินเดือน	33.55	0.59%	33.55
- เงินโบนัส	16.63	0.29%	16.63
- เงินค่าจ้าง, เงินค่าจ้างเหมา	9.91	0.17%	9.91
- ค่าจ้าง	22.58	0.40%	22.58
- ค่าจ้างเหมา	555.71	9.79%	410.86
- ค่าจ้าง	33.12	0.58%	54.41
- เงินโบนัส	773.14	13.62%	722.69
- เงินค่าจ้างเหมา	773.14	13.62%	722.69
3. ค่าเช่า	1,095.43	19.30%	978.72
- ค่าเช่า	779.40	13.73%	703.70
- ค่าเช่ารถจักรยานยนต์	316.03	5.57%	275.02
4. ค่าใช้สอย	232.66	4.10%	232.66
1. ค่าเสื่อมราคาของรถจักรยานยนต์	99.40	1.73%	99.40
2. ค่าเช่า	15.96	0.28%	15.96
3. ค่าจ้างเหมา	86.66	1.53%	86.66
4. ค่าซ่อมรถจักรยานยนต์	17.14	0.30%	17.14
5. ค่าใช้สอยรถจักรยานยนต์	13.50	0.24%	13.50
5. ค่าใช้สอยรถจักรยานยนต์	5,677.01	100.00%	4,970.40
มูลค่าเงินคงเหลือ	23,771.37		24,089.59
ต้นทุนเงินคงเหลือ (บาท)	0.22		0.21

ตารางที่ 3.21

การเปรียบเทียบต้นทุนการดำเนินงานวัดระดับตลอดจนต่อฤดู เติบโตจากการเพาะปลูก 2531 - 2532
(กรณีไม่รวมค่าเสื่อมราคาเงินลงทุน)

หน่วย: บาท

รายการ	เฉลี่ย					
	ฤดูร้อน		ฤดูฝน		ฤดูหนาว	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%
ต้นทุนทั้งหมด	5,697.87	96.30%	5,111.35	95.89%	3,466.44	94.05%
1. ค่าใช้จ่ายในการเจริญการผลิด	2,481.95	41.95%	2,130.42	39.97%	2,044.04	55.46%
- ค่าพันธุ์	153.49	2.59%	153.49	2.88%	153.49	4.16%
- ค่าวัสดุการเลี้ยงสัตว์	54.34	0.92%	54.34	1.02%	54.34	1.47%
- ค่าปุ๋ยเคมี	778.09	13.15%	765.34	14.36%	862.78	23.41%
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	995.80	16.83%	747.84	14.03%	650.46	17.65%
- ค่าเรือเพลิงที่ใช้กับเครื่องมือ	332.71	5.62%	249.16	4.67%	263.69	7.15%
- ค่าลดกัมคอกซ์	167.52	2.83%	160.25	3.01%	59.28	1.61%
2. ค่าจ้างแรงงาน	2,357.12	39.84%	2,164.53	40.61%	1,093.20	29.66%
- เลี้ยงสัตว์	33.55	0.57%	33.55	0.63%	33.55	0.91%
- ปลูกข้าวและรองปลูก	16.63	0.28%	16.63	0.31%	16.63	0.45%
- ปลูกยกพันธุ์, ปลูกและปลูกรอง	16.00	0.27%	16.00	0.30%	16.00	0.43%
- ไร่ปุ๋ย	25.66	0.43%	25.66	0.48%	25.66	0.70%
- ขนส่งสารเคมี	556.92	9.41%	415.80	7.80%	375.48	10.19%
- คัดกล้า	33.12	0.56%	54.41	1.02%	33.12	0.90%
- เก็บเกี่ยว	837.62	14.16%	801.24	15.03%	296.38	8.04%
- บรรจุหีบห่อ	837.62	14.16%	801.24	15.03%	296.38	8.04%
3. อื่น ๆ	858.80	14.51%	816.40	15.32%	329.20	8.93%
- ค่าขนส่ง	858.80	14.51%	816.40	15.32%	329.20	8.93%
- ค่าเสื่อมราคาเงินลงทุน						
ต้นทุนสุทธิ	219.16	3.70%	219.16	4.11%	219.16	5.95%
1. ค่าเชื้อเพลิงราคาสิ้นทรัพย์	99.40	1.68%	99.40	1.86%	99.40	2.70%
2. ค่าขนส่ง	15.96	0.27%	15.96	0.30%	15.96	0.43%
3. ค่าจ้างที่ดิน	86.66	1.46%	86.66	1.63%	86.66	2.35%
4. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	17.14	0.29%	17.14	0.32%	17.14	0.47%
5. ค่าเสื่อมราคาเงินลงทุน						
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	5,917.03	100.00%	5,330.51	100.00%	3,685.60	100.00%
ผลผลิตเฉลี่ย (ตอก)	27,920.68		26,707.99		9,879.32	
ต้นทุนเฉลี่ยต่อตอก (บาท)	0.21		0.20		0.37	

ตารางที่ 3.21.1 การเปรียบเทียบต้นทุนการดำเนินงานบริหารจัดการองค์คณะบุคคล เริ่มจากการเพาะปลูก 2531 - 2532
(กรณีรวมค่าเช่ารถกาสเงินลงทุน)

หน่วย: บาท

รายการ	เฉลี่ย					
	ฤดูร้อน	X	ฤดูฝน	X	ฤดูหนาว	X
ต้นทุนผันแปร	6,049.00	96.30%	5,426.34	95.89%	3,680.06	94.05%
1. ค่าใช้จ่ายในการเจริญการพืชมูล	2,481.95	39.51%	2,130.42	37.65%	2,044.04	52.24%
- ค่าพันธุ์	153.49	2.44%	153.49	2.71%	153.49	3.92%
- ค่าวัสดุในการเจริญต้น	54.34	0.87%	54.34	0.96%	54.34	1.39%
- ค่าปุ๋ยเคมี	778.09	12.39%	765.34	13.52%	862.78	22.05%
- ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	995.80	15.85%	747.84	13.22%	650.46	16.62%
- ค่าวัสดุเพื่อใช้กับเครื่องมือ	332.71	5.30%	249.16	4.40%	263.69	6.74%
- ค่ารถนาคดกบัว	167.52	2.67%	160.25	2.83%	59.28	1.52%
2. ค่าจ้างแรงงาน	2,357.12	37.52%	2,164.53	38.25%	1,093.20	27.94%
- เจริญต้น	33.55	0.53%	33.55	0.59%	33.55	0.86%
- ทุนขนำจะเรือนปลูก	16.63	0.26%	16.63	0.29%	16.63	0.43%
- ทุนยกพันธุ์, ปลูกและปลูกพร้อม	16.00	0.25%	16.00	0.28%	16.00	0.41%
- จ้างปุ๋ย	25.66	0.41%	25.66	0.45%	25.66	0.66%
- ทุนสารเคมี	556.92	8.87%	415.80	7.35%	375.48	9.60%
- คัดกล้า	33.12	0.53%	54.41	0.96%	33.12	0.85%
- เก็บเกี่ยว	837.62	13.33%	801.24	14.16%	296.38	7.57%
- บรรจุหีบห่อ	837.62	13.33%	801.24	14.16%	296.38	7.57%
3. อื่น ๆ	1,209.93	19.26%	1,131.39	19.99%	542.82	13.87%
- ค่าขนส่ง	858.80	13.67%	816.40	14.43%	329.20	8.41%
- ค่าเช่ารถกาสเงินลงทุน	351.13	5.59%	314.99	5.57%	213.62	5.46%
ต้นทุนคงที่	232.66	3.70%	232.66	4.11%	232.66	5.95%
1. ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	99.40	1.58%	99.40	1.76%	99.40	2.54%
2. ค่าขนส่ง	15.96	0.25%	15.96	0.28%	15.96	0.41%
3. ค่าใช้ที่ดิน	86.66	1.38%	86.66	1.53%	86.66	2.21%
4. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	17.14	0.27%	17.14	0.30%	17.14	0.44%
5. ค่าเช่ารถกาสเงินลงทุน	13.50	0.21%	13.50	0.24%	13.50	0.35%
ต้นทุนทั้งหมดต่อไร่	6,281.66	100.00%	5,659.00	100.00%	3,912.72	100.00%
ผลผลิตเฉลี่ย (ตอก)	27,920.68		26,707.99		9,879.32	
ต้นทุนเฉลี่ยต่อตอก (บาท)	0.22		0.21		0.40	

ตารางที่ 3.22 ปริมาณผลิตผลและรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตข้าวหอมมะลิและข้าวหอมมะลิ 2531-2532

รายการ	ฤดูฝน			ฤดูแล้ง			ฤดูหนาว			รวม					
	ผลผลิต (กก/ไร่)			ราคา (บาท/กก)			ผลผลิต (กก/ไร่)			ราคา (บาท/กก)			รวม		
	ผลผลิต	ราคา	รวม	ผลผลิต	ราคา	รวม	ผลผลิต	ราคา	รวม	ผลผลิต	ราคา	รวม	ผลผลิต	ราคา	รวม
ปริมาณผลิตผลที่เก็บเกี่ยวได้ (กก/ไร่)	11,487.91	17,563.47	29,051.38	8,879.93	13,611.43	22,491.36	11,299.38	15,807.23	27,106.61	8,731.12	12,341.45	21,072.57			
จำหน่ายรวมทั้งหมด	3,318.73	5,073.89	8,392.62	2,565.31	3,932.19	6,497.50	3,264.27	4,566.53	7,830.80	2,522.32	3,565.31	6,087.63			
จำหน่ายรวมเปลือก	8,169.18	12,489.58	20,658.76	6,314.62	9,679.24	15,993.86	8,035.11	11,240.70	19,275.81	6,208.80	8,776.14	14,984.94			
ราคาต่อหน่วยรวมทั้งหมด	0.75	0.95	0.87	0.75	0.95	0.87	0.70	0.90	0.82	0.70	0.90	0.82			
ราคาต่อหน่วยรวมเปลือก	0.35	0.50	0.44	0.35	0.50	0.44	0.30	0.45	0.39	0.30	0.45	0.39			
รายได้จากการจำหน่ายผลิตผล (บาท/ไร่)	5,348.26	11,064.99	16,413.25	4,134.10	8,575.20	12,709.30	4,695.52	9,168.20	13,863.72	3,628.26	7,158.04	10,786.30			
มูลค่าจำหน่ายรวมทั้งหมด	2,489.05	4,820.20	7,309.25	1,923.98	3,735.58	5,659.56	2,284.99	4,109.88	6,394.87	1,765.62	3,208.78	4,974.40			
มูลค่าจำหน่ายรวมเปลือก	2,859.21	6,244.79	9,104.00	2,210.12	4,839.62	7,049.74	2,410.53	5,058.32	7,468.85	1,862.64	3,949.26	5,811.90			
รายได้เฉลี่ย (บาท/กก)	0.47	0.63	0.56	0.47	0.63	0.57	0.42	0.58	0.51	0.42	0.58	0.51			
ปริมาณผลิตผลที่เก็บเกี่ยวได้ (ร้อยละ)	39.54%	60.46%	100.00%	39.48%	60.52%	100.00%	41.68%	58.32%	100.00%	41.43%	58.57%	100.00%			
รายได้จากการจำหน่าย (ร้อยละ)	32.59%	67.41%	100.00%	32.53%	67.47%	100.00%	33.87%	66.13%	100.00%	33.64%	66.36%	100.00%			

ศูนย์วิจัยข้าวพิษณุโลก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.23 ปริมาณผลิตผลและรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตโครงการเพาะปลูก 2531-2532

หน่วย:บาท

รายการ	ฤดูร้อน			ฤดูฝน			ฤดูแล้ง			เฉลี่ย											
	ไร่/ไร่		ไร่	ไร่/ไร่		ไร่	ไร่/ไร่		ไร่	ไร่/ไร่		ไร่									
	ผลผลิต	ราคาขาย		ผลผลิต	ราคาขาย		ผลผลิต	ราคาขาย		ผลผลิต	ราคาขาย										
ปริมาณผลิตผลที่เก็บเกี่ยวได้ (กก./ไร่)	12,892.00	15,028.68	27,920.68	12,892.00	15,028.68	27,920.68	12,421.32	14,286.67	26,707.99	12,421.32	14,286.67	26,707.99	4,117.83	5,761.49	9,879.32	4,117.83	5,761.49	9,879.32	27,920.68	26,707.99	9,879.32
จำหน่ายพันธุ์ข้าวไร่	3,724.36	4,341.62	8,065.98	3,724.36	4,341.62	8,065.98	3,588.38	4,127.26	7,715.64	3,588.38	4,127.26	7,715.64	1,189.60	1,664.43	2,854.03	1,189.60	1,664.43	2,854.03	8,065.98	7,715.64	2,854.03
จำหน่ายพันธุ์ข้าวปักดำ	9,167.64	10,687.06	19,854.70	9,167.64	10,687.06	19,854.70	8,832.94	10,159.41	18,992.35	8,832.94	10,159.41	18,992.35	2,928.23	4,097.06	7,025.29	2,928.23	4,097.06	7,025.29	19,854.70	18,992.35	7,025.29
ราคาต่อหน่วยข้าวไร่	0.75	0.95	0.86	0.75	0.95	0.86	0.70	0.90	0.81	0.70	0.90	0.81	0.95	1.15	1.07	0.95	1.15	1.07	0.86	0.81	1.07
ราคาต่อหน่วยข้าวปักดำ	0.35	0.50	0.43	0.35	0.50	0.43	0.30	0.45	0.38	0.30	0.45	0.38	0.60	0.80	0.72	0.60	0.80	0.72	0.43	0.38	0.72
รายได้จากการจำหน่ายผลิตผล (บาท/ไร่)	6,001.94	9,468.07	15,470.01	6,001.94	9,468.07	15,470.01	5,161.75	8,286.26	13,448.01	5,161.75	8,286.26	13,448.01	2,887.06	5,191.74	8,078.80	2,887.06	5,191.74	8,078.80	15,470.01	13,448.01	8,078.80
มูลค่าจำหน่ายข้าวไร่	2,793.27	4,124.54	6,917.81	2,793.27	4,124.54	6,917.81	2,511.87	3,714.53	6,226.40	2,511.87	3,714.53	6,226.40	1,130.12	1,914.09	3,044.21	1,130.12	1,914.09	3,044.21	6,917.81	6,226.40	3,044.21
มูลค่าจำหน่ายข้าวปักดำ	3,208.67	5,343.53	8,552.20	3,208.67	5,343.53	8,552.20	2,649.88	4,571.73	7,221.61	2,649.88	4,571.73	7,221.61	1,756.94	3,277.65	5,034.59	1,756.94	3,277.65	5,034.59	8,552.20	7,221.61	5,034.59
รายได้เฉลี่ย (บาท/กก)	0.47	0.63	0.55	0.47	0.63	0.55	0.42	0.58	0.50	0.42	0.58	0.50	0.70	0.90	0.82	0.70	0.90	0.82	0.55	0.50	0.82
ปริมาณผลิตผลที่เก็บเกี่ยวได้ (ร้อยละ)	46.17%	53.83%	100.00%	46.17%	53.83%	100.00%	46.51%	53.49%	100.00%	46.51%	53.49%	100.00%	41.68%	58.32%	100.00%	41.68%	58.32%	100.00%			
รายได้จากการจำหน่าย (ร้อยละ)	38.80%	61.20%	100.00%	38.80%	61.20%	100.00%	38.38%	61.62%	100.00%	38.38%	61.62%	100.00%	35.74%	64.26%	100.00%	35.74%	64.26%	100.00%			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.24 รายได้ ต้นทุน และการ (ภาคพืชไร่) ของการพาณิชย์เมล็ดธัญพืชจากปีการเพาะปลูก 2531-2532
(กรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน) หน่วย: ล้านบาท

รายการ	รุ่นแรก			รุ่นที่ ๒			รุ่นที่ ๓			รวม						
	ฤดูร้อน	ฤดูฝน	ฤดูหนาว	ฤดูร้อน	ฤดูฝน	ฤดูหนาว	ฤดูร้อน	ฤดูฝน	ฤดูหนาว	ฤดูร้อน	ฤดูฝน	ฤดูหนาว				
รายได้จากการพาณิชย์เมล็ดธัญพืช	16,413.25	100.00%	13,863.72	100.00%	12,709.30	100.00%	10,786.30	100.00%	3,031.56	100.00%	14,561.28	100.00%	12,325.01	100.00%	3,031.56	100.00%
1. ค่าใช้จ่ายในการวิจัยการผลิต																
- ต้นทุนแปรได้	5,524.62	33.66%	4,799.73	34.62%	4,732.02	37.23%	4,125.71	38.25%	2,354.29	77.66%	5,128.32	35.22%	4,462.72	36.21%	2,354.29	77.66%
- ต้นทุนคงที่	109.58	0.67%	109.58	0.79%	109.58	0.86%	109.58	1.02%	219.16	7.23%	219.16	1.51%	219.16	1.78%	219.16	7.23%
รวม	5,634.20	34.33%	4,909.31	35.41%	4,841.60	38.09%	4,235.29	39.27%	2,573.45	84.89%	5,347.48	36.72%	4,681.88	37.99%	2,573.45	84.89%
กำไร	10,779.05	65.67%	8,954.41	64.59%	7,867.70	61.91%	6,551.01	60.73%	458.11	15.11%	9,213.80	63.28%	7,643.13	62.01%	458.11	15.11%
ปริมาณดอกที่เก็บเกี่ยวได้	29,051.38		27,106.61		22,491.36		21,072.57		3,388.25		25,771.37		24,089.59		3,388.25	
กำไรต่อดอก	0.37		0.33		0.35		0.31		0.14		0.36		0.32		0.14	
รายได้จากการพาณิชย์ธัญพืช	15,470.01	100.00%	13,448.01	100.00%	15,470.01	100.00%	13,448.01	100.00%	8,078.80	100.00%	15,470.01	100.00%	13,448.01	100.00%	8,078.80	100.00%
1. ค่าใช้จ่ายในการวิจัยการผลิต																
- ต้นทุนแปรได้	5,770.09	37.30%	5,095.17	37.89%	5,625.65	36.36%	5,127.53	38.13%	3,377.13	41.80%	5,697.87	36.83%	5,111.35	38.01%	3,466.44	42.91%
- ต้นทุนคงที่	109.58	0.71%	109.58	0.81%	109.58	0.71%	109.58	0.81%	109.58	1.36%	219.16	1.42%	219.16	1.63%	219.16	2.71%
รวม	5,879.67	38.01%	5,204.75	38.70%	5,735.23	37.07%	5,237.11	38.94%	3,486.71	43.16%	5,917.03	38.25%	5,330.51	39.64%	3,685.60	45.62%
กำไร	9,590.34	61.99%	8,243.26	61.30%	9,734.78	62.93%	8,210.90	61.06%	4,592.09	56.84%	9,552.98	61.75%	8,117.50	60.36%	4,393.20	54.38%
ปริมาณดอกที่เก็บเกี่ยวได้	27,920.68		26,707.99		27,920.68		26,707.99		9,879.32		27,920.68		26,707.99		9,879.32	
กำไรต่อดอก	0.34		0.31		0.35		0.31		0.46		0.34		0.30		0.45	

ตารางที่ 3.25 รายได้ ต้นทุน และกำไร (จากทุนสุทธิ) ของการพาณิชย์นำวัตถุดิบจากปีการเพาะปลูก 2531-2532
(กรณีรวมค่าเสียหายจากเงินลงทุน) และอัตราร้อยละ

หน่วย : บาท

รายการ	รวม			รวม			รวม			รวม								
	รวม			รวม			รวม			รวม								
	ก.ค.	ก.ค.	ก.ค.	ก.ค.	ก.ค.	ก.ค.	ก.ค.	ก.ค.	ก.ค.	ก.ค.	ก.ค.	ก.ค.						
รายได้จากการพาณิชย์นำวัตถุดิบ	16,413.25	100.00%	13,863.72	100.00%			112,709.30	100.00%	10,786.30	100.00%	3,031.56	100.00%	14,561.28	100.00%	12,325.01	100.00%	3,031.56	100.00%
1. ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานผลิต																		
- ต้นทุนแปรได้	5,865.07	35.73%	5,095.51	36.75%			5,023.63	39.53%	4,379.96	40.61%	2,499.37	82.45%	5,444.35	37.39%	4,737.74	38.44%	2,499.37	82.45%
- ต้นทุนคงที่	116.33	0.71%	116.33	0.84%			116.33	0.92%	116.33	1.08%	232.66	7.67%	232.66	1.60%	232.66	1.89%	232.66	7.67%
รวม	5,981.40	36.44%	5,211.84	37.59%			5,139.96	40.44%	4,496.29	41.69%	2,732.03	90.12%	5,677.01	38.99%	4,970.40	40.33%	2,732.03	90.12%
กำไร	10,431.85	63.56%	8,651.88	62.41%			7,569.34	59.56%	6,290.01	58.31%	299.53	9.88%	8,884.27	61.01%	7,354.62	59.67%	299.53	9.88%
ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้	29,051.38		27,106.61				122,491.36		21,072.57		3,388.25		25,771.37		24,089.59		3,388.25	
กำไรต่อผลผลิต	0.36		0.32				0.34		0.30		0.09		0.35		0.30		0.09	
รายได้จากการพาณิชย์นำวัตถุดิบ	15,470.01	100.00%	13,448.01	100.00%	8,078.80	100.00%	15,470.01	100.00%	13,448.01	100.00%	8,078.80	100.00%	15,470.01	100.00%	13,448.01	100.00%	8,078.80	100.00%
1. ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานผลิต																		
- ต้นทุนแปรได้	6,125.67	39.60%	5,409.16	40.22%	3,774.86	46.73%	5,972.33	38.61%	5,443.51	40.48%	3,585.25	44.38%	6,049.00	39.10%	5,426.34	40.35%	3,680.06	45.55%
- ต้นทุนคงที่	116.33	0.75%	116.33	0.87%	116.33	1.44%	116.33	0.75%	116.33	0.87%	116.33	1.44%	232.66	1.50%	232.66	1.73%	232.66	2.88%
รวม	6,242.00	40.35%	5,525.49	41.09%	3,891.19	48.17%	6,088.66	39.36%	5,559.84	41.34%	3,701.58	45.82%	6,281.66	40.61%	5,659.00	42.08%	3,912.72	48.43%
กำไร	9,228.01	59.65%	7,922.52	58.91%	4,187.61	51.83%	9,381.35	60.64%	7,888.17	58.66%	4,377.22	54.18%	9,188.35	59.39%	7,789.02	57.92%	4,166.09	51.57%
ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้	27,920.68		26,707.99		9,879.32		27,920.68		26,707.99		9,879.32		27,920.68		26,707.99		9,879.32	
กำไรต่อผลผลิต	0.33		0.29		0.43		0.33		0.29		0.44		0.33		0.29		0.42	

ในการวิเคราะห์ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน จากตารางที่ 3.20.1 และ 3.21.1 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนทำให้ต้นทุนของบัวทั้งสองพันธุ์ในแต่ละฤดูสูงขึ้นร้อยละ 6.16 ของต้นทุนในแต่ละฤดูที่ไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลผลิต รายได้ จากการทำนาบัวหลวงและบัวฉัตร ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว จากตารางที่ 3.22 และ 3.23

ก) ผลผลิตและรายได้ของบัวหลวงในแต่ละฤดู

1) ผลผลิตและรายได้ของบัวหลวงรุ่นแรกในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว จากตารางที่ 3.22 ผลผลิตต่อไร่ในฤดูร้อนสูงกว่าในฤดูฝน 1,944.77 ดอกหรือร้อยละ 7.17 ของปริมาณดอกที่เก็บเกี่ยวได้ในฤดูฝน โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อดอกในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูฝน 0.05 บาท ปริมาณผลผลิตที่จำหน่ายเองในฤดูร้อนสูงกว่าในฤดูฝน 1,756.24 ดอกหรือคิดเป็นร้อยละ 11.11 ของปริมาณผลผลิตที่ทำนายเองในฤดูฝน คิดเป็นรายได้ในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูฝนเฉลี่ยไร่ละ 2,549.53 บาทหรือร้อยละ 18.39 ของรายได้ในฤดูฝน

2) ผลผลิตและรายได้ของบัวหลวงรุ่นที่สองในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อนสูงที่สุด มากกว่าฤดูฝนร้อยละ 6.73 ของผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ในฤดูฝนและคิดเป็นมากกว่าฤดูหนาว 5.64 เท่าของผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ในฤดูหนาว แสดงว่าบัวหลวงให้ผลผลิตน้อยมากในฤดูหนาว รายได้ในฤดูร้อนสูงที่สุด คิดเป็นมากกว่าฤดูฝนและฤดูหนาว ร้อยละ 17.83 และ 319.23 ของรายได้ในฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ ราคาเฉลี่ยต่อดอกในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูฝน 0.06 บาท แม้ราคาเฉลี่ยต่อดอกในฤดูหนาวสูงสุด 0.90 บาทแต่ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ต่ำ เปรียบเทียบกับผลผลิตต่อดอกของบัวรุ่นแรกกับบัวรุ่นที่สอง บัวรุ่นที่สองให้ผลผลิตต่ำกว่าในฤดูร้อน และฤดูฝนร้อยละ 29.17 และ 28.63 ของผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ในฤดูร้อนและฤดูฝนของบัวรุ่นที่สอง และรายได้บัวรุ่นที่สองต่ำกว่าบัวรุ่นแรกในฤดูร้อนและฤดูฝนร้อยละ 29.14 และ 28.53 ของรายได้บัวรุ่นที่สองในฤดูร้อนและฤดูฝนตามลำดับ

3) ผลผลิต และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ของบัวหลวงเฉลี่ยจากบัวรุ่นแรกและบัวรุ่นที่สอง คิดเป็นผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว 25,771.37 24,089.59 และ 3,388.25 ดอกตามลำดับ มีรายได้เฉลี่ยต่อดอกเท่ากับ 0.57 0.51 0.90 บาทตามลำดับ คิดเป็นรายได้ในแต่ละฤดูเท่ากับ 14,561.28 12,325.01 และ 3,031.56 บาทในแต่ละฤดูตามลำดับ รายได้ในฤดูร้อนมากกว่าฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับร้อยละ 18.14 และ 380.32 ของรายได้ในฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ

ข) ผลผลิตและรายได้ของบัวฉัตรในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว ผลผลิตและรายได้ของบัวฉัตรรุ่นแรกและรุ่นที่สองในแต่ละฤดูจะไม่แตกต่างกัน เพราะถือว่าเริ่ม

ปลูกใหม่ทั้งสองรุ่นจึงสามารถให้ผลผลิตได้ในระดับเดียวกัน จากตารางที่ 3.23 ผลผลิตต่อไร่ฤดูร้อนมีปริมาณสูงที่สุด... สูงกว่าฤดูฝนและฤดูหนาวร้อยละ 4.54 และ 182.62 ของปริมาณดอกที่เก็บเกี่ยวได้ในฤดูฝนและฤดูหนาว มีราคาเฉลี่ยต่อดอกในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูฝน 0.05 บาท แต่ในฤดูหนาวมีราคาเฉลี่ยต่อดอกสูงสุดเท่ากับ 0.82 บาท จำหน่ายเองในร้อยละ 53.83 53.49 และ 53.32 ของปริมาณเก็บเกี่ยวได้ทั้งหมดในฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาวตามลำดับ คิดเป็นรายได้ในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูฝนและฤดูหนาวเฉลี่ยร้อยละ 15.04 และ 91.49 ของรายได้ในฤดูฝน และฤดูหนาวตามลำดับ

ค) เปรียบเทียบผลผลิตและรายได้ของบัวหลวงและบัวฉัตรในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว จากตารางที่ 3.22 และ 3.23 โดยเปรียบเทียบผลผลิตและรายได้เฉลี่ยของบัวหลวงสองรุ่นกับบัวฉัตรแต่ละรุ่น โดยที่บัวฉัตรมีผลผลิตและรายได้สูงกว่าบัวหลวงในทุกฤดู คิดเป็นผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ของบัวฉัตรในแต่ละฤดูสูงกว่าบัวหลวงในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวร้อยละ 8.34 10.87 และ 191.57 ของผลผลิตบัวหลวงที่เก็บเกี่ยวได้ในแต่ละฤดูตามลำดับ มีรายได้สูงกว่าบัวหลวงร้อยละ 6.24 9.11 และ 166.49 ของรายได้ของบัวหลวงในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ กล่าวคือ ในฤดูหนาวบัวหลวงให้ผลผลิตต่ำกว่าบัวฉัตร 1.91 เท่าของดอกบัวหลวงที่เก็บเกี่ยวได้ในฤดูหนาว และบัวหลวงให้รายได้ต่ำกว่าบัวฉัตร 1.66 เท่าของรายได้ของบัวหลวงในฤดูหนาว

3. การเปรียบเทียบกำไรที่ได้รับของบัวหลวงและบัวฉัตรเฉลี่ยต่อไร่ จากตารางที่ 3.24 และ 3.25

ก) กำไรจากการทำน้าบัวหลวงตัดดอกเฉลี่ยต่อไร่

1) กำไรที่คำนวณได้จากการทำน้าบัวหลวงรุ่นแรกในฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว ในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน จากตารางที่ 3.24 กำไรจากการขายบัวในฤดูร้อนเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าในฤดูฝน 1,824.64 บาทหรือร้อยละ 20.38 ของกำไรจากการขายในฤดูฝน และมีกำไรต่อดอกในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูฝน 0.04 บาทหรือร้อยละ 12.12 ของกำไรต่อดอกในฤดูฝน และเมื่อคิดรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุนตามตารางที่ 3.25 กำไรจากการขายบัวในฤดูร้อนเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าฤดูฝน 1,779.97 บาทหรือร้อยละ 20.57 ของกำไรจากการขายในฤดูฝน และเป็นผลให้กำไรต่อดอกในฤดูร้อนมากกว่าฤดูฝน 0.04 บาทหรือร้อยละ 12.50 ของกำไรต่อดอกในฤดูฝน และจากตารางที่ 3.25 กำไรต่อดอกรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุนลดลงจากไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน 0.02 บาททั้งในฤดูร้อนและฤดูฝน

2) กำไรที่คำนวณได้จากการทำน้าบัวหลวงรุ่นสองในฤดูร้อน ฤดูฝน และในฤดูหนาว จากตารางที่ 3.24 ในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน กำไรเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อนมีสัดส่วนสูงที่สุด มากกว่ากำไรในฤดูฝนและฤดูหนาวคิดเป็นร้อยละ

20.10 ของกำไรในฤดูฝน และมากกว่าฤดูหนาว 16.17 เท่าของกำไรในฤดูหนาว คิดเป็นกำไรเฉลี่ยต่อดอกเท่ากับ 0.35 0.31 และ 0.14 บาทในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ คิดเป็นกำไรต่ำกว่าช่วงแรกในฤดูร้อนและฤดูฝนร้อยละ 37.00 และ 36.67 ของกำไรช่วงที่สองในฤดูร้อนและฤดูฝนตามลำดับ

กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน จากตารางที่ 3.25 กำไรในแต่ละฤดูจะลดลงร้อยละ 3.79 3.98 และ 34.62 ของกำไรที่ได้รับในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวที่ไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุนตามลำดับ

ข) กำไรจากการทำนาบัวฉัตรตัดดอกเฉลี่ยต่อไร่

1) กำไรจากการทำนาบัวฉัตรตัดดอกครั้งแรกในฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว จากตารางที่ 3.24 กรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน โดยกำไรเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อนมีสัดส่วนสูงสุด สูงกว่ากำไรในฤดูฝนและฤดูหนาวร้อยละ 16.34 และ 117.30 ของกำไรในฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ กำไรต่อดอกในแต่ละฤดูเท่ากับ 0.34 0.31 และ 0.45 บาทตามลำดับ จากตารางที่ 3.25 กรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน กำไรลดลงในแต่ละฤดูร้อยละ 3.78 3.89 และ 5.11 ของกำไรที่ไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุนในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ

2) กำไรจากการทำนาบัวฉัตรตัดดอกครั้งที่สองในฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว จากตารางที่ 3.24 กรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน โดยกำไรเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อนมีสัดส่วนสูงสุด สูงกว่ากำไรฤดูฝนและฤดูหนาวร้อยละ 18.56 และ 111.99 ของกำไรในฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ กำไรต่อดอกในแต่ละฤดูเท่ากับ 0.35 0.31 และ 0.46 บาทตามลำดับ และจากตารางที่ 3.25 ในกรณีรวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน จะทำให้กำไรลดลงในแต่ละฤดูร้อยละ 3.63, 3.93 และ 4.68 ของกำไรที่ไม่รวมค่าเสียโอกาสการลงทุนในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ

3) การเปรียบเทียบกำไรระหว่างบัวหลวงและบัวฉัตร

(ก) กำไรเฉลี่ยของบัวหลวงรุ่นแรกและรุ่นที่สองในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว จากตารางที่ 3.24 ในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน กำไรเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 9,213.80 7,643.13 และ 458.11 บาทตามลำดับ คิดเป็นกำไรต่อดอกเท่ากับ 0.36 0.32 และ 0.14 บาทตามลำดับ กำไรในฤดูร้อนสูงกว่าฤดูฝนและฤดูหนาวร้อยละ 20.55 ของกำไรที่ได้รับในฤดูฝน และสูงกว่ากำไรในฤดูหนาว 19.11 เท่า ในกรณีคิดค่าเสียโอกาสเงินลงทุน ทำให้กำไรในฤดูแต่ละฤดูลดลงร้อยละ 3.58 3.77 และ 34.62 ของกำไรที่ไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุนในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ

(ข) กำไรเฉลี่ยของบัวฉัตรรุ่นแรกและรุ่นที่สองในฤดูร้อน
ฤดูฝนและฤดูหนาว จากตารางที่ 3.24 ในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุน มีกำไร
 เฉลี่ยต่อไร่ต่อฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวเท่ากับ 9,552.98 8,117.50 และ
 4,393.20 บาทตามลำดับ และคิดเป็นกำไรต่อดอกในแต่ละฤดูเท่ากับ 0.34 0.30
 และ 0.45 บาทตามลำดับ กำไรในฤดูร้อนมีสัดส่วนสูงที่สุด สูงกว่าฤดูฝนและฤดูหนาวร้อย
 ละ 17.68 ของกำไรในฤดูฝน และมากกว่ากำไรในฤดูหนาว 1.17 เท่า จากตาราง
 ที่ 3.25 ในกรณีรวมค่าเสียโอกาสลงทุน กำไรจะลดลงในแต่ละฤดูร้อยละ 3.82
 4.05 และ 5.17 ของกำไรที่ไม่รวมค่าเสียโอกาสเงินลงทุนในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว
 ตามลำดับ

(ค) เปรียบเทียบกำไรเฉลี่ยต่อไร่ของบัวหลวงและบัวฉัตร
ในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาว จากตารางที่ 3.24 ในกรณีไม่รวมค่าเสียโอกาสเงิน
 ลงทุน บัวฉัตรมีกำไรเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าบัวหลวงในฤดูร้อนและฤดูฝนร้อยละ 3.68 และ
 6.21 ของกำไรในการทำบัวหลวงในฤดูร้อนและฤดูฝน และคิดเป็น 8.59 เท่าของ
 กำไรในการทำบัวหลวงในฤดูหนาว จากตารางที่ 3.25 ในกรณีคิดค่าเสียโอกาสเงิน
 ลงทุน กำไรของบัวฉัตรสูงกว่ากำไรของบัวหลวงในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวร้อยละ
 3.42 5.91 และ 12.91 ของกำไรในการทำบัวหลวงในกรณีรวมค่าเสียโอกาสเงิน
 ลงทุนในฤดูร้อน ฤดูฝนและฤดูหนาวตามลำดับ

สรุปได้ว่าการทำนาบัวฉัตร มีผลผลิตสูงกว่าบัวหลวง ในขณะที่เดียวกันต้น
 ทุนผันแปรของบัวฉัตรมีสัดส่วนสูงกว่าต้นทุนผันแปรของบัวหลวง มีผลทำให้รายได้ที่ได้รับสูง
 กว่าบัวหลวง ผลกำไรรวมคิดเฉลี่ยสูงกว่าบัวหลวง กำไรต่อดอกในฤดูร้อนและฤดูฝน
 ต่ำกว่าบัวหลวง 0.01 บาทในฤดูร้อนและ 0.02 บาทในฤดูฝน แต่กำไรต่อดอกของ
 บัวฉัตรสูงกว่ากำไรต่อดอกของบัวหลวงในฤดูหนาวเท่ากับ 0.33 บาท เนื่องจาก
 บัวฉัตรสามารถให้ผลผลิตในฤดูหนาวมากกว่าบัวหลวง 1.9 เท่าของผลผลิตที่เก็บได้จาก
 การทำนาบัวหลวงในฤดูหนาว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย